

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 11 : סיון תשפ"א

שבוע הפרגון

הסופרים החרדים
המוכרים ביותר, ממליצים
על סופרים אחרים

אורה מושקוביץ

ההתחלה כחבר מקהלה.
אצל מונה רוזנבלום.
ההקלטות המתמשכות
בניו יורק של האלבום
הראשון. ההצלחה בקרב
קהלים רחבים, בארץ
ובעולם. עשרות השירים
שהקליט בתקופת
הקורונה. הדואט המדובר
עם שמילי אונגר. והסיפור
המרגש שחוזה בארה"ב.
אורה מושקוביץ קיבל
מעשרות אלפי מאזינים
את התואר "גדול הזמר
החסידי-ישראלי",
ומדבר על הכל

צבי עמר

שנה לרדיו "קול פליי":
הבעלים של קבוצת
התקשורת הגדולה
בציבור החרדי,
בראיון חגיגי

מרים ישראלי

התמלילנית החרדית המצליחה, על
הדרך המרתקת שעשתה

ר' שרגי גשטטנר ז"ל

המלחינים והמפיקים
שעבדו איתו, מעלים זיכרונות

זוכים בדופלקס ענק

ונהנים מכל החלומות!

לאדח

לנפוש

לחתן

לחנוד

מצטרפים עכשיו להגרלה של בית חם:

דופלקס ענק 140 מטר

2 קומות > מרפסת ענקית > נוף מדהים לכנרת

*3036

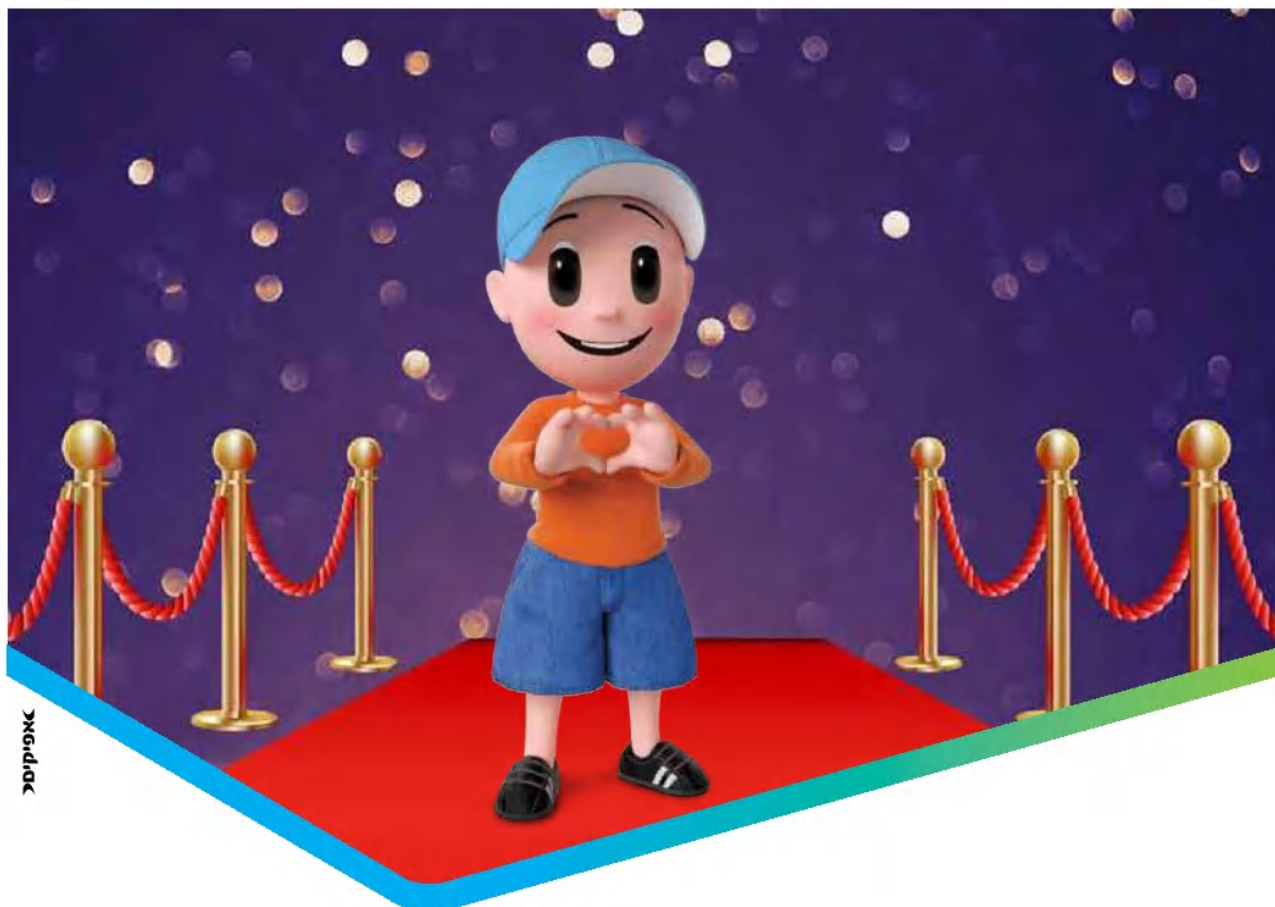

הבחירה בידיים שלכם!

בואו להגשים חלום >>

אפיקוס

הכי הרבה מצטרפים חדשים לכלית בשנת 2020*

מעל 64,000 איש הצטרפו השנה לכלית!
כלית צעד לפני, בשביל הבריאות שלך

צעד לפני
בפריסה

צעד לפני
בשירות

צעד לפני
במומחיות

צעד לפני
בחדשנות

 כללית

*2700

*ע"פ דו"ח הביטוח הלאומי מתאריך: 19.1.21

MORIA

שנה חוגגים

מיטב אמני המוזיקה חוגגים שנה
להקמת תחנת המוזיקה היהודית
והחסידיית הגדולה בעולם

מוצ"ש // ט"ז בתמוז // 26.06.21

לפרטים נוספים עקבו אחר הפרסומים
בתוכניות הרדיו 107.6 FM

KOL
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

סמל "Sprite" is a registered trademark of The Coca-Cola Company

כשלימון ונענע
נפגשים

זה
ז'ץ

אזן!

קאוריות
קאקד

עם הזץ הלימוני

אינו מכיל פרי | 19 קל ל-100 מ"ל

תוכן

18: שנה למהפכה

הבעלים של קבוצת התקשורת הגדולה בציבור החרדי, **צבי עמר**, בראיון מיוחד לרגל שנה לרדיו "קול פליי" | אהרן אטינגר

20: יציע האוהדים

כיצד הפך **אוהד מושקוביץ** לאהוב הקהל הישראלי, ובאיזו עשייה מילא את חודשי הקורונה? | אהרן אטינגר

30: הזיכרון של שרגי

המוזיקאים והמפיקים **יוסי גרין**, **יהושע פריד** ו**גרגי מושקוביץ**, מספרים על שרגי גשטטר ז"ל | ישראל גולדמן

36: סופרים מספרים

פרויקט לכבוד שבוע הספר: **הסופרים החרדים** המוכרים ביותר, ממליצים על ספרים של אחרים | יונתן ריגלר

44: ארץ ישראלי

התמלילנית המצליחה ביותר בציבור החרדי, **מרים ישראלי**, על היותורים שלה למען היצמדות לדעת תורה | פנינה טייכמן

טורים

10: הגר"ש רבינוביץ

12: הרב שלמה טויסי

14: מונה רוזנבלום

16: פנחס ביכלר

מדורים

08: בקצרה

50: ובאו האובדים

52: נעים להכיר

54: משרד התרבות

55: החודש בתמונות

58: בית נאה

60: ישראל שומע ומדוח

62: קפיצה לחו"ל

64: אוכל

65: יין

66: החידושים של דוליק

67: דוליק בולש

פרחי מיאמי מצייתת השנה לא פחות מ-45 שנות פעילות מוזיקלית. אמנם, עוד לפני "מיאמי", המנצח, המלחין ובעצם הכל במקלה הזאת, ירחמיאל ביגון, הלחין את רוב שירי שלושת האלבומים של "פרחי טורונטו" (שם הופיעו גם לחנים של יוסי גרין ומלחינים נוספים), אבל אין ספק ש"פרחי מיאמי" הוא פרויקט חייו. עשרות אלבומים, אינספור מופעים, ומאות לחנים שיצרו.

האלבום משמאל, "ויקטורי אנטבה" (ניצחון אנטבה. כן, שם ציוני משהו) הוא האלבום הראשון של פרחי מיאמי, האלבום שהתחיל את הכל. איכשהו, הוא גם האלבום הכי פחות מוכר של מיאמי, וגם זה שהנפיק פחות להיטים. אבל גם הלהיטים שכן הוציא בזמנו, הספיקו להפוך את פרחי מיאמי, למה שהם היום.

במשך השנים ביגון הפך למעצמה של מוזיקה, והלחין שירים גם עבור מרדכי בן דוד, וכמובן עבור הרבה מאד בוגרים של פרחי מיאמי. ובכל מקרה, כוחו עוד במותו, וצפו, כמו תמיד, לאלבום נוסף של פרחי מיאמי בקרוב.

ספרים וספריים

והפעם: השירים המושמעים ביותר בערוץ של אברהם פריד

אוטונו
(1.5 מיליון)

שלח לי כח
(1.5 מיליון)

שלום עליכם
(2.5 מיליון)

פשוט אנשים
(3 מיליון)

אבא מלך העולם
(3.7 מיליון פעמים)

כחה חילים

שמות במה

יש כמובן חשיבות גדולה, עצומה, למה שמביא אותו אמן, כל זמר. לשיר, לעיבוד, לחידוש, לקול. אבל, יש חשיבות לא מעטה גם ל...שם של הזמר.

קחו רגע את אחד הזמרים הכי מצליחים בישראל בשנים האחרונות, ישי ריבו. האם אתם יכולים לדמין את ההצלחה שלו, גם אם היו קוראים לו ירחמיאל סעדון? פחות, אה? ישי ריבו זה קליט, תופס, קל. אפשר "לקנות" ממנו. ירחמיאל סעדון? נשמע יותר כמו מוכר רהיטים.

כי השם של הזמר, גם הוא מוכר, מעבר למוזיקה, העיבודים והעטיפה המוזיקלית. יש אמנים רבים, תאמינו או לא, שעשו מוזיקה מצוינת, ונעלמו כי לא השכילו למצוא שם במה נהדר.

התופעה, לא התחילה היום. ממש לא. מרדכי בן דוד, הוא בכלל מרדכי ורדיגר. אבל "מרדכי בן דוד" זה מותג. האם אברהם פריד היה מצליח כפי שהוא, אם היה נשאר עם שם משפחתו הקודם? הייתם הולכים להופעת ענק של "אברמיל פרידמן"?

האם יעקב שוואקי, עם השם הקול הזה, היה מצליח גם לו היו קוראים לו שמואל לבנהרץ?

בקיצור, הבנתם את הנקודה. אם אתם מתכננים פריצה בקרוב לעולם המוזיקה - היהודית, החסידית או בכלל - כדאי שבנוסף להפקה המוזיקלית המוקפדת, תצטיידו גם בשם קליט, נעים ומוכר, קרוב ככל האפשר לשמכם האמיתי, כמובן. כי נח שוורצברג נדרוש, ככל הנראה, פחות יעבוד.

רוצים לקבל את מסין "קול פליי" מדי חודש ישירות לוואטסאפ? שלחו את שמכם ל-

מיניי דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- minuy@kol-play.co.il

עורך: חנני בלייר | **עריכה גרפית:** מנדי שוכטר | **כותבים ומשתתפים:** הרב שלמה טויסי, מונה רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שוורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דניאל שטרן, מרדכי רביבו, הגר"ש רבינוביץ, אברהם דוב גרינביס, צביקה שטרן **מוזיקה:** קול פליי - ניצח ברמה בע"מ | **מנכ"ל:** עו"ד אריאל דרעי | **ייזום וניהול:** צביקה כהן **מנהל תוכן ושיווק:** עוזר דרוק | **ייעוץ מוזיקלי:** יואלי דיקמן | **צלמי מערכת:** משה ביטון, נתן איביג **הפקה:** בר פוינט אוף סיל בע"מ | **בשער:** אוהד מושקוביץ. צילום: יוסי אפללו | **מערכת ומהלך:** ז'בוטינסקי 7, בני ברק **דוא"ר:** magazine@kol-play.co.il | **טלפון:** 03-5777782 | **אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון**

KOL: PLAY

כשאחרים
רואים
צלחת

אנחנו
חושבים
נחת

מחתנים? מתחתנים?
בלאומי רואים קדימה
ומאפשרים לכם לחגוג בראש שקט

הלוואת מחתנים ומתחתנים

עד 75,000 ₪

לזוג המתחתן ועד 75,000 ₪ להורים מכל צד

לפרטים נוספים ולתיאום פגישה בסניף חייגו 5522*

Brilliant & co.

לאומי. בנק שחושב מחר.

*אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. העמדת ההלוואה ותנאיה כפופים לקריטריונים הנהוגים בבנק ובכפוף לשיקול דעתו. פרסום זה אינו מהווה הצעה או התחייבות למתן הלוואה. האמור בתוקף עד 31.12.2021

צביקה שטרן הניגון מתערבב בדמעות

ר' שרגי ז"ל הלחין שירים מלאי רגש בימי חייו. כעת, הצדיקים פתחו לו את היכל הניגון השמימי

ר' שרגי גשטטנר ז"ל, בנוסף להיותו זמר, היה גם מלחין. בין לחניו, למשל, "אנעים זמירות ושירים אארוג"; "ק-ל הכבוד אתן לך שיר והלל"; "מלא משאלות לבי לטובה"; "כי המלכות", ו"כל השונה הלכות, מובטח לו שהוא בן עולם הבא". חלק מהשירים האלה, מלאי רגש, שר שרגי בעצמו, וחלקם נתן לזמרים כמו ישראל ורדיגר, שלומי דאסקל ור' שלמה טויסיג.

באופן אישי, מירון ור' שמעון בר יוחאי קרובים לליבי. מאז היותי ילד, ובמשך שנים רבות, נסעתי עם אבי ז"ל ואחי לקבר רשב"י לראש השנה. הקדושה, התפילה והניגונים בציון ר' שמעון, ממלאים אותך ואתה יוצא עם כוחות נפש לכל השנה.

בימים האחרונים, לאחר ל"ג בעומר ומה שלא עלינו אירע במירון, אני מוצא את עצמי שר את השירים האלה, לחניו של ר' שרגי ז"ל, בצורה שונה מששרתי בעבר, כאילו הכרתי אותם רק עכשיו.

הלחן - הוא הניגון - מתערבב בדמעות בתפילה לה' שיאמר לצרותינו די, ושנזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו.

כתוב בתיקוני זוהר, שהקב"ה ברא שישה היכלות כנגד שישה ימי בראשית, והיכל השביעי עליון עליהם, וכשישראל היו מתפללים - כל ההיכלות האלה היו נפתחים, וכעת, בגלות, נאמר שכל השערים ננעלו. השכינה מחוץ להיכלה, הקדוש ברוך הוא מחוץ להיכלו, והמלאכים הממונים על התפילות - גם הם מחוץ להיכלם. אבל גם כעת, שערי דמעה לא ננעלו! ואין מי שיפתח את השערים הללו עד שיבוא בעל הדמעה, ובזכות הבכיה שלו יתכנסו חזרה מהגלות.

אבל היכל נוסף הוא היכל הניגון, שאין לו רשות להיפתח - אלא בניגון. ויש גם שער. שער של צדיקים שלא נפתח אלא לצדיקים. כתוב, שנשמה נבנית מהניגון, לפי שהיא רגילה בניגון ובשיר של מלאכי השרת, והשירה היא חלק ממצוות עשה של "ואהבת את ה' אלוהיך". בליל ל"ג בעומר האחרון, באו הצדיקים, פתחו את השער ונכנסו להיכל בניגון ובדמעות...

הכותב ערך את התכנית "כוכבי ערב", ראשון-רביעי ב-20:00 ברדיו "קול פליי"

מרדכי בן דוד, גדעון לויץ
ואלי לאופר, בחתונתו של
האחרון

נתן איבגי
הניגון
לגאולה

אברהם דוב גרינבוים שיר המעלות של סבתא

לפעמים, מה שאנחנו לוקחים מהבית, הזיכרון שהילדים שלנו יזכרו בגאווה - יכול להיות גם שיר לסעודת שבת

כשסבא, הגאון החסיד רבי מאיר מנדלסון זצ"ל, השתדך עם סבתא הרבנית מלכה ע"ה, הם שניהם היו ניצולי שואה שהותירו מאחוריהם את כל משפחתם הענפה. סבא ברח מוורשה לרוסיה, משם ליפן ומשם לישראל, וסבתא עברה את מאורעות אושוויץ עד בואה בדרך לא דרך למוסד לפליטות 'בית שרה שנירר' בבני ברק, שתחת חסותו של מרן החזון איש.

העומדים מצד החתן והכלה באותה חתונה נרגשת היו מרן הסטייפלר ורבי זליג שפירא - מגורי האריות בחצרו של מרן החזון איש, שאף השתתף בחתונה וערך את הקידושין. מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א סיפר פעם באוזני כותב השורות כי הינו זוכר היטב את החתונה שהיתה חגיגה של ממש בעיר התורה של אותם ימים.

מה נתנה סבתא לסבא כנדוניה לחתונה? בערך מה שסבא נתן לסבתא, כלום ושום דבר. בעצם, סבתא כן נתנה משהו, ירושה מבית אביה: שיר, ניגון, לחן, מקאם. כן, זה נשמע לכם אולי וירטואלי, אבל זה הדבר היחיד שנותר לסבתא ירושה מאביה, שהיה חרשן וגביר גדול והתגורר

בריפיניה שבצ'כסלובסקיה. תמונה או כלי כסף לא נותר מהם, רק נעימה מתוקה שהיה שר אביה ב"שיר המעלות" בכל סעודת שבת. וכך העניקה סבתא את הירושה הגדולה כנדוניה לסבא, שהוא מצדו במשך יובל השנים הבאות השתדל לשיר את השיר בכל סעודת שבת. "דאס איז מיין גדן" - זו הנדוניה שלי, הייתה מתגאה סבתא עם השיר שלימדה את סבא.

לפעמים, מה שאנחנו לוקחים מהבית, הזיכרון שהילדים שלנו יזכרו ויישאו בגאווה בדור הבא - הוא רק שיר לסעודת שבת. 50 שנה לאחר שנעקדו על קידוש השם, הבת שלהם לא שכחה את הוריה. בכל סעודת שבת היא שבה אליהם, בערגה ובכיסופין, בדמעה ובזכרון. הרבה יותר מתמונה התולה בקיר ומכלי שמתאבק ונשכח. הניגון - שירת הלב, לא כהה ולא נס ליחה עד לימיהם האחרונים של סבא וסבתא, ועד עצם היום הזה, כשהנינים ובני הנינים שרים את ניגון הנדוניה ומעבירים אותו לדורות הבאים.

נצח ישראל לא שיקר. שיר המעלות של סבתא הוא העדות האוטנטית לכך.

הכותב הוא עורך עיתון "הדרך"

עשרת הלהיטים של
החודש ברדיו "קול פליי"

«
שיר האחדות
שוקי סלומון

«
שפע רב
מנדי זייס
ומידד טסה

«
זיו הקודש
חיים ישראל
ונמאל הרוש

«
עוסק בתורה
קובי ברומר

«
מי שאוהב
קובי גרינבוים
ואהרן רזאל

«
אנחנו לא מפחדים
אודי דמארי ועמי
מימון

«
מתיקות התורה
ישראל ורדיגר

«
לולי
מרדכי בן דוד

«
התורה והשמחה
איציק יוגרטון

«
כרחם אב
שרגי גשטטר ז"ל

אריאל דרעי צוהר של שמחה

ימים לא פשוטים עוברים עלינו, אבל אנחנו מצויים בעבודת ה' מתוך שמחה. עבור המאזינים, אנחנו מוכרחים לפתוח צוהר של שמחה

לא קל בימים אלה. אנחנו בעיצומם של שבועות לא פשוטים, עברנו דברים בלתי נתפסים בתוך פחות מחודש ימים: האסון הנורא במירון, האסון בחסידות קרלין, ובתוך ימי המלחמה, הרקטות וההירוסים. שוב נכנסים למקלטים, שוב מצב בטחוני מתוח ומאיים. עם ישראל כולו נמצא בשעת מצוקה, ובפרט הציבור החרדי, שעבר מה שעבר בחודש האחרון.

"והיה כנגן המנגן, ותהי עליו יד ה'", נאמר בפסוק. למרות הכל ובתוך הכל, אנחנו מצויים להמשיך בחיים, ולהמשיך בעבודת ה' מתוך שמחה, גם כשקשה וכואב.

אנחנו כאן, ברדיו "קול פליי", עושים גם בימים אלה את מה שאנחנו יודעים לעשות. באים לשמח את עם ישראל, לתת את החלק שלנו, את המשימה שלנו. לאפשר לעם ישראל בתוך כל המלחמה ובים הצער והיגון שעוטף אותנו בצל האסונות, לפתוח צוהר של שמחה דרכנו.

ובמקביל לשידורים המרגשים והמשמחים, אנחנו ממשיכים כל הזמן לחשוב עבורכם על תכניות חדשות ומיזמים מרתקים, שהולכים ונרקמים בימים אלה.

בעז"ה, אתם תשמעו עליהם בקרוב, גם בדמות אירועים גדולים שכבר מתוכננים. אולם כבר בימים אלה, בישרנו על שדרוג נוסף ל"קול פליי", שלוש תכניות מובילות שמתווספות ללוח השידורים של התחנה: הזמר האנגרי שמחה פרידמן, שמתגלה גם כשדרן מחונן; איש התקשורת הוותיק שימי סגל, שמביא למיקרופון את כל הידע המחקרי הגדול שצבר כל השנים, וכמובן השדרן האהוב יוסי גיל, שהפך למילה הנרדפת של המושג "מוזיקה חסידית". שלוש שמצטרפים אלינו, ואתם מוזמנים להצטרף אליהם, להאזין ולהינות.

אז הצטרפו אלינו, לתכניות החדשות וגם לאלה הוותיקות. תמיד צעיר, תמיד קול פליי.

יאלי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

הפעם: כיפת ברזל מוזיקלית

חודש תשרי תשע"ו. אברהם פריד עומד על במה בלוד, מול קהל של אלפי אנשים, עטוף בטלית, רגע לפני השיר הבא במופע, היצירה הידועה "ונחנה תוקף קדושת היום". ואז, ממש ברגע השיא - דרמה. בשיא החגיגה, כשהוא בא לפתוח את קולו, אופס. אבריימ'ל לא מצליח להוציא צליל מהפה. הוא מנסה לכחך בגרונו, להחזיר אליו את קולו שנאלם לו כך פתאום, בעיצומו של האירוע, אך ללא הצלחה.

תחשבו על הסיטואציה, מה עובר בראש באותו רגע לגדול הזמר היהודי, כשמוחו קהל עצום ששילם כסף - ולא מעט - בשביל ליהנות ממופע מוקפד ומדוקדק כמו שרק פריד יודע לתת, ומקבל כעת גרון שבור וחרור ללא אפשרות, לכאורה, להמשיך את המופע... מה עושים? לעצור? להמשיך?! להביא מחליף? מי יכול להחליף זמר שכזה? ומאיפה מביאים מישהו שכזה כעת?

ובכן, "כיפת הברזל המוזיקלית" במקרה הזה הגיעה בדמות הקהל המדהים שהיה באותו אירוע בלוד, שהבין בין רגע את הדרמה שבה שרוי גדול הזמר, ופשוט נחלץ לעזרתו כשהוא נותן בשיירה, בעזרת המנצח יובל סטופל שהכין את הרפרטואר של האירוע, והכיר וידע כיצד לשיר את השירים שנותרו עד לסיום הערב (לא הרבה, אגב). מאותו רגע, קונספט המופע השתנה לחלוטין. ממופע רגיל של אברהם פריד, המופע בלוד הפך לאירוע בו הקהל הוא הזמר וגם השחקן הראשי, כשגדול הזמר, מהבמה, מנחה ומחבר את הקהל עם הכריזמה המדהימה שלו שעוטפת את כל הערב, כאילו עוד מדובר במופע שתוכנן מראש תחת הכותרת "ערב שירה בציבור בהשתתפות אברהם פריד..."

מקרים כאלה קורים, מה לעשות. זמרים, גם הטובים ביותר, אינם מלאכים, ויש נסיבות שלא קשורות אליהם כלל (בלוד, לדוגמה, התברר שהאשמה בנטילת קולו של פריד, היתה מכונת עשן שעמדה בסמוך אליו). ותיקי הקוראים לבטח זוכרים כיצד הגיע יעקב שוואקי למופע הראשון שלו בארץ, בתחילת דרכו, ושעות לפני המופע בהיכל התרבות בתל אביב התברר כי לקה בגרונו ואינו יכול לשיר אפילו לא תו אחד באירוע. "כיפת הברזל" שנחלצה אז לעזרתו, הגיעה בדמותו של דדי גראוכר שהגיע מהרגע להרגע למופע, החליף את שוואקי ונתן את הופעת חייו, כדי לא לאכזב את הקהל.

המסקנה מכל זה, למפיקי האירועים והמופעים, היא לזכור שלכל מופע, גדול ככל שיהיה, צריך להתכונן עם "כיפת ברזל" - כלומר תכנית חלופית למקרה והתכנית המקורית משתבשת לחלוטין, גם בעיית של דברים שאינם תלויים בנו. למשל, להכין אמן גדול בסטנד בי; לדאוג לנגנים או חברי מקהלה במקרה ומהוה משתבש; והכי חשוב, פרק תהלים, לבקש שהכל יתרחש בדיוק כפי שתכננו, ללא צורך בעזרתה של אף כיפת ברזל...

חסד ומשפט אשירה

אזור כוח, ובעל הרחמים נתחמכם. האסון במיחון (צילום: ישי ירושלמי, בחדרי חרדים)

"וירא בצר להם בשמעו את רינתם". יהודי בעת צרה יודע שחסד ומשפט אשירה. הוא פונה לקב"ה ושר ומודה לו על הטובה ועל ח"ו הרעה, ואזי הקב"ה נותן לו כוחות!

זאת סיבה נוספת לקריאת מגילת רות בחג מתן תורה, שהרי מגילה זו מלאה וגדושה בכח הרצון הבלתי נדלה. מבעד למעטה השלווה של מגילת רות, זורם כח אדיר של מרץ לפעולה והתחדשות. משתאים אנו למראה קימתה של נעמי, כמו גם התאמצותה של רות להתקרב ושאיפתו של בועז לכונן ולהיטיב, למרות ששלושה אלה היו עמוסי סבל ועטופי יגון. "ותרא כי מתאמצת היא ללכת" - רות אמרה אף היא: הולכים למרות הקשיים האדירים שעמדו לפתחה. היא אז לא ידעה ש"עמוני ולא עמונית", ואולי היא הולכת בלי סיכוי כלשהו. אך היא, "באשר תלכי אלך". היא הולכת עם ה"ותקם".

לקח עמוק נלמד מן המגילה הזאת. שלושה אנשים שבורים וחסרי ישע אזור עוז והניחו את אבן הפינה למלוכות בית דוד ובניין הגאולה העתידה בב"א. אם כל אחד מהם היה פורש לפינתו, מתוך אוזלת ידיים ודיכאון נפש ר"ל, לא היה לאיש יכולת להתרעם עליהם. אולם שלושת הגיבורים הדליקו במחשכיהם את אורו של משיח. אם אדם מרגיש פעם חלילה שברון רוח ורפיון ידיים, יש לו לזכור מתוך מגילת רות, כמה עוצמה וכמה עתיד גנוז ביהודי שבור אחד, אף אם הוא בא בימים. עדיין בכוח לבנות עולמות!

דברים אלו אקטואליים מאוד לימים אלו, בתוך ה"שלושים" לפטירתם של טובי הבנים באסון הנורא במירון, כאשר המשפחות ממשכות לבכות את השבר. "ותקם!" - אזור כוח, ובעל הרחמים הוא ינחמכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

כח הרצון המשתרע על פני מגילת רות, קשר מיחד לו עם קבלת התורה! עמו ניסע וגלך לקראתה, כדברי רבי יוחנן באמרו "חילך לאורייתא". הוא לא התכוון לכישיונות. אלא רק לשאיפה. ובזכות "ותקם", נזכה לראות אורו של משיח.

בפתח מגילת רות, מסופר על פטירתם של אלימלך ושני הבנים מחלון וכיליון, כשנעמי נשארה אלמנה מאישה ושכולה מבניה. וכך נאמר: "ותקם היא..." - היא מרימה את עצמה. איזה כוח אדיר אצור בקימה זו?

נעמי נשארה בודדה ממשפחתה. חז"ל מפרשים את הכתוב: "ותישאר" - שנעשתה שיירי שיריים... ענייה, עזובה, גלמודה ובודדה. היא עמדה אז אחרי אסונות איומים ולפני ביזיונות עצומים. עולמה חשך בעדה. זקנה קפצה עליה. העבר שלה טמון בבית עלמין מואבי, והעתיד שרוי בערפל כבד ועצוב. מה מחכה לה כעת אם תשוב לארץ מולדתה? קבלת פנים של "ותהום כל העיר"; סימן שאלה גדול של "הזאת נעמי?" בפי אלפים; הטלת אשמה על יציאת משפחה אמידה מן הארץ בשעת רעב... אך בכל זאת, ההחלטה נחושה. ותקם! זהו רצון ה'. אני חוזרת, ויהי מה...

מסופר על דמות מיוחדת מדור הקודם, אחד מגיבורי רוח שהציבו את בניין דורנו בדם וביזע. היה זה רבי מאנים זיטניצקי ז"ל. במסירות נפש ייסד את ישיבת אמרי אמת בבני ברק. בספר לוחות ושברי לוחות (של רבי בן ציון קוגלמן) מתואר איך הלך ר' מאנים לחופתו שהתקיימה באוסטריה זמן קצר אחר החורבן, בו איבד אישה ושישה ילדים וכל משפחתו ממש, רח"ל. לפני החופה, ישב ר' מאנים סגור ומסוגר בחדרו ולא יצא. הוא היה שקוע בעברו הכאוב ולא היה מסוגל להמשיך בצעד הבא. איש לא העז לקרוא לו. קהל המשתתפים חיכה עד בוש, עד שאזר יהודי אחד עוז ופתח את הדלת. ר' מאנים ישב וראשו נישען על ידיו. האיש מלמל והזכיר לו: "החופה בחוץ". ר' מאנים פרץ בזעקה קורעת לב: "אתה בא לקרוא אותי לחופה? הלא היה לי בן בגילך - יוסף משה!" ובאותם רגעים איומים הזכיר את ילדיו כולם בשמותיהם ובמעלותיהם. יוסף משה הבכור, אליעזר אלי, לייבלה, גננדלה, חיה'לה, שמעון בעריש... בכיו העז של ר' מאנים זעזע אז שמים וארץ. אך לפתע מכת אגרוף איתנה בשולחן, כשמפיו הפטיר מילה אחת: מ'גייט! (הולכים!).

מכת אגרוף זו של ר' מאנים אין דומה לה. כל המכות נועדו להחריב ואילו מכה זו - של בניין היא. הולכים! מבליגים ומתגברים, בגלל שזהו רצונו יתברך. הוא נעל את שערי שאלות העבר בחבטה זו וניגש ישר לעבודת בנין העתיד בישראל!

ר' מאנים לא השאיר קרוב וגואל. אולם ההד שיצא ממכתו ומגבורתו, יהא עבורנו פשט נורא הוד במילה אחת במגילת רות: "ותקם!", של נעמי שהחליטה להמשיך ויהי מה, למרות כל הזוועות והמחשבות הכבדות שעמדו בדרכה.

קימה זו העמידה בעתיד את מלוכת ישראל: יהודי לא עוצר! הולכים! אף נעמי הצהירה בעוז: "הולכים!". רות המואביה החזיקה אחריה: "באשר תלכי אלך!".

מהיכן שואבים כוחות אלו? דוד המלך משיב על כך בתהילים (קו, מד):

זו נקודת היציאה

אל המשרות הנחשקות ביותר

ההרשמה
למכינה המקוצרת
לבני 30+
בעיצומה!

נרשמים עכשיו לקמפוס החרדי של מכללת אשקלון
ויוצאים אל עתיד כלכלי משגשג

B.Sc.
במדעי המחשב

B.A.
בכלכלה וניהול

B.S.W.
בעבודה סוציאלית

מסלולים לגברים ולנשים בקמפוסים נפרדים

משקיעים בכל נקודה

הסעות חינם מאשדוד
לקמפוס ובחזרה

אחוזי השמה
גבוהים

ליווי אישי
לכל אורך הדרך

מלגות
לזכאים

מכינות מקוצרות לבני 30+

מכינות לתואר

המכללה האקדמית אשקלון
Ashkelon Academic College

הקמפוס החרדי

קמפוס גברים: גן יבנה | קמפוס נשים: אשקלון

חייגו עכשיו: 08-678-9158

הרב שלמה טויסיג רב קהילת בעלעד, בורו פארק
shloimesinger@yahoo.com

לשמור על שפת הנשמה

כמה שהכרתי אותו, מסתבר שעדיין לא הכרתי באמת. ר' שרגי ע"ה (מימין)
יחד עם ישראל ורדיגר וכותב השורות, בשמחה בה ערע ביחד

ואני מדבר כמובן על ידידי היקר והאהוב הרב שרגא אליהו גשטטנר ע"ה. ההיכרות בינינו התחילה כמובן דרך עולם המזחיקה. שנינו עבדנו עם אותם מפיקים - גרשי מושקוביץ' ויוסי טיברג, ומכיוון שכך, גם יצא לנו להופיע ביחד באירועים שונים. בנוסף לזה, שרגי הלחין הרבה לחנים מדהימים, שאת אחד מהם ("כי המלכות") זכיתי להקליט באלבום הראשון שלי. היה לי הרבה הזדמנויות להכיר אותו טוב, מקרוב מאוד, ועדיין, לצערי, כעת, אחרי שהוא כבר לא איתנו, יוצא לי לשמוע עד כמה לא הכרתי אותו באמת. ובכל זאת, אני יכול לכתוב הרבה על מה שכן הספקתי להכיר, דברים שגם שמעתי לאחר פטירתו מהקרובים אליו. גולת הכותרת של כל הדברים האלה יחד היא ה"בין אדם לחברו" שלו. החייון לכל אדם, ההצלחה לראות רק את הטוב אצל השני, וגם פרגון תמידי שפרץ ממנו ללא הרף.

כשניסיתי לחשוב עם עצמי מה הדבר שייחד אותו, הגעתי למסקנה אחת: שרגי ע"ה היה "מעביר על מידותיו", ובגדול. לא פעם ולא פעמיים יצא שהיו כל מיני סיטואציות שיכלו לקומם ולהרגיז (בפרט בעולם המזחיקה, ולא ניכנס כאן לפרטים). ואז, שרגי עם החיוך שלו הגיף את ידו בביטול ואמר: "לא צריך לעשות מזה עניין, נקסט!". בדבריו היתה מונחת הכוונה, שהגנינה היא שפת הנשמה, ואולם ברגע שנתעסק בשלילי, זה הרי כבר לא יעשה טוב לנשמה, אז בואו נעזוב את זה. ובעצם, זה גם כל מה שימי ספירת העומר מלמדים אותנו, שנשתדל להיות "מעבירים על מידותינו", ובמידה כנגד מידה גם הקב"ה יתנהג איתנו כך, ונזכה לכל הברכות והישועות.

נסיים בזה שהרה"ק רבי איתמר מנדבורנה זצוק"ל אמר, "רבש"ע, אתה נותן לנו את כל הטוב שלך אבל עם השכל שלנו. ואני אומר: תן לנו את כל הטוב שלך - אבל כביכול גם עם השכל שלך". שהקב"ה יעזור ונזכה להאמין באמת שמה שהקב"ה עושה זה רק לטובתנו, אבל שגם נזכה לראות את זה בחוש, אמן.

בעצם, לכאורה התקופה הזו בה אנחנו נמצאים כעת, היתה אמורה להיות קצת "משוחררת" יותר. אנחנו כבר אחרי ימי ספירת העומר, עם חג השבועות ועונת החתונות בתמונה, זמן של שמחה, פחות עצב.

אבל משמים סיבבו את כל המצב, כך שעם ישראל ייקח איתו את הרגשת המועקה שהיתה איתנו לאורך ימי ספירת העומר - הלאה, לזמן ארוך יותר. שניקח איתנו את מה שימי ספירת העומר אמורים ללמד אותנו, לא כדבר מובן מאליה או כדבר שכביכול שייך רק לימים המצומצמים הללו של ספירת העומר, אלא שנצרו את המסרים של הימים האלה, טוב טוב בתוכנו.

הרבה מאוד כבר נאמר מאז האסון הגדול ב"ג בעומר ועד עכשיו, מפני גדולי ישראל ומהמשפיעים החשובים. כל גדולי התורה כינסו ועוררו את עם ישראל בכל מקום שהם. אני לא חושב שיש יהודי אחד שלא עצר לפחות לרגע וחשב במה הוא יכול להיות טוב יותר, מה הוא יכול לעשות יותר טוב, גם בשביל הנשמה שלו - וכמובן גם בשביל הנשמות הקדושות שעם ישראל איבד, לא עלינו.

בשורות הבאות, אולי אחרוג כאן קצת מסוג הכתיבה הקבועה שלי כאן מידי חודש, ואני רוצה לתת נקודה למחשבה של מה אולי יכול להיות כיוון בלהיות "יותר טוב". כמובן, אנחנו לא יודעים חשבונות שמים, ואין לנו את הנביאים הקדושים שיאמרו לנו בפירוש על מה ולמה באים עלינו כאלו אסונות. אבל, כבר מסופר על אותו יהודי שהלך לרבו בבכי מר על איוו צרה שפקדה אותו. הוא בכה וביקש שהרבי יברך אותו שיתפטר מהצרה. אך הרבי פטר אותו בדברים ואמר לו: "אי אפשר להתנהג כמו שרוצים, ואחר כך עוד לבקש ישועה", ושלה אותו מחדרו. היהודי עזב שבור ורצוף ולא ידע למה הרבי מתכוון, אך מה שהוא כן ידע זה שעליו לתקן משהו בדרכיו, ולכן החליט בלבו על משהו מסוים שיתקן מכאן ואילך. כשחזר היהודי לרבי וסיפר לו על הקבלה שלו, ענה לו הרבי: אמנם לא לזה התכוונתי, אך אפילו אם עשית משהו אחר טוב, בשמים, ברגע שהיה מקבל עליו להשתנות במשהו - זה כבר מספיק להמתיק את דינו.

עם ישראל הוא לא סתם עם קדוש ונבחר. ב"ה, הוא מושפע מכל הטוב שיש בעולם, בתורה, בעבודה, והמון גמילות חסדים. אך עם כל זה, ברגע שמגיע כזה אסון, הוא הרי אמור לעורר אותנו שנעצור לרגע ונשאל את עצמנו על מה ולמה. אני, כמובן, לא הבן אדם שיכול לומר על מה ולמה, אבל מכיוון שגם אני איבדתי חבר יקר באסון הנורא הזה, הדבר הראשון שחשבתי עליו היה - מה אני יכול ללמוד ממנו, ממה שהוא היה, וממה שהוא שאף להיות.

גם אחרי 15 שנות פעילות
וכ-67,340 תיקים מנצחים...

**זו זכות לנצח
בכל פעם מחדש!**

החברה המרכזית
למימוש זכויות
מובילים בזכויות. מובילים באחריות.

*5700 לתיאום
פגישה:

• מס הכנסה • חברות הביטוח
• ביטוח לאומי • קרנות הפנסיה

ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום

magazine@kol-play.co.il

ולמרות הכל: עבודת ה' – בשמחה!

גם כשקשה, מותר לבכות, אבל עדיין צריך לעבוד את ה' בשמחה. צילום אילוסטרציה

"נעדר" משך 13 שנים, וגם היא היתה במצב קשה מאד.

אז מה החזיק אותה במשך 13 שנים? מה שהחזיק אותה היתה העובדה שחיה היו רק לפי האמת. האמת היא שנתנה לה את הכח לעבור את כל הקשיים האלו. עמל התורה של רשב"י, הצליח לשבור את כל מחיצות השקר.

ועדיין, מותר לנו לבכות! הרי מסופר שכאשר יצא רשב"י מן המערה והתנא הקדוש רבי פנחס בן יאיר, שהיה חתנו, ראה את מצבו העגום של השווער שלו, כשהוא מלא עם פצעים ענקיים שצמחו על גופו מרוב הסבל שסבל - הוא ראה אותו והתחיל לבכות!

רואים מכאן שגם כשרואים וחיים את האמת, עדיין מותר לבכות! ורשב"י אכן הסביר לו: בשביל האמת - נבכה! אבל תשמח שאתה חי לפי האמת. היו שווים לי כל הפצעים האלה, בשביל האמת. רבי שמעון מלמד אותנו את היסוד הגדול של חיינו כיהודים: איך מגיעים לאמת הזו? רק! על ידי עמל התורה!

ואת זה נשתדל לעשות מעתה והלאה, ואת זה נעשה אפילו בשמחה, כי דברי תורה חייבים להיות בשמחה, כי כאשר אדם עמל ולא עושה זאת בשמחה, אז הוא נשבר בסוף...

אדם עמל באמת בתורה, רק כאשר יש לו אמביציה וחשק לכך, זה רק כאשר הוא מבין את התועלת שבזה, רק אז הוא שמח בעמל הזה. רק בצורה כזו אדם יכול יהיה להמשיך לעמל ולשמח בעמל הזה, יחד עם הדמעות והכל. כי חייבים להמשיך הלאה! אי אפשר לעצור! רבי שמעון לימד אותנו שאי אפשר לעצור!

מה ר' שמעון חושב עכשיו? בוודאי שהוא כואב כעת. רק אם אנחנו נמשיך את ההנהגה שלימד אותנו רבי שמעון, להמשיך לחיות רק לפי האמת, רק זה יכול לשמוח אותו.

חלילה להיכנס בעת הזאת לשאלות ולקשיים בעבודת ה'. זה לא מה שר' שמעון עשה כשהיה לו קושי, כי אמנם היה לו קושי - אבל מה יצא מהקושי הזה? יצא רבי שמעון בר יוחאי! מהקושי הזה, יצא כל עמל התורה של כל הדורות שעברו ממנו עד היום הזה ממש.

רבי שמעון מלמד אותנו שאי אפשר לעבור דבר שכזה בלי עמל התורה, ואת עמל התורה - חייבים לעשות בשמחה!

יה אמור להיות כאן הפעם, כמו תמיד, טור שעוסק בענייני מוחיקה ושמחה, אולם אי אפשר שלא להתייחס לאסונות הנוראים שפקדו את היהדות החרדית החודש הזה: יהודים יראים ושלמים שבאו להתפלל על ציונו של רשב"י ביום הקדוש ל"ג בעומר, ונקטפו לבית עולמם.

וכשתעמק, נשים לב שמעולם לא היה לנו כזה תקדים, שכליך הרבה יהודים באים מידי שנה להתייחד עם זכרו של מישוה, כמו הכמות הבלתי נתפסת של העולים למירון, לתנא האלוקי רשב"י זיע"א. ובואו ונראה, מה רשב"י לימד אותנו? ובכן, היסוד שלימד אותנו רשב"י בחייו הוא כזה: אני אומר את האמת, אני אלך רק לפי האמת ולא אפחד לומר את האמת. כי אם ח"ו לא אחיה לפי האמת, אז כל העולם שיכוא אחריי לא יהיה אמת, אלא עולם של שקר. ולכן, אלך עם האמת הזאת ואומר אותה ללא פחד, על אף פי שאצטרף לשלם עליה בגדול.

בגלל האמת, אמר רשב"י לעצמו, אני הולך כעת להתנתק מהמשפחה שלי ל-13 שנים במערה, בתנאים גשמיים קשים מאד, ללא מזון, רק חרובים ומים, שגם הם הגיעו על ידי נס. וכל זה, כדי שאלמד תורה ללא הפסקה. ובמערה אין בגדים להחלפה, וישנים בתוך החול, כדי לא לגרום לבגדים להתייבש. והמצב הגופני גם הוא הולך ומחמיר, נוספים עוד ועוד פצעים נוראיים, והכל כואב מאד. ולמרות הכל, האמת שווה יותר מהכל.

מה זה נוגע אלינו?

ובכן, אנחנו צריכים לדעת בשעה הזו, בה כולנו אבלים וחיים את מה שאירע, שאנחנו אבלים בשביל האמת. יותר קל לסבול, כשאנחנו יודעים שזה בשביל האמת. אולם, גם אם לפעמים נראה שאנחנו סובלים בגלל האמת, האמת היא שאנחנו חייבים לשמוח בשביל האמת.

רשב"י אמנם סבל בשביל האמת שלו, אבל האמת שלו הצילה את עם ישראל. בזכות האמת הזו והמלחמה שלו למען האמת, אנחנו קיימים היום. בזכות המלחמה שלו למען האמת, אעפ"י שהוא סבל וגם שילם על האמת הזאת.

היום, כשאנחנו מסתכלים על רשב"י, אנחנו ממשיכים לחיות לפי האמת, ולהגיד את האמת כמו שרבי שמעון לימד אותנו לעשות. ולכן, למרות שכעת הכל כליך כואב, צריך לחיות לפי האמת ולהגיד את האמת וגם להתחזק לפי האמת ולעשות תשובה, כי אין משהו אחר.

שום דבר לא היה מחזיק את רבי שמעון במצב הקשה שלו, אם הוא לא היה יודע שהוא חי לפי האמת!

ועוד לא דיברנו על המצב הקשה של אשתו. היא לא ידעה היכן נמצא בעלה 13 שנים. גם ממנה הוא הסתתר, כי הוא ידע שהרומאים האכזריים יענו אותה והיא לא תחזיק מעמד, ותגלה להם היכן הוא. לכן, לא אמר לה להיכן הוא בורח. לגביה הוא היה

י' אב-כ"ז אב
19.7-5.8.21

**הופעות
תכניות
ומתנפחים
לילדים**

נופשים

בגדול!

**לילה חינוך
במסלול סופ"ש!**

בין הזמנים במלון קרלטון נהריה

חופשה צפונית מושלמת בלב הגליל סמוך לאתרי הטיולים והאתרקות
בשילוב תכניה מרתקת לכל המשפחה וחוויה קולינרית עשירה

תכניה עשירה כמיטב המסורת חוויה לכל המשפחה!

קובי ברזני
במופע 'כמה טוב השם'

מידד טסיה
בליווי תזמורתו

**סופ"ש
פרשת
ואתחנן**

עם הקליין ישראלי גלברמן
כיתול שבת מלח מלכה
גדולה חזנים
הרצאות במלון השבת
עם דוד מאיר שורץ

רמלי דיקמן
**בליווי המאסטר
יואלי דיקמן**

**ישי לפידות
וגיל ישראלוב**
ליל שישי במופע קומדי מנותח

יניב מדר
מופע קיץ חדש

מופע קליקים
תחרות נושאת פרסים

**סופ"ש
פרשת
ראה**

הפסוק והמדר
הפסוק והמדר
הפסוק והמדר
הפסוק והמדר

חני הולנדר
ה'מנטלדוס' במופע
עוצר נשימה

אבי אילון
מופע חדשני ומפתיע

ארוחות עשירות / מרחק הליכה מחוף הים / בריכה גדולה / הרצאות וסדנאות / פעילות ומתקנים לילדים

נופשי מהלב

מגשימים לכם חלום של חופשה
nofshim2@gmail.com nofshim-mehalev.co.il

04-9986660

054-5389717

**להזמנות
התקשרו**

מנחם ביכלר מנצח מקהלת "מלכות"
p0527645882@gmail.com

מכתב להיימישע טיילער

מקהלת "מלכות" בחתונה

(שניפגש תמיד יחד בשמחות!).

נחרתי לרגע, ומיד נזכרתי באגדת הפולקלור מתוך אוצר ההומור היהודי על אותו "רבי" שסיבר באוזני יהודי העיירה, כי כל יהודי נקרא 'צדיק'. נישא אליו בערל, סוחר הבהמות המגושם, ושאל: "אם גם אני וגם הרבי נקראים צדיקים, הבה יישא נא בן הרבי את בתי לכלה, הלא זה ענבי הגפן בענבי הגפן, צדיק עם צדיק"? השיב הרבי בחיוך: "בערל, אתה תשתדך עם הצדיקים שלך ואני אשתדך עם הצדיקים שלי..."

ולענייננו, המחשבה שהבזיקה או במוחי הייתה, טיילער יקר וחביב, לך נא אתה ל'שמחות' שלך ואני ל'שמחות' שלי! וכמעט ופרצה מליבי תפילה חרישית לריבונו של עולם, אמור נא די לגניף הקורונה הלזה, ואז, זה הטיילער יילך ל'בנות ירושלים' ובית יעקב הישן' ואנחנו ניכנס ונלך ל'פלאזה' ול'רמדה' לחיים טובים ארוכים ולשלום...

ועל מחשבות אלו דווה היה ליבי, בשעה שבסייעתא דשמיא זוכים אנו לשוב לשגרה ברוכה (ועדיין, כזאת המלווה באזעקות...). וכי אנחנו בחרנו לעצמנו אמצעי פרנסה? כישורים? מקום עבודה? וכי בידינו מסורה ההחלטה אם לעבוד ב'ביוקר', כביכול, או בסטנדרט? אדרבה ואדרבה, טיילער יקר, רואה אני זכות וחובה להביע הערכה אין קץ אליך ולכל חבריך, שהפכו את השמחה היהודית לנעימה יותר, יהודית יותר, קרובה יותר, היימיש יותר. המלצרים פתאום מכבדים, מחייכים, נגישים, אתם כאן בשביל לעזור לשמחה, ולא ארחי פרחי שבין מנה למנה מדפדפים הלוח ושוב בצ'אטים אינסופיים וצעצועי מדיה אשר הולכים ורבים כחול אשר על שפת ים התיכון.

ממכם ילמדו כולם, כיצד ללא חת של 'מה יגידו' הפשלתם שרוולים (תרתי משמע) ומדי ערב אתם משמחים אלפי יהודים ברחבי הארץ ובד בבד מפרנסים בדרך כבוד (!) את משפחותם.

ובכן, אני מאחל הפעם לעצמי, לפגוש אתכם תמיד בשמחות ובלב שמח!

ליך 'היימישע טיילער' נכבד ויקר! (היימישע טיילער - כינוי למלצר מאנ"ש שבשעות הערב משמש לפרנסתו כמלצר בשמחות יהודיות)

אני מאמין שגם אצלך חודש סיון הנוכחי מהווה בשורה של ממש. סוף סוף אירועים המוניים בלי משחקי 'שוטרים וגנבים' עם ניידות משטרת ישראל. תודה לק"ל.

ודווקא בשיאה של עונת חתונות פורחת שכמותה לא הייתה לנו זה יותר משנה, חש אני צורך לכתוב לך את השורות הבאות, להביע מעט מהערכתי אליך ובעיקר, בעיקר בעיקר, ברצוני להתנצל בפניך על מחשבה סוררת שחלפה במוחי בשנה האחרונה אחרי שנפגשנו בשטיבלאך הביתריים בחורף האחרון.

זה הרי לא סוד שבימים כתיקונם, לאמור ימי טרום הקורונה, לא יצא לנו להיפגש יותר מדי. זאת בשל העובדה היבשה שבמרבית האירועים בהם מופיעה מקהלת 'מלכות', משמשים כמלצרים בעיקר נערים גלוחי ראש ונעדי פאות, העונדים פפיון קטיפה מהודר, ווסט ממותג ונעליים מצוחצחות. הם כאילו ב'סטייל', 'ביוקר', נו שוין. כך ב'הדר דימול', כך ב'סיטי טאואר', כך ב'כתר הרימון'.

אתכם פגשנו בקושי זעיר פה וזעיר שם, באי אלו חתונות אדמו"ריות או הזדמנויות נדירות אחרות.

ואז הגיעה הקורונה והפגישה בינינו. אוהו הפגישה. פתאום הצטמצמו הפערים בין ה'ביוקר' לבין ה'פושט' כביכול. פתאום גילינו שגם ב'פאראנד' ו'עסטרייך' בבית שמש נישאים זוגות צעירים. פתאום נצפו רכבי שרד של נגידים נכבדים חונים במעלה רחוב רבי יהושע סמוך ונראה ל"טרקלין החתונות" של דושינסקיא או של וי'ניץ מונסי... ואז באו המפגשים התכופים אתכם. כי בחתונות קורונה, להווי ידוע, שמים פחות דגש על סטייל המלצרים. והנה נפגשו להם זמרי 'מלכות' וחבורות ה'היימישע טיילערס' פעם או פעמיים בשבוע לכל הפחות!

האמת היא שמבחינה פרקטית זה היה לא רע בכלל. כשחשקה נפשך במנה נוספת (וזה קורה לעתים תכופות...), אתה לא צריך להפעיל את כל כישורי הקומבינה שלך ולפלוט למלצר כמשיח לפי תומך: "שים פה מנת כבד לשלומביץ, סלמון לסנדרוביץ וסטייק לשמעונוביץ" ואז אתה מתמלא אושר עדי עד כאותו נער שהצליח להבריח 3 סטוקים סיגריות של 'מרלבורו לייט' בחזור מאומן. אהה, כאן אתה פשוט אומר למלצר "יענקל, בריינג דריי" (יענקל, תביא 3 מנות), בתוספת קריצה של אחוות אחים ללוקשן'קוגל, ואחרי דקה השולחן פשוט מתמלא בכל טוב בית שמש!

זה קרה בבוקר חורפי אחד. נקלעת לשטיבלאך של קארו ברחוב דרכי איש בביתר. נישאת אליי ספק בביטחון ספק בביישנות ושאלת 'קענסט מיר?' (אתה מכיר אותי?), השבתי בחיוב. ואז ברכת אותי בלבביות "זאלן מיר זיך טרעפן צוזאמען הייביג אויף שמחות"

תדיראן ON AIR

קחו אוויר

וקבלו את האולפן
הממוזג של
תדיראן וקול ברמה

עם תדיראן ALPHA PRO
בטכנולוגיה חדשנית לטיהור אוויר

עקבו אחר לוח שידורי הרדיו מהאולפן הממוזג

TADIRAN

לפרטים ורכישה:
1-700-703-400

”לא דמיינתי את ההצלחה לה זוכה רדיו 'קול פליי'“

“

ר' צבי עמר, היו"ר והבעלים של קבוצת התקשורת הגדולה בציבור החרדי שמפעילה את רדיו "קול פליי", מספר בראיון מיוחד לרגל שנה לתחנת הרדיו המוזיקלית והקצבית, על ההקמה ועל החזון • "הרצון הוא לעשות שמח וטוב לאנשים, דרך שירה ומוזיקה של קדושה" • וגם: מה ביקשו אנשים שפגש בארץ, בקשר למגזין שאתם מחזיקים כעת?

אהרן אטינגר

37 אחוזים ממאזיני הרדיו החרדיים - מאזינים לרדיו "קול פליי", כך גילה סקר מכון "אסקריא" שנערך לפני פחות מחודשיים, באפריל 2021. עוד חשף הסקר, כי 41.3 אחוזים מקרב מאזיני הרדיו החרדיים בגיל 18-29, מאזינים ל"קול פליי". ועוד: 23 אחוזים מקרב מאזיני הרדיו החרדיים, קבעו כי "קול פליי - 107.6FM", היא התחנה הצעירה והעדכנית ביותר על הסקאלה.

הסקר נערך במלאת שנה להקמת הרדיו בעל הרוח הצעירה, שצבר אהדה עצומה ומאזינים תוך זמן קצר כל כך. הנתונים בסקר הראו את מה שניתן היה להרגיש מהשטח: בתוך שנה בלבד, הפך "קול פליי" לתחנת הרדיו המזוהה ביותר עם המוזיקה היהודית, כזו שמשמיעה 19 שעות של מוזיקה ביממה, וכובשת את לב המאזינים עם שדרנים המשדרים רגש ושמחה הישר אל הבתים והרכבים.

לרגל חגיגות השנה להקמת רדיו "קול פליי", שוחחנו עם ר' צבי עמר, יו"ר ובעלים קבוצת התקשורת הגדולה ביותר בציבור החרדי, וביקשנו לשמוע על ההשפעה הגדולה לה זוכה הרדיו, והתגובות אותן הוא שומע, כבעלי התחנה.

צבי, בוא נחזור רגע שנה אחורה: מה פתאום ראית צורך לפתוח רדיו כזה שנה שמחה ומוזיקה?

"הצוואה של מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל זכתו תגן עלינו אמן, שהורה לי לפתוח את 'קול ברמה', ממשיכה גם ב'קול פליי': לעשות שמח וטוב לאנשים, דרך שירה ומוזיקה של קדושה. ואת האמת אני אומר לך: אני מאד מופתע מהעוצמה ומהאהדה שקול פליי זוכה לה בארץ וגם בחו"ל. זה בגלל שמוזיקה מחברת אנשים ועושה להם טוב בנשמה. מרן הרב עובדיה תמיד היה אומר לי כל הזמן, כשהתחלנו להקים את התחנה היקרה שלנו 'קול ברמה', שהמטרה הראשונה והחשובה ביותר בעיניו היא להפיץ תורה, אבל יש מטרה נוספת, לעשות שמח וטוב לאנשים, וזה מה שהיום מסמל את 'קול פליי'."

שנה קודם, דמיינת את ההצלחה לה תזכה התחנה הצעירה, בתוך שנה בלבד?

"לא דמיינתי בשום אופן. כמו שאמרתי, אני מאד מופתע מהעוצמה והאהדה ש'קול פליי' זוכה לה, בארץ ובחוץ לארץ, וזאת באמת ההוכחה הכי טובה שמוזיקה מחברת אנשים ועושה להם טוב בנשמה."

37 אחוזי האזנה, בתוך שנה...

"לא האמנתי שנגיע לכאלה מספרים מהר כל כך. ואני מצדיע לצוות שעובד בקול פליי, הוא זה שהפך את התחנה היקרה מאד לכולנו, להצלחה כזאת בתוך שנה אחת. אני רוצה להגיד שאני מודה לצוות המנצח של התחנה, ובראשו המנהל המוזיקלי של התחנה יואלי דיקמן, שהכשרון שלו לא צריך הוכחה. יואלי הוכיח את עצמו גם ברדיו, וכל הכבוד לו, ואני מצדיע לו. ויחד איתו גם לשאר השדרנים שהביאו את ההצלחה הגדולה בסייעתא דשמיא - האחים דביר, ישי לפידות, יוסי שוורץ, יוסי איזנטל, משה דאודי, גבי כץ ואבי מילר וכל השאר, ויהיו עוד שיצטרפו בעז"ה בתקופה הקרוב לתחנת קול פליי."

איך דמיינתם את התחנה בזמן שחשבתם על הקמתה?
"היום העולם כולו הולך לכיוון של מוזיקה, והיה מתבקש מאליי שנפתח תחנה לצעירים שימצאו בה מענה, במקום שיאזינו למקומות אחרים, פחות טובים."

"לא להגיד 'כוחי ועוצם ידי'"

צבי עמר מנווט מלמעלה את הספינה, אבל לא הכל יודעים כי המטרות שלו בהחזקת כלי התקשורת שבבעלותו, אינן פרנסה. "אני לא פועל בתחום התקשורת למטרות של רווח", הוא מצהיר, "אלא רק מתוך רצון לעשות נחת וטוב

בעז"ה, נקווה שבעתיד הקרוב נחזור לשגרה כמו שהיינו כל הזמן, קהילה חזקה כדת וכדין, מאוחדת, אוהבת, מתפללת, יחד עם אחינו הקדושים בארץ ישראל".

יזמות נוספות? הפתעה

ובחזרה לשיחה על המיזמים התקשורתיים של ר' צבי עמר. את אחד מהם, אתם מחזיקים ממש כעת ביד: מגזין "קול פליי", שיסגור בגיליון הבא 12 גיליונות, ב'12 חודשים.

במקביל, ר' צבי, לפני כמעט שנה עלתה היוזמה למגזין "קול פליי", שילווה את שידורי הרדיו, במעין זרוע נוספת שתיתן ביטוי למוזיקה ותרבות יהודית.

"נכון. אני יכול לספר לך סוד קטן: כשהגעתי כעת לפה לארץ, אנשים ומכרים שמזהים אותי עם 'קול פליי', אמרו לי: בבקשה ממך, צבי, תוכל לארגן לנו נקודת חלוקה של המגזין? אנחנו מאד רוצים לחלק אותו וכמובן גם לקרוא אותו. ואת זה שמעתי בכמה ובכמה מקומות שהייתי בהם, ואמרתי: מה זה? מה קורה פה? פשוט נוכחתי לדעת שבתקופה כל כך קצרה, המגזין הפך למוטג להמון אנשים שמחפשים לקרוא את התוכן שבו, ובגלל זה אני בטוח בעז"ה שהמגזין - שהוא מסמל את התחנה עצמה, את רדיו "קול פליי" - רק יילך ויתחזק, ויסיף עוד הרבה קוראים ומאזינים".

אז כבר יש רדיו "קול פליי", ויש גם מגזין. יש יזמות נוספות בקנה?
"בעזרת ה', יהיו עוד הרבה הפתעות, אבל אני מעדיף עדיין שלא לדבר על זה היום, כי אם נדבר על זה כעת - הן לא יהיו הפתעות..."

באופן אישי, איזו מוזיקה אתה אוהב לשמוע?
"אני אוהב את כל סוגי

המוזיקה - המזרחית, החסידיית וגם הקלאסית. כי המוזיקה, כמו שאמרנו קודם, עושה טוב לנשמה, וגם מרגיעה את הבן אדם. גם אני, פעמים רבות, כשיש לי מתח או בעיות כלשהן, כדי לפתור את זה אני שומע מוזיקה - זה מרגיע אותי וגם נותן לי תחושה של רוגע, שמסייעת כדי למצוא את הפתרון לבעיות. אני מאמין מאד במוזיקה, וכמו שחז"ל אומרים, 'הבוחר בשירי זמרה', שהקב"ה עצמו, כביכול, אוהב את המוזיקה ואת השירה לכבודו. זה רק מראה לך כמה המוזיקה חשובה".

זמר שאתה מחבב במיוחד?

"אני אוהב כולם ואני לא רוצה לציין שם מסוים כדי לא לגרום עוגמת נפש לאחרים. אני פשוט אוהב את כל סוגי המוזיקה".

ניתן היה לראות זאת, כשהשתתפת בעצמך במיזם הענק, הופעת "שיבישיר", שהתקיימה בפסח האחרון בפעם השלישית, בבנייני האומה.

"אני יכול להגיד לך שהיידאו הזה פורסם ברשתות החברתיות, ואני עצמי קיבלתי את היידאו הזה אולי 200-300 פעם, מאנשים שונים מרחבי הגלובוס - מניו יורק, לוס אנג'לס, לונדון, בריסל, ציריך, ז'נבה, פריז, מרסיי, וכמובן מהארץ, מכל המקומות. כולם שלחו לי את זה כדי להגיד לי, 'איזה יופי, זה פשוט ענק, זה מחמם את הלב, ישר כח! רצו להודות לנו על כך שהבאנו אלפי אנשים לבנייני האומה כדי לשמוע את המוזיקה היפה הזו. זה הכח והעוצמה של המוזיקה, ואם אנו גורמים דרך זה לעם ישראל, בפרט לצעירים, ליהנות מזה - דינו".

לאנשים, למאזינים שלנו, כמו שהורה לי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל. ובזכות כך, אני בטוח שאנחנו נלך מהצלחה להצלחה. אני רואה כבר כעת איך אנשים התחברו אלינו בתקופה קצרה כל כך, איך המאזינים היקרים שלנו התחברו לרדיו 'קול פליי', וזה מדהים. אני בטוח שזה יילך ויתחזק יותר ויותר.

"כולי תקווה, בעזרת ה', לקיים את הייעוד של התחנה הזאת, שהוא להיות מרכז של מוזיקה יהודית מכל הגוונים והסוגים, לקדם ולדחוף את המוזיקה הזו למקום שהיא ראויה לו".

את כל זאת, עושה עמר לצד עסקיו המשגשגים - בעיקר בתחום הנדל"ן - בארץ ובאירופה, ולצד היותו נשיא הקהילות היהודיות בדרום צרפת. "זה איגוד שמאחד קהילה בת 180,000 יהודים, ואני רואה איך הקהילה שלנו הולכת ומחזקת את הקשר שלה עם ישראל. כולם שואפים ליום שיעשו עלייה ויגיעו לבית האמתי שלהם בארץ ישראל. כעת, כשקרה מה שקרה באסון במירון, ראיתי במו עיניי בכל בתי הכנסת ברחוב היהודי בצרפת, איך אנשים ממש בוכים ממה שאירע, נקרע להם הלב. זה רק מראה כמה הקהילה שלנו בצרפת מזדהה עם העם בישראל. אחים אנחנו, וגורלו הוא אחד. זה מראה ומוכיח את האהבה של הקהילה, וגם שלי כמובן, לארץ".

עם צבי עמר אנחנו משוחחים בעת ביקורו החודש בארץ.

הכל מכה הוראת. במחיצת מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל

ביקור אחד מני רבים לאורך השנה כולה, בה הוא נע על ציר ישראל-צרפת כל העת. "הגעתי לארץ כעת לכמה ימים", הוא מספר, "ואני ממש מרגיש את ההבדל בין חיי היהודים בישראל, לחיי היהודים באירופה, במיוחד עכשיו בקורונה. היום, בן פורת יוסף, המדינה הקטנטנה הזאת ששמה ישראל, מדינת היהודים, היא אור לגויים. היא המדינה הראשונה בעולם שפותחת את הכלכלה שלה. היום הסתובבתי

בארץ, ואני רואה אנשים יוצאים החוצה בלי מסכות, וזה פלא שקורה כאן אחרי 15 חודשים. כמה סבלנו עד עכשיו, והנה, המצב היום באירופה ובארץ ב"ב עוד לא הגיע למצב בישראל. שם, עוד ממשיכים עם המסכות כשבארץ כבר הפסיקו ללכת איתן לאחר שישראל הפכה לירוקה, וזה מחמם את הלב.

"כשמגיע אלינו ל"ע אסון כזה כמו האסון שאירע לצערנו במירון, כל אחד בוודאי צריך לעשות חשבון נפש. וכחלק מזה אני אומר, שכשאנחנו מסתכלים על מה שבזמנו עולם נתן לנו פה בארץ, לנצח בכזאת מהירות ב"ה את המלחמה נגד המגפה האורורה של הקורונה, לא צריך לבוא ולהגיד 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'. לא! זה הכל בזכות הברכה של בורא עולם שאוהב אותנו. סבלנו, והוא יודע מזה, וכעת פותח לנו את שערי הרחמים ואת אהבתו כלפי העם היהודי. כלי התקשורת בעולם, אלה שתמיד תקפו את ישראל, היום מדברים עליה באהדה והערכה, ואומרים: כל הכבוד למדינה הזו, לעם הזה, איך הוא התגבר על המגפה הזו".

איך באמת השפיעה הקורונה על הקהילות היהודיות אצלכם, בדרום צרפת?

"מאד לרעה. רבים מבתי הכנסת שלנו, שהיו מקום שיהודים מתאספים ומתחברים בו, נסגרו. 'בית כנסת' נקרא כך כי זה מקום בו גם מתכנסים, לא רק מתפללים. כשהממשלה בצרפת החליטה שבשעה 7 בערב יש סגר וכולם צריכים להיות בבתיים, זה גם גרם לבתי כנסת לסגור את השערים שלהם, וזה קלקל מאד את חיי היהדות בצרפת. אבל ב"ה עם ישראל לא אלמן, ומתגברים מול זה.

השאיפה שלי: שהשירים שלי ייכנסו לבתי הכנסת

יותר מ־150,000 הצבעות בתכנית "לילה מנצח" קבעו: **אוהד מושקוביץ** הוא **"גדול הזמר החסידי בישראל"**, האהוב ביותר על הקהל הישראלי • גם האלבום הראשון שהוציא, "וארשתיך", הגיע ל**חמישיית "האלבומים הגדולים במוזיקה"** לצד האלבומים האהובים של מרדכי בן דוד ואברהם פריד • כעת, חוזר אוהד אל הימים בהם הקליט את האלבום הראשון ("יוסי גרין וידא שלא אברח"), אל התקופה בה היה חבר במקהלה של מונה רוזנבלום ("אווירה מיוחדת באולפן"), חושף מה עשה בחודשי הקורונה כשלא יכול היה לטוס לחו"ל איך נולד הלהיט הענק "בר אלעאי", ונזכר **ברגע המרגש ביותר בקריירה המוזיקלית שלו**

אהרן אטינגר

צילומים: שימי קוטנר ויחי"צ

כבר יותר משנה שאוהד מושקוביץ (כמעט 1) לא עושה את הדבר אותו רגיל היה לעשות כמעט מידי שבוע, לעתים כמה פעמים בשבוע: לטוס. חוץ מגיחה או שתיים לחו"ל בתקופה הזאת, מאז פרוץ הקורונה, הזמר הישראלי הכי מצליח בחו"ל - כאן, שר כאן, מופיע כאן, עובד כאן על אלבומו הבא. הכל כאן.

זה שינוי משמעותי ביותר עבור מי שהתרגל מזה שנים רבות לחיות על מזוודות, לטוס לשמח ממקום למקום. הוא דובר כמה שפות, בהן עברית, יידיש, אנגלית וצרפתית, ומצליח ללהטט בין שירים בסגנונות שונים בכל המקומות בהם הוא מופיע, מה שגרם לו להפוך לזמר נחשק, ולהופיע בעיקר בארה"ב ובאירופה, בזמן שהוא בכלל מתגורר כאן, במדינת ישראל.

כעת, הוא קוטף תואר נוסף, כשבתכנית "לילה מנצח" עם יואלי דיקמן ברדיו "קול פליי", זכה בתואר "גדול הזמר החסידי בישראל", כלומר, הזמר האהוב ביותר על הקהל הישראלי - דבר מעניין, במיוחד על רקע העובדה, כאמור, שרוב ההופעות והאירועים שלו, לפחות עד הקורונה, היו בחו"ל. ומדובר על למעלה מ-150,000 הצבעות של מאזינים, שנתנו לו את התואר הזה. בנוסף, אלבומו הראשון "וארשת'ך", הגיע לחמישייה המכובדת של "האלבומים הגדולים במוזיקה החסידית", לצד אלבומי ענק כמו "משיח" של מרדכי בן דוד, "חזק" של אברהם פריד ו"יידל 4" של יידל ורדיגר.

עם ברוך לוי ושמחה ליינר, מאחורי הקלעים

במופע, עם אברהם פריד

אתה מבין למה דווקא האלבום הזה שלך זכה לתואר הזה, מכל האלבומים שהוצאת? יש אולי משהו מיוחד באלבום הראשון שמגלה אותך לקהל לראשונה?

"האמת שקשה לי לדעת באמת את הסיבה, לשים את האצבע בדיוק ולהסביר למה 'וארשת'ך' הגיע למקום כזה מכובד. אבל מה שאני כן יכול לומר, שכש'וארשת'ך' יצא, הוא היה משהו שונה בשוק, לפני כן לא היה אלבום כמותו, והוא היה מאד חדשני מבחינה מוזיקלית. השיר

עצמו, 'וארשת'ך', הוא שיר בסגנון מקורי, לא צפוי, והוא נשא את שם האלבום. את הקולות עשינו יוסי גרין, שהלחין את השיר, ואני, שנינו לבד. הם היו בסגנון מקהלות שונה וייחודי, לא ממש בסגנון מקהלות חסידי רגיל, אבל יחד עם השיר, המילים, והעיבוד הייחודי של לאם, נוצר מין שילוב שעבד מאד יפה, והקהל קיבל את השיר ואת האלבום בצורה נהדרת.

"מה גם, שיש הרבה אלבומים שלא מצליחים בכל סוגי הקהלים. הרי יש הבדל בין הקהל הישראלי, לאמריקאי ולאירופאי. ואני, מכיוון שאני מופיע בכל העולם ורוקד על כל החתונות, אני משתדל וב"ה בדרך כלל מצליח לקלוע לטעמים של כל מיני סגנונות. למשל, השיר 'מה שהיה', שבארץ היה להיט ענק - בארה"ב לא שמעו עליו בכלל. לעומת זאת, 'וארשת'ך' היה להיט גדול מאד בארה"ב, ואילו פה בארץ הוא נכנס רק הרבה לאחר מכן, כשהבינו שיש משהו שקורה. הקהל הישראלי, בהתחלה, פחות התחבר לסגנון האמריקאי בחלק מהשירים, ולקח לו זמן.

"בנוסף, היתה באלבום הזה השקעה אדירה מבחינת איכויות השירה, דברים שלא נשמעו לפני. כל הקולות הגבוהים לאורך השירים, ועוד. למשל, בשיר 'מתפללים' שרתי את הסימית של השיר אולי 30 פעם, בטונים מאד גבוהים. גרין והמפיק יוסי טיברג שהפיקו את השירה, פשוט אמרו לי: תשיר עוד פעם, ועוד פעם. הם רצו להגיע לדיוק מסוים. אותו דבר גם בשיר 'מי יתן'. היום, אם מפיק מוזיקלי היה אומר לי להקליט שוב ושוב ושוב, היית אומר לו: זהו, עד כאן. אבל אז הייתי בחור צעיר, ילד טוב, ולכן ממש דייקנו על הפרטים המאד קטנים. את השירה באלבום הזה, אגב, הקלטתי באולפנים בהם הקליטו זמרים בינלאומיים מצליחים. מבחינתי, זה היה חלום."

וזהו? לדעתך הייחודיות באלבום היתה רק סגנון השירים והקולות?

"לא רק. למשל, עד היום, אם ייצא לך לשמוע שיר מהאלבום ההוא, אתה יכול לשים לב לרמת הסאונד וההפקה המיוחדת, דברים שכבר אינך שומע כמעט היום. כדי להשיג איכות אמיתית מקסימלית, הקלטנו בזמנו חלק על מכשור אנלוגי ולא דיגיטלי, זה היה בדיוק המעבר בין שיטות ההקלטה. היום, כשאני שומע שיר של זמר, אני יודע לזהות בדיוק היכן נעשו תיקוני השירה של השיר, אבל אז לא היו דברים כאלה. מה שאתה שומע, זה מה שהוקלט."

"אני זוכר עוד מימי במקהלות של מונה רוזנבלום, שהשתתפתי בהקלטת המקהלות לאלבום 'יידל 4', ולא היה דבר כזה לתקן שירה. מה שהקלטנו, זה מה שיש. זיפת? זה מה יש... עד היום, יש אלבומים של מרדכי בן דוד הגדול, שבהם אתה שומע שירים שהיום לא היו עוברים כפי שפורסמו בזמנו, אלא היום היו עורכים בהם תיקוני שירה. אבל זה חלק מהיפוי, שמראה שגם הזמרים הגדולים ביותר הם אנושיים. הרי היום, אדם בבית שומע אלבום ואומר: לא ייאמן איך הזמרים הגדולים האלה לא מוזיפים לעולם, בעוד התשובה היא שהם לפעמים כן מוזיפים, רק שמתקנים את זה בהמשך. אבל פעם, בגלל שמה שהוקלט זה היה מה ששמעת, יכולת לשמוע את ההבדל בין זמר אמיתי וטוב, לזמר פחות טוב."

אוהד נזכר בהקלטות לאלבום הראשון, ומספר שההקלטות לשיר "לכה דודי", היו הקשות ביותר במהלך ההפקה. "זה היה השיר שהיה לי הכי קשה להקליט. בדרך כלל, נכנסים לאולפן עם השיר, ורק צריך למצוא את הכיוון והסטייל של השירה, אבל ברגע שאתה מבין איך - זה כבר רץ. אבל בשיר הזה, הניסיונות לקחו לי שעות על גבי

"הגיע כסח ועדיין אין הופעות ואירועים, ואמרת: עדיין נחמד, יש שקט. ואז עובר ספירת העומר ואתה מבין שזה לא הולך למקום טוב"

WEDDING. SET. GO.

pivogroup.nyc

WARNING:
MAY CAUSE
IMPROMPTU
DANCING

75

MINUTES
OF MUSIC

62

OF YOUR
FAVORITE HITS

3

BRAND
NEW SONGS

TWO OF THE BIGGEST NAMES IN JEWISH MUSIC TEAM UP TO BRING YOU THE ULTIMATE WEDDING COLLECTION. ENJOY A RICH SELECTION OF CLASSIC OLDIES, CHASIDISH FAVORITES, AND ISRAELI HITS, PLUS THREE EXCLUSIVE NEW COMPOSITIONS.

שעות, ממש הסתבכתי עם זה. רוב ההקלטות לאלבום נערכו בארצות הברית, וכל פעם הייתי נוסע לשלושה שבועות, לבד, בלי המשפחה. ואז כמובן, החלק הרגשי, שאתה מנותק מהמשפחה, הוא מאד קשה. כי כשהולך פחות טוב ואתה גם רחוק מהמשפחה ומהבית, זה גורם למועקה. אני זוכר שהקלטתי את השיר הזה באולפן של גולדמן, עוד פעם ועוד פעם, ובשלב מסוים אני אומר ליוסי גרין: זהו, אני צריך כמה דקות לנשום. יצאתי החוצה, לקור של ניו יורק, ואחרי 5 דקות יוסי יצא גם הוא מהאולפן. הוא אמר לי: 'בזמנו היה לי אותו דבר עם דדי, כשהקלטתי אתו אלבומים. אמרתי לו שוב ושוב לשיר קטע, ובשלב מסוים דדי אמר לי: תקשיב יוסי, אני יוצא לכמה דקות לנשום אויר בחוץ'. נשארתי באולפן עם הטכנאי, מספר לי יוסי, עוברת חצי שעה, ואז שעה, ושעה וחצי, ואז אנחנו מקבלים טלפון לאולפן, על הקו: דדי. הוא אומר לי: יוסי, אני בשדה התעופה, נוסע לארץ... יוסי אמר לי: לכן באתי לפה, לוודא שגם אתה לא תברח"...

"המוזיקה משתנה כל הזמן"

בין האלבום הראשון של אוהד, "וארשתיך", לבין האלבום האחרון "בשעה טובה", ניתן לראות כיצד המוזיקה החסידית שינתה את פניה. אם האלבום הראשון היה עוד בחלקו בסגנון המוזיקה החסידית המסורתית של שנות ה-90, באלבום האחרון, וגם באלו שלפניו, אוהד נכנס לחלוטין גם לסגנון השלט היום, 2021, עם עיבודים מעודכנים ושירה עדכנית.

"המוזיקה היא שמשנתה כל הזמן", מסביר אוהד. "אני לא יכול להוציא היום שירים כמו מלפני 20 שנה. לא מזמן, לקראת סיום תקופה הקורונה, ישבתי עם יובל סטופל, שהוא אנציקלופדיה מהלכת למוזיקה חסידית, גם בגלל העבודה האינטנסיבית שלו כמנהל המוזיקלי של אברהם פריד. נפגשנו ודיברנו, והעלינו את השאלה הזאת: לו יצויר שאברהם פריד היה מוציא היום את 'תניא' או 'אדרבה' - שזה שיר שאני מאד מחובר אליו - האם גם היום השירים האלה היו הופכים ללהיטים שהם? והמסקנה של שנינו הייתה לצערי שלילית, וזה כי היום זה דור של אינסטנט. הכל צריך להיות תוך 20 שניות, ואם בטווח הזמן הזה של השיר לא הבאת את המסר שלך - המאזין כבר איבד אותך. הכל השתנה.

"מי שינסה היום להוציא שירים כמו לפני 20 שנה, השירים האלה פשוט פחות יושמעו. מצד שני, אם מדובר בשיר ממש טוב, וכאן בדרך כלל מדובר על היותר שקטים, לזה כן יש סיכוי להפוך ללהיט גדול. כי עדיין יש מקום בהחלט למוזיקה החסידית-חסידית, ואם זה עשוי טוב, הציבור אוהב לשמוע את זה - וגם אם זה שיר שהולחן לפני 40 שנה, הוא יכול לתפוס. 'ברכת הבנים' שפרסמתי באלבום 'אחד יחיד ומיוחד', הוא שיר שהולחן ב'5 וחצי דקות, ועדיין, אין אירוע, מופע, חתונה או מסיבת סידור, שהשיר הזה לא מושר בו, בסיעתא דשמיא".

איך אתה מסביר את ההצלחה הגדולה שלך דווקא בחו"ל, למרות שאתה זמר ישראלי, שגר כאן?

"הסיבה די פשוטה: אין פה כל כך הופעות גדולות, וכשהיו כאלה - ב"ה הופעתי בכל ההופעות האלה. אבל דווקא בקורונה, כשהייתי כאן לנוכח הנסיבות, והופקו כל מיני מופעים דיגיטליים (שהועברו ברשתות), הופעתי כמעט בכל המופעים האלה, עד שהגעתי למצב שהתחלתי לסגן. יכולתי להופיע כמעט בכל מופע שכזה, ובחרתי להופיע בהופעות היותר גדולות ונחשבות. בימים של שגרה, אם היו כאן יותר הופעות גדולות, באמת הייתי מופיע בישראל הרבה

דוריטוס EXTREME בטעם וואסבי

חדש!

גדול יותר
קראנצ'י יותר
וואסבי יותר

דוריטוס

נראה אתכם מצליחים לתפוס את הדוריטוס עם הצ'ופסטיקס!

הוראות שימוש בצ'ופסטיקס

1. קחו את המקל האחד ומקמו אותו בין האגודל לבין האצבע
2. את המקל השני החזיקו באותה היד, במקביל לראשון ועם רווח קל
3. השעינו אותו על קצה האצבע מן הצד השני
4. תרגלו כמה פעמים פתיחה וסגירה של המקלות
5. תפסו את הדוריטוס שלכם ותינו באקסטרים!

יותר, כי אין כמו הקהל הישראלי. הקהל האמריקאי יושב ומסתכל עליך וזה נחמד, אבל הקהל הישראלי נותן אווירה ואהבה שעוטפת אותך. לכן, אגב, אברהם פריד מופיע פה כל הזמן, ודווקא בארה"ב הוא מופיע פחות. בנוסף, ואולי זה יסביר למה הוא מופיע פה יותר ואני שם יותר, יש איזשהו עניין, איזשהי אטרקציה, כשהאמן מגיע מחו"ל. זה נכון לשני הצדדים, לישראל ולארה"ב."

אפרופו הקורונה, איך היא השפיעה עליך? כיצד ניצלת אותה?

"דבר כזה שקורה פתאום, נותן לך סוג של סטירת לחי מצלצלת לחיים. הרי באמת, כל הזמן אנחנו עסוקים בעשייה ובעבודה, לרוץ לפה ולשם, ופתאום באמצע כל העשייה הזאת - הגיעה הקורונה. אז בחודש הראשון אמרתי: וואו, איזה כיף, יש קצת זמן לנשום, לעצור. ואז הגיע פסח ועדיין אין הופעות ואירועים, ואמרתי: עדיין נחמד, יש שקט. ואז עובר ספירת העומר ואתה מבין שזה לא הולך למקום טוב."

"ואז, כדי למלא את הזמן בעשייה, נכנסתי לאולפן יום אחר יום במשך כל התקופה הזאת, והקלטתי אולי 30 שירים. אני לא יודע אם משהו מזה ייצא או לא, אבל עשיתי אותם יותר לעצמי מאשר במטרה להוציא. ובעניין האישי, פתאום אתה יותר עם המשפחה, ובזה לפחות יש משהו שמאד מרומם אותך. אבל בכל מקרה, זו בהחלט היתה שנה מאד קשה. פתאום אתה לא עובד, לא פוגש את הקהל. ולומר מאד חסר העניין הזה של לבוא ולשיר מול אנשים. הפסיכולוג שלי - זו הבמה. עליה אני מוציא הכל, שמחה גדולה וגם עצבים ועצב."

"אגב, המפיק שלי דוד פדידה תמיד אומר לי שההופעות הכי טובות שלי היו כשהגעתי אליהן עצבני, כי אני מוציא, במירכאות, את כל העצבים על הבמה ונותן את כל כולי, וכשאני מסיים - הכל רגוע, בסדר, כי הוצאתי הכל על הבמה. לכן, פדידה דואג לעצבן אותי טוב טוב לפני ההופעות... ופתאום בקורונה, אין כלום. אין לך במה. זו היתה תקופה מאד קשה מבחינתי, כאדם שרגיל לעשות ולעבוד, ופתאום אין לו דרך ונשאר די תקוע. ב"ה, בארץ יצאנו מזה, אבל בעולם עדיין לא, מה שלא מאפשר לי כמעט להופיע בחו"ל עדיין. אז מן הסתם עיקר הכובד של העבודה שלי בשנה האחרונה הוא פה בארץ. אני לא זוכר תקופה בה לא טסתי לאירועים כל כך הרבה זמן, חוץ מגיחה אחת או שתיים."

"ידעתי ש'בר אלעאי' יהיה להיט"

איך יראה האלבום הבא שלך?

"קודם כל, במהלך תקופת הקורונה כבר הוצאתי שני שירים, 'תינוקות של בית רבן', בלחן של יונתן שיינפלד ויחד עם ילד הפלא מוטי גרינבוים, וכמוכן 'בר אלעאי' - הדואט עם שמילי אונגר. הדברים האלה יצאו, פשוט כי חיפשתי לעשות משהו משמעותי. עשיתי אותם בשביל אתגר עצמי, לשיר שירים שבדרך כלל פחות אגש אליהם. הרי בעבר פחות הייתי שר שירים בהגייה עברית אלא יותר ב'עברית', והפעם רציתי להוציא משהו בעברית, שירגש. ובדיוק אז יונתן שיינפלד שלח לי את הלחן והמילים האלה, ומאד התחברתי. זה יצא די ספונטני. הייתי בכל יום נכנס לאולפן הביתי שלי, מקליט כמה שעות, עובד, ואז חוזר. וזה אחד הדברים שכן יצאו מהקלטות האלה."

"אני זוכר שבתחילת הקורונה פניתי לאלי קליין ואיצי ברי ואמרתי להם: שלחו לי את השירים חסידיים הכי הארדקור שיש, כאלה שמתאימים שזמר חסידי כמו אהרל'ה סמט ישיר אותם. אמרתי להם: אני לא יודע אם אוציא את זה, אבל אני רוצה לראות, לנסות. הם אכן שלחו לי לחן כזה, והחזרתי להם סקיצה עם השירה שלי, והם אמרו: זה מדויק. גם אני לא האמנתי שאצליח לשיר כך בהברה חסידית. ובכל מקרה, ידעתי שלא אוציא את זה כך לבד, ושלחתי את זה לשמילי אונגר, ושאלתי אותו: מה אתה אומר שנעשה דואט על השיר הזה? ואז הוא אמר לי: השיר מעולה, אבל יש לי כבר שיר אחר שאולי מתאים לדואט... והוא שלח לי את 'בר אלעאי'. עשית לזה סקיצה, והוא אמר: זה כל כך טוב, זהו - השיר שלך. אמרתי לו: לא! נעשה אותו ביחד, וכך היה."

האמת ש"בר אלעאי" יהפוך לכזה להיט?

"האמת היא שכן. כבר כששמעתי את הסקיצה, 'נדלקתי'. אני חייב להודות שגם הסקיצה הראשונית נשמעה די דומה לאיך שהשיר יצא בסוף. קיבלתי סקיצה ברמה מאוד גבוהה, כי המפיק נפתלי שניצלער, כבר קלט מההתחלה לאן הוא רוצה שהשיר יילך, וכיוון שהכל ממילא דיגיטלי, מאד קל להביא אותך גם בסקיצה, כמעט לסאונד הסופי של השיר. שלחתי את השירה שלי לשמילי ונפתלי, והם אמרו: הפכת את השיר... כי הם חשבו שאני אשיר גם בהברה חסידית, אבל אני שרתי בעברים רגילה, בסגנון שלי, והם אמרו: הבאת לשיר אנרגיות אחרות. אז כן, ידעתי שהשיר יהיה להיט.

"היה גם את העניין של הטיימינג. כי אחיו של שמילי התחתן באותה תקופה ושמילי רצה להוציא את השיר לחתונה. הצער היחיד שלי הוא, שבזמן הוצאת השיר, בשיא תקופת הקורונה, לא נערכו כאן כמעט חתונות, ולא היה ניתן לקצור את הפירות. לא יכולתי לשיר את זה. הייתי מקבל קליפים מארה"ב, של שמילי וזמרים אחרים שרים שם את השיר בחתונות, ולבי נצבט: למה אני לא יכול לשיר אותו באירועים? אבל לא היה ספק שהשיר הזה יהיה להיט. כששמעתי את הלחן ואת המילים והשילוב ביניהם, ידעתי שהוא יהיה להיט. לפני שבוע דיברתי עם בעל אחת התזמורות המצליחות ביותר בלונדון, והוא אמר לי: אין ערב שהשיר הזה לא מנוגן, גם באירועים הכי קטנים.

"ולשאלתך קודם לגבי האלבום: הקלטנו כל כך הרבה דברים, שיש כעת עומס די גדול, ואני עוד לא יודע מה אני רוצה לעשות בפועל. יש דברים מאד טובים ומיוחדים, אבל כדי לבחור מכל מה שהוקלט, יש למשרד של פדידה צוות שמחליט. אלו אנשים שיושבים, מקשיבים, חושבים ומחליטים מה ייכנס. אני נהנה מהיצירה, מעצם ההקלטות, ולגבי מה שייכנס בפועל - בזה פדידה והצוות שלו מטפלים, ואני סומך עליהם בעיניים עצומות. זה עשרה חברים שנכנסים לדיונים ולומדים סביב כל דבר - הלחן, המילים והמסר. אני חייב לומר שכבר מתחילת הדרך, תמיד נהניתי יותר לשבת עם גרין או שאר המלחינים בעת ההלחנה והיצירה, מאשר השלב שבו היצירה צריכה להגיע לחלק הטכני, להקלטה באולפן. אני מעדיף את היצירה, יותר מאשר את התכלים, ההקלטות עם הנגנים, ואם אתה רוצה לשמוע מהם השמות שיהיו באלבום הבא, ובכן, בעז"ה יהיו מכל קצוות הקשת, גם כאלה שעבדתי איתם בעבר, שמות מוכרים, וגם שמות פחות מוכרים."

באולפן עם מונה רוזנבלום

אוהד מושקוביץ, לא כולם יודעים, הגיע בדרך הארוכה אל הבמה. בתחילת הדרך הוא היה בכלל מפיק של זמרים אחרים, במשך שנים ארוכות, ובהמשך שר במשך כמה וכמה שנים במקהלות של מונה רוזנבלום, בהרבה מאד אלבומים שיצאו באותה תקופה, סוף שנות ה'90 ותחילת שנות ה'2000.

"במסגרת המקהלות של מונה", מספר אוהד, "שרתי בכמה אלבומים של מרדכי בן דוד, אבל היה זה מהאלבום שאחרי 'משיח'. הלוואי שהייתי זוכה לשיר 'משיח', זה היה האלבום, בה"א הידיעה. בתקופה ההיא, מונה היה לוקח את אברמי רוט ואותי יחד איתו כמקהלה. לפעמים היה מצרף גם את דודי קאליש ושלמה כהן, אבל שלושתנו - מונה, אברמי ואני - היינו הבסיס לכל המקהלות. אני לא אשכח את האלבום של פיטסבורג בו שרתי, בו הופיע השיר 'אלקה די לה' (למקדשך תוב). זה אלבום שהיה די יוצא מן הכלל עבורי, מאחר והוא היה אלבום חסידי, של חסידות פיטסבורג. אמרתי למונה: זה פחות הסגנון שלי, אני לא יודע לשיר בהברה חסידית אותנטית, והוא אמר: אל תדאג, ואכן שם אותי קצת יותר מאחורה בקולות, אבל התעקש שצריך אותי בשביל גוון הקול. 'למקדשך

במופע "ירושלים" בני יורק

"לא יכולתי להמשיך לשיר". מופיע בקמעון שמחה בארה"ב

"אם מפיק מוזיקלי היה אומר לי להקליט שוב ושוב ושוב, היית אומר לו: זהו, עד כאן. אבל אז הייתי בחור צעיר, ילד טוב"

וידא שלא יבט. עם יוסי גרין בהופעה

עם יצחק מאיר, החזן שי אברמסון, ד"ר מרדכי סובול ז"ל, החזן שלום למר ואברמי חוט, בקונצרט "ובל"

ג'ואיש מיזיק .FM

האפליקציה
הראשונה
למוזיקה יהודית

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

... עדכון חדש לאפליקציה ...

שיעורי
תורה

ערוצי
רדיו

שיתוף בין
משתמשים

פלייליסטים
ללא הגבלה

חיפוש
מתקדם

פרופיל
אישי

ממשק
חדש

בקר באתר: www.j-m.app

זמין להורדה גם במכשירים מסוגנים

עם מרדכי בן דוד במופע בירושלים (צילום: ישראל ברדוגו)

מיקרופון, אני כאילו אדם אחר, לא אוהד של החיים הפרטיים. ובכן, באתי לילד הזה, וראיתי שאני לא מצליח לגעת בו, שהוא לא משתף פעולה. אחרי חצי דקה, המשכתי לילד הבא. בסוף המופע, הגיע אליי האחראי ואומר שיש ילד שרוצה לשיר. אמרתי: אוקיי, בבקשה. ואז העלו מעלית לבמה, ועליה אותו ילד בכיסא הגלגלים, הילד שלא הצלחתי לגעת בו.

"הוא עולה, ואני מדבר אליו באנגלית, אבל הוא אומר: אני ישראלי. הוא רצה לשיר את 'ברכת הבנים', ובמקרה זה אכן היה ברפרטואר כעת, שיר אחד לפני השיר האחרון. התזמורת מתחילה לנגן את הפתיחה, והילד מתחיל לשיר, ויש לו קול של מלאך. אתה רואה מולך את הילד, איך שהוא נראה, ואת הרגש שיצא ממנו כשהוא שר, וכולם התחילו לבכות, כולל אני. גם כעת כשאני נזכר בזה, עולות לי דמעות בעיניים. אני לידו, דומע, וכשהוא מסיים לשיר את השיר בקולו המלאכי, אני מרוסק כולי, אומר לנגנים: סיימתי, אין מצב שאני יכול לשיר עוד.

"ואז ניגש אליי המדריך שלו, שבא איתו מהארץ, והוא אומר לי: הילד הזה עבר כל כך הרבה, כבר שנתיים שהוא לא שר. בתקופה הזאת, חלק גדול מחבריו החולים מהמחלקה - נפטרו ל"ע. והנה, הערב קרה לו משהו, הוא נפתח. בדיוק אז מגיע אליי הילד, ומתחיל לדבר איתי. הוא אומר לי: אני רוצה לשיר עוד. היה שם פסנתר, ואמרתי לו: בבקשה, בוא נשיר יחד. ומהרגע הזה, עשינו קומוזיץ ביחד במשך לא פחות משעתיים - הילד, המדריך ואני. וכל הקמעפ מצטרף גם הוא, מאחורה. כל שיר שהילד ביקש, שרנו. אחרי השעתיים האלה, ניגש אליי האחראי ואמר לי: אני לא מאמין, במקום שעה הופעה, נתת פה שלוש שעות, שעה עם אנרגיות ואז שעתיים של רגש עם הילד הזה ושאר הילדים. אמרתי לו: בדיוק בשביל הדבר הזה נהייתי זמר, לתת נחת לילד כזה. לצערי, הילד הזה כבר אינו בין החיים היום. כל אירועי ה'האסק' וכל המופעים הגדולים בעולם שהופעתי בהם, לא מעניינים אותי כמו האירוע ההוא".

מרגש. ולסיום, אוהד, מה השאיפה הבאה שלך?

"מאז שהתחלתי עם המוזיקה, יש לי שאיפה אחת: שישירו את השירים שלי בבית הכנסת, וברגע שזה יקרה - אדע שעשיתי משהו. ברגע שלוקחים מנגינה כלשהי שלך ומלבישים אותה על מילים של תפילה בבית הכנסת, זה מראה על אהבה וחיבור עמוק של אנשים לשיר שלך. ואם אראה שאחד מהשירים שלי, או לפחות הניגונים שלהם, נכנס לאחת התפילות - אדע שהצלחתי, שהחלום שלי התגשם".

במופע האסק עם יונתן שינפלד, כילד מלא

הוא אחד השירים הכי טובים שיצאו בעולם המוזיקה. היום אין מקהלה חסידית שעושה בלנס לסאונד, ולא עושה אותו על השיר הזה. היתה אוריה מאוד מיוחדת כשהקלטנו את 'למקדשך' באולפן. כמובן שעל הקולות שלנו נוספו הקולות של זמרים מהחסידות ושל שלמה כהן ששר סולו, אבל זה בהחלט אחד האלבומים שהיה הכי כיף ומאתגר להקליט".

אתה למעלה מ-20 שנה על במות, יש אירוע מיוחד שלא תשכח?

"יש בהחלט אירוע שלא אשכח לעולם: כמעט בכל שנה אני מופיע ב'קעמפ שמחה' בארה"ב. ותמיד כשמזמינים אותי לשם, אני לא יודע לפני איזה סוג קהל אופיע שם השנה, כי יש להם כמה מחלקות. אני לא יודע אם אופיע לפני ילדים חולי סרטן, או ילדים בעל מחלות אחרות, שלא נדע. וזה מקום שבו כל הזמרים נותנים את הנשמה שלהם. באחת ההופעות שם, לפני כמה שנים, אני מגיע, ומגלה שההופעה היא לפני ילדים חולי סרטן. לפני שעליתי לבמה אמרו לי: יש פה גם חבר'ה מהארץ, אז תדבר גם בעברית. תמיד בהופעות האלה, אני יורד מהבמה ושר יחד עם הילדים ועם המדריכים, כולם ביחד. אני משתדל לעבור בין כל הילדים, לתת לכל אחד יד על הכתף לחצי דקה דקה, לתת תשומת לב. ובאותה שנה, אני רואה ילד על כיסא גלגלים, נראה ל"ע במצב קשה. העניין הוא שכשאני מופיע, אין לי רתיעה מדברים כאלה. כשאני מחזיק

"כמעט בכל שנה אני מופיע ב'קעמפ שמחה' בארה"ב.. זה מקום שבו כל הזמרים נותנים את הנשמה שלהם"

קורונה. מסיכה. זוכרים!?!

נכון, ב"ה התחלואה בירידה וניתן פטור מעטיית מסיכה במרחב הפתוח,
אבל עדיין במקומות סגורים היא חובה.
שמרו את המסיכה איתכם!

בשטיבלאך, במכולת, באוטובוס, ברכבת, באולם השמחה, בבנק,
במעלית, בסניף הדואר ובכל חלל סגור - **המסיכה תמיד איתו.**

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

קו המידע-מטה ההסברה למגזר החרדי
03-509-7000

שבועות ספורים לאחר אסון מירון, שלקח איתו ארבעים וחמישה קדושים, ביקשנו מהמוזיקאים שליוו את הזמר ר' שרגי גשטטנר ז"ל, אחד מהנספים, לחזור איתנו לימים בהם עבדו ביחד • המלחין יוסי גרין מספר על המהפך התורני העצום שעבר שרגי ("לא פתח טלפון עד 12 בצהריים") • המפיק גרשי מושקוביץ נזכר בהיכרות הראשונית עם שרגי ("למרות הפוטנציאל, הוא לא רצה לשיר לפני שהתחתן") • והמעבד יהושע פריד, חוזר אל הימים בהם הקליט את אלבומו הראשון של שרגי ("היתה לו נפש של אמן") • וגם: כך הגיע הרעיון לגרין, לחבר שיר מיוחד לזכרו של שרגי

ישראל גולדמן

"חמול על עמך, רחם על נחלתך"... שיר הרגש הזה, התנגן שוב ושוב בשבועות האחרונים, מקפל בין תוויו את התוהו והמועקה הכבדות מאז אסון מירון, כאשר הזמר המחונן ששר את השיר המיוחד הזה, הוא עצמו אחד מאותם קדושים שנקטפו במירון: ר' שרגי גשטטנר ז"ל.

שרגי הגיע לארץ יום לפני ל"ג בעומר, כמנהגו מידי שנה לעלות לציון התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי - לבד משנה שעברה, בשל הקורונה. הוא הגיע עם ההכנה הראויה, עם הקדושה והטהרה בהן הכין את עצמו להילולא, אבל הגזירה נגזרה והזמר המוכשר הזה - שבשנים האחרונות, כפי שתשמעו מיד, שיקע את עצמו באוהלה של תורה - נקטף בדמי ימיו, כשהוא בן 35 בלבד.

שיריו של שרגי הושמעו לעיתים תכופות בתחנונות הרדיו החרדיות, בעשור השנים, בערך, מאז יצא אלבומו הראשון והיחיד, "שרגיי". בדרך כלל, הושמעו ממנו הלהיטים הקצביים, "כשם", "שים ברכה" ו"בנה ביתך". כעת, עם פטירתו הטראגית, הושמעו שוב ושוב דווקא שירי הרגש שהקליט.

מלבד אלבומו האישי והמקורי, שר שרגי אלבום שלם שאיגד משירי הרגש הידועים של יוסי גרין, מי שגם הלחין לו חלק ניכר מאלבומו הוא. "ווארעמקייט" קראו לאלבום ההוא (הרביעי בסדרת "גוונים של גרין"). כמו כן, השתתף שרגי בשירה באלבומים "אמן ואמן", "מונה 7", ובעוד מספר אלבומים. שרגי גם האחראי לכמה מהלחנים לשירים ששרים ישראל ורדיגר, שלומי דאסקל ועוד. ימים ספורים לאחר פטירתו הטראגית, שוחחנו עם המוזיקאים שעבדו איתו במשך השנים, וניסינו להבין כיצד נראתה דמותו המוזיקלית, ומה גרם לו לעזוב הכל בשנים האחרונות.

זכה במקום הראשון

המעבד יהושע (שוע) פריד, היה מי שעיבד את רוב האלבום של שרגי. "ההיכרות הראשונית שלי איתו היתה עוד לפני", מספר פריד, "כשרגיי הלחין עבור האלבום הראשון של שרולי ורדיגר שאני עיבדתי, את היצירה האחרונה, 'ק'ל הכבוד'. זה היה שיר כל כך יפה, למרות שהוא לא נהיה להיט. היו לו מילים מעניינות ולחן נהדר. המעניין הוא, שכשרגיי היה שולח לנו הדמו ועליו הלחן שלו, כשהוא שר אותו בעצמו, מראה לנו כיצד הוא צריך להישמע, הקלטת הדמו הזה היתה כל כך טובה, שהייתי מקבל אותה ושואל אותו: שרגי, למה לא שר בעצמך את השיר?".

הפרסום של שרגי כזמר מחונן, מספר פריד, היה בעקבות תחרות חרדית של כישרונות שנערכה בארה"ב. "הוא זכה במקום הראשון בתחרות, וצמד המפיקים יוסי טיברג וגרשי מושקוביץ, החליטו שהם משקיעים בו אלבום, ושהם מעתה האמרגנים שלו באירועים. אז הם פנו אליי וביקשו שאעבד עבורו את האלבום, בו אכן עיבדתי את רובו".

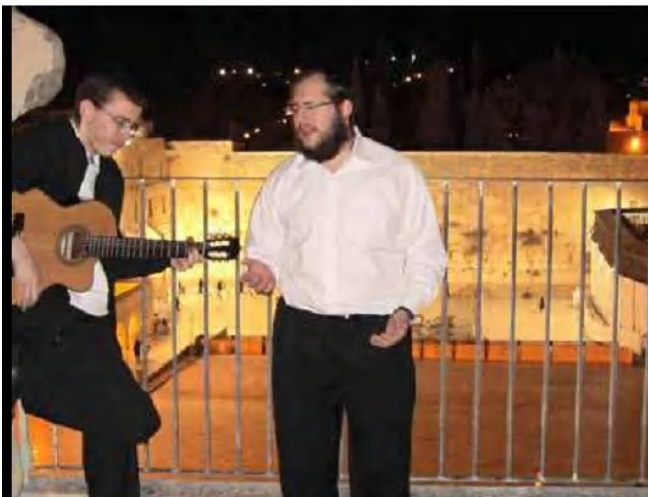
היה משהו מיוחד באלבום ההוא?

"קודם כל, המילים שהוא בחר לאלבום היו כולן מילים בעלות משמעות. למשל, יש שם שיר עם 4 מילים בלבד, 'ונוכה לשורר לעתיד לבוא'. הוא שר מעמקי לבו, מתפלל על עצמו שיזכה לשיר לעתיד לבוא אחרי תחיית המתים. כל הדברים האלה מקבלים משמעות מצמררת כעת, אחרי לכתו. או השיר 'מה יתאונן אדם חי - דיו שהוא חי', מספיק לאדם שהוא חי, אין לו מה להתלונן. והיה באלבום עוד שיר שהורכב מ-4 מילים בלבד, 'מלא משאלות לבי לטובה'. הוא היה גאון, לקח 4 מילים ועשה מהן משהו מדהים".

איך היתה חוויית העבודה איתו?

"הוא הבין במה שהוא עשה, הוא היה אמן אמיתי, בעל נפש של אמן. מה שאומר, שהדיבור שלו, ההבנה שלו, היו שונים מהרבה זמרים. אין דבר כזה שהוא היה עושה משהו כי 'כולם עושים' או כי 'אמרו לי לעשות'. הוא היה שואל כל דבר, איך זה ולמה זה, ועד שלא הבין למה, לא עשה את זה. וכשהוא אהב דבר מסוים, היה נצמד לזה. אני זוכר שפעם עבדנו באולפן והיה קטע שעבדתי בצורה מסוימת, והוא טען שזה קצת מזכיר לו משהו. אמרתי לו אלף פעם שזה לא נכון, אבל זה לא עזר לי, הוא התעקש שאשנה. הוא ידע מה הוא רוצה וחתר לשם.

"כשאני מנהל הקלטה ומנצח עליה, יש כמות פעמים סבירה שאני מחזיר נגן לנגן קטע מסוים, עוד פעם ועוד פעם. אצלו, היה משהו שהוא רצה להגיע אליו עם נגן הגיטרה אבי סינגולדה וניסינו שוב ושוב, ובשלב מסוים החלטתי שזה לא כל כך חשוב וצריך

מול הכותל, בתקופת הקלטת האלבום הראשון

להתקדם. אבל סינגולדה ראה את העיניים הטהורות שלו ואמר: בשביל הצדיק הזה אני מסכים הכל. עד שהוא לא מרוצה - אני פה ואנסה שוב ושוב".

עד כמה היה ביניכם קשר אישי?

"תראה, לא גדלנו באותו חיידר או באותה ישיבה, ואנחנו לא חברי ילדות, אבל לעשות עם בן אדם אלבום בכורה, זה מאד משמעותי. אמנם לא הייתי מהחברים הקרובים אליו, אבל כן היתה לי הצצה פנימית לעולם שלו, הצצה שכללה שיחות נפש ושיחות עומק רבות. הוא היה איש של מילים ושל רגש. הוא לא סתם שר שיר כי הוא יהיה להיט. וזו באמת הסיבה שהרבה אנשים לא שמעו עליו עד עתה, כי הוא לא חיפש לעשות להיטים שיתנגנו כל הזמן, אלא חיפש איכות. הוא לקח את השיר 'כרחם אב', שהוא ידע שלא יהיה להיט, אבל הוא לקח אותו כי הוא איכותי. והנה, הגיע הזמן שכל עם ישראל באמת שומע את השיר הזה, מתרגש ודומע".

יכול להעיד שגם הדיבור שלו היה כזה. ה'מה נשמע' שלו היה נקי, מהלב, עם החינניות שלו. כמו השירה שלו, כך הוא דיבר."

שיעור יומי לזכרו

את יוסי גרין וגרשי מושקוביץ, המלחין והמפיק של אלבומו של שרגי, תפסנו בדיוק באמצע לימוד יומי משותף של הלכות לשון הרע, שקיבלו על עצמם לעילוי נשמתו אחרי פטירתו. "זה משהו שקיבלנו על עצמנו, בהכוונת המשפיע של שרגי ממנוסי, הרב אהרן מסראנו", מספרים השניים. גרין: "אני רציני לקבוע עם גרשי שעה יומית, אבל הרב הנחה אותנו שזה לא יהיה יותר מעשר דקות. הוא אמר: יש לכם חשק עכשיו, כי כעת יש לכם רגש גבוה וחזק, אבל אם תקבעו לשעה שלמה, ייתכן שלא תעמדו בזה לאורך זמן, אבל בלימוד יומי של עשר דקות, לזה יכול להיות קיום."

פריד מבקש להדגיש, כי שרגי, איתו עבד כאמור במשך חודשים ארוכים על האלבום הראשון, היה סוג אחר של זמר. "הוא היה זן נדיר של מחיקאי, כי הוא ידע מה הוא רוצה לשמוע בעיבודים. הוא אמנם לא 'ישב עליי' כל הזמן, אבל היו לו כל מיני קווים מנחים, הוא ידע שאת זה הוא רוצה, ואת זה הוא לא רוצה. למשל, הוא לא רצה שיהיה חליל בדיסק, וגם לא רצה כל מיני פתיחות שהיו מקובלות אז, אלא רצה סטייל שונה. הוא היה אדם שלא רק שמע את הלחן ורץ לפרסם אותו, אלא גם הקשיב לעיבודים, ידע את האקורדים, הבין מה צריך להישמע ועבד על כך. אגב, את הקלטות השירה שלו הוא היה עושה בבית. היה לו בבית אולפן, ואת השירה הקליט בעצמו, שזה דבר די נדיר, זמר מקליט שירה בלי הכוונה".

מתי שמעת על האסון בו נספה שרגי, רח"ל?

"אני צפיתי בלייב בכל האירוע של ל"ג בעומר במירון. בכל שנה אני נהנה להתחבר להדלקה שם, מהרגע הראשון ועד אמצע

**"ידעתי שהוא מאד מאד התחזק.
הוא יצא לגמרי מהמוזיקה,
והכניס את עצמו ללימוד"**

באולפן, עם יוסי גרין

אתה, יוסי, גם לקחת את שרגי ז"ל לשיר לך אלבום שלך בסדרת 'גוונים של גרין'. מה מצאת מיוחד דווקא בו?

"קודם כל, הוא היה מאד מוזיקלי, הרבה יותר מהרבה זמרים אחרים. שנית, הוא גם היה מאד טכני. היה לו אולפן משלו שהוא בנה לבד בביתו שבמונסי, והיה קל לעבוד איתו. כשהוא עבד על האולפן, המפיק יוסי טיברג אמר לי כל הזמן שהוא מתפלל איך האדם הצעיר הזה, שראה פעם או פעמיים אולפן מבפנים, כבר יודע להקים אולפן ראוי לשמו בעצמו. כשהוא בנה את האולפן, הוא הזמין את טיברג ואיש הסאונד אלי לשינסקי שיבואו אליו, לראות שהכל בסדר ולייעץ לו. שאלתי את טיברג: מה פתאום אתה הולך אליו, זמר צעיר? והוא אמר לי: אתה צודק, אבל גיליתי בו אחד שמבין יודע, והוא מקליט מהר וכמו שצריך, ואני צופה שהוא יצליח, בעז"ה."

"ומכיוון שהוא מאד אהב את השירים שלי, והוא שר מדהים

הלילה. אני נהנה במיוחד לראות את ההדלקה של 'תולדות אהרן', שאני מכיר את המקהלה שלה היטב, ומי שמנצחים עליה הם חברים שלי. וגם השנה, כאמור, צפיתי בהדלקה הזאת, ופתאום התזמורת הפסיקה לנגן, ואז המשיכה, ושוב הפסיקה, והבנתי שקרה משהו. ואז אני מקבל הודעה שיש 20 הרוגים, ורואה את כל המהומה מולי, בלייב.

"כמובן שלא ישנתי כלל באותו לילה. ואז, לפנות בוקר, כותב לי שרולי ורדיגר מארה"ב, ששרגי היה שם והוא במצב לא פשוט. ואחרי שעה-שעתיים, שרולי שולח לי שלצערנו שרגי אינו בין החיים. זה היה נורא עבורי לשמוע את זה. הוא היה אדם זך. גם אני שעבדתי איתו, וגם טיברג ומושקוביץ וכל האנשים שהיו מסביבו, שעברנו כבדת דרך לא קטנה איתו, כולנו קוראים לו 'שרגי הצדיק', ופתאום צפו כל הזיכרונות שיש לנו ממנו. כל אחד ששומע את שירי האלבום ההוא, יכול לשמוע איך הוא שר נקי, מהלב. אבל אני

"הקלטת הדמו הזה היתה כל כך טובה, שהייתי מקבל אותה ושואל אותו: שרגי, למה לא שר בעצמך את השיר?"

זה 'מגיע לך'? חס וחלילה שנקבל מה שמגיע לנו! אנחנו מבקשים מאבא לתת לנו בגלל שהוא אבא - גם את מה שלא מגיע לנו! ואז אמרתי לו שגם המושג 'רחמים' הוא אותו דבר. מתי צריך רחמים? כשמשוה לא מגיע לך ואתה צריך אותו ברחמים.

"ואז חשבתי, איזה עוד מילים יש דומות לאלה בלשון הקודש, שמבטאות בקשה למשהו שלא מגיע לנו? ומצאתי 4 מילים: חמלה, רחמים, חינוך וחיסה (מלשון לחוס). פתחתי את הסידור ופתאום מצאתי בתחנון, בקטע של 'כרחם אב על בנים', את כל 4 המילים הללו יחד. לא האמנתי: 'חמול על עמך, רחם על נחלתך, חוסה נא... חננו מלכנו ועננו'. זה היה כמו סימן משמים, וכתבתי על כך פרק בספרי 'מנגינת חי'. השיר הזה, הולחן בס' 'ד גדולה באותו מעמד, על המקום. ושרגי כל כך הושפע מכל ההתרחשות הזאת, וכל זה התבטא בשירה שלו של השיר הזה".

גרשי: "ומעניין שהשיר הזה עם המסר העמוק שלו, התקבל כבר אז באהדה אצל המאזינים, למרות שהוא היה עוד אדם צעיר. בדרך כלל, ה'עוילים' לא מקבל מסרים כל כך רציניים מצעירים, אבל סוף סוף, המסר הזה היה שלו, והוא רצה להעביר אותו לכלל ישראל. ואכן, 10 שנים אחרי זה, לצערנו, המסר הזה בשיר, אכן חדר כבר לכלל ישראל, בכל השכבות".

מתי הייתם איתו בקשר לאחרונה?

יוסי: "היינו בקשר עד לא מזמן, בפעם האחרונה לפני כחצי שנה. ידעתי שהוא מאד מאד התחזק. הוא יצא לגמרי מהמוזיקה, והכניס את עצמו ללימוד. גם אני זוכה כבר שנים לקבוע זמן יומי ללימוד תורה, ואני זוכר שפעם כשהייתי אצלו לעבודה על האלבום, שרגי עלה לכמה דקות לקומה השנייה, לאכול משהו. בזמן הזה, לקחתי את הגמרא שלי ולמדתי בה, כי ידעתי שכשאחזור ממונס - מקום מגורי - לביתי, כבר יהיה מאוחר. וכשהוא ירד, הוא שאל אותי: למה אתה לומד כעת? והסברתי לו: ראיתי שיש כמה דקות של הפסקה, אז רציתי להשלים את הלימוד היומי שלי. הוא מאד העריך את זה, וזה הביא אותנו לשיחה ארוכה על הלימוד.

"כמובן, בשנים האחרונות הוא למד הרבה יותר ממני. בשנים

וכאמור גם היה לו אולפן והיה מאד נח לעבוד איתו, וגם מאד התחברתי אליו אישית, החלטתי שאעשה איתו את האלבום 'ווארמקייט'. אגב, האולפן הביתי שלו היה מאד יפה, בעיצוב יוצא דופן. היו לו כל מיני עיצובים שהוא עשה על הקירות. בסוף, הוא גם עשה מזה ביונס. הוא הקים עסק גדול של עיצובים מיוחדים לקירות בתים ומשרדים, ומזה התפרנס. זה היה עסק גדול עם כמאה עובדים, וכשהוא עזב את המוזיקה, זו היתה הפרנסה שלו".

גרשי: "הוא קיבל עבודות בכל מיני בנייני מלונות ומשרדים. הוא היה מכניס את העובדים שלו כמה ימים לבניין, והיה לו פטנט כיצד להלביש את העיצובים המאוירים שלו על הקירות, כולל ריפודים וגם עורות שונים. מאד מעניין. דברים שהוא ייצר בעצמו וייבא אותם מסין".

"גרשי", מספר גרין, "היה השדכן שלי במשך הימים עם ר' שלמה טויסי, שלומי גרטנר, שרולי ורדיגר, וגם עם שרגי. כל החברה החסידים של הדור החדש.. לגרשי היתה אז שותפות הפקה עם יוסי טיברג, שקראו לה 'טים פרודקשנס' (טים - ראשי תיבות של טיברג ומוסקוביץ; י.ג.). וגרשי הוא שהביא את שרגי להפקה ב'טים'. גרשי היה זה שגילה את שרגי".

גרשי, איפה מצאת את שרגי?

"יש לי אח קטן ממני שלמד יחד עם שרגי בישיבה בשיכון סקווירא. ומכיוון שאנחנו יתומים, הייתי הולך כאח הגדול לבקר אותו לעתים מזומנות בישיבה. באחד הימים, כשבאתי לישיבה, אחי אמר לי שיש בחדר הסמוך בחור שהוא מלחין ושר, ורצה שאני אפגש אותו. היה זה שרגי. פגשתי אותו ונוכחתי לראות שהוא שר מדהים, עם הרבה רגש. אבל שרגי אמר: כעת אני בחור ישיבה, לא יכול. אולי אחרי החתונה. אמרתי לו, שאני מאמין שתהיה לו קריירה גדולה אם ישיר בחתונות. עבר קצת זמן והוא התחתן, ואז אכן התחלתי לעבוד איתו. להכניס אותו לביונס. בתוך, היתה גם את תחרות הכישרונות בה זכה".

כך הולחן "כרחם אב"

שוב ושוב התנגן לו השיר "כרחם אב" של שרגי בשבועות האחרונים. גם סימל את אסון מירון, וגם התחבר אחריו לאווירה בעקבות המצב הביטחוני. שאלנו את גרין, על הרגע בו הולחן השיר המיוחד הזה.

"השיר הזה הולחן בפעם הראשונה בה גרשי הביא את שרגי אליי. באופן קבוע, עם כל הזמרים שאני עובד איתם, לפני שאני מתחיל להלחין עבורם, אני חייב ליצור איתם קשר אישי. וכשרגלי נכנס לביתי, מיד ראיתי עליו את נשיאת החן שהיתה לו. הוא היה אז בן 23, אב צעיר לשני ילדים. הוידאו שנפוץ בימים האחרונים בו רואים את שנינו שרים בבית שלי את השיר הזה, הוא ממש מאותה פעם הראשונה בה נפגשנו. הסברתי לו אז מה שאני מנסה להסביר לכל זמר בפגישה הראשונה, שלדעתי שיר יהודי צריך להתחיל מלמצוא מסר. אם אתה מתחיל את הקריירה שלך עם ההכוונה הזו, אני מאמין שאתה תצליח, כך לפחות אני נוכחתי כל השנים. זמר שרק רוצה להרקיד ושכולם יסתכלו עליו, לא יצליח.

"בין הדברים אמרתי לו: אני מסתכל עליך, ויש לך נשיאת חן. הוא שאל מה זה בדיוק 'חן', והסברתי לו שחן זה משהו שגדול מהגשמי, משהו רוחני שה' נותן לאנשים מסוימים. הוא שאל למקורה של המילה חן. חשבתי יחד איתו, ואמרתי שאולי המקור הוא מדרכיו של הקב"ה, 'מה הוא חנון, אף אתה חנון', והגמרא כבר מפרשת שאדם מתפלל גם על מה שלא מגיע לו, כלומר מתפלל שה' 'חונן' אותו. אמרתי לו, שלפעמים כשקורה לי משהו טוב ואנשים אומרים לי: 'מגיע לך, יוסי', אני מקבל מזה צמרמורת. מה

עם יואלי דיקמן ועולמי דאסקל

מותח את היום בתורה. בשנותיו האחרונות

שני האלבומים שהוציא שרגי ד"ל, האישי שלו והאלבום עם יוסי גרין

נפגע, אבל לא ידעו מה בדיוק אירע איתו. שלחו שליחים לחפש אותו במירון, ולא מצאו. בזמן הזה, רצתי לצינון של האדמו"ר מוויז'ניץ מונסי זצ"ל, שסמוך מאד לשם, והתפללתי לשלומם בלב שבור. אך כשיצאתי משם, כולם כבר ידעו את הבשורה."

יוסי: "מה אני יכול להגיד? אי אפשר להאמין למה שקרה, זה הלא. זה פשוט לא היה סביר בהבנה שלנו, כי אמרנו לעצמנו: זה לא יכול להיות! איך הוא הגיע בכלל לארץ, כשכמעט אף אחד מארה"ב עדיין לא מצליח? ולכן אמרתי לעצמי: אולי יש טעות. הוא באמת נסע למירון כל שנה, אבל אני מכיר הרבה שנסעו כל שנה, אבל בשנתיים האחרונות לא יכלו, בשל ההגבלות. כשהבנתי שזה אכן קרה, לבי נשבר, והתמלאתי בדמעות. במשך יממות ארוכות לא יכולתי לצאת מהתחושות הקשות."

"כשהגענו, גרשי ואני, לנחם את האבלים, הלכנו כאמור גם לרבי אהרן מסראנו, המשפיע של שרגי. הוא אמנם לא בן משפחה, אבל הוא ישב כמו באבלות, כאילו הוא האבא. היה שבור מאד. ישבנו אצלו כמעט שעותיים, וכשקמנו כבר לצאת, גרשי אמר לרבי: אני רוצה שהרב יבקש מיזי להלחין שיר לע"נ שרגי, וביקש מהרב שיגיד לנו גם על איזה מילים. הרב פנה אליי ואמר: בבקשה, יוסי, תכתוב שיר על המילים: הבן יקיר לי שרגי. זה היה מצמרר, אבל עשיתי כהוראתו וכתבתי שיר למילים האלה. בימים אלה איצי ברי ואלי קליין מעבדים את השיר, ואנחנו מקווים להוציא אותו בקרוב, לעילוי נשמתו ולזכרו של שרגי, עליו השלום." ■

האחרונות לחייו הוא למד בכל זמן פנוי, ואפילו לא הדליק את הטלפון שלו עד 12 בצהריים. כשהלכנו לנחם את משפחתו, ישבנו גם עם המשפיע שלו, הרב אהרן מסראנו, והוא פשוט פרץ בבכי, כשסיפר על הדרך המדהימה של שרגי מעלה מעלה. לשרגי, כאמור, היה ביונס גדול, ובשנים הראשונות, כמו כל בעל הבית, הדליק את הטלפון מיד בבוקר, לראות שהכל כשורה, ובגלל הטרדות לא תמיד הספיק להתפלל שחרית ביישוב הדעת. המשפיע שלו סיפר, שבאחד הימים שרגי שאל אותו איזו עצה הוא מציע לו כדי שיוכל להתפלל כראוי, והמשפיע אמר לו: תבטיח שלא תפתח את הטלפון עד אחרי שחרית, ושרגי אמר: אוקיי, אני יכול לעשות זאת. אני הרי קם ב-6 בבוקר, וב-7 אני כבר אחרי התפילה, אז אפתח ב-7 את הטלפון ואז אטפל בביונס. אלא שהשעה הזו התארכה עוד ועוד. הוא התחיל ללמוד יותר ויותר אחרי התפילה, עוד שעה ועוד שעה, עד שבתקופה האחרונה למד בכל יום עד השעה 12 מבלי לפתוח עד אז את הטלפון. וזה אדם שהיה לו מפעל גדול, ולא קל לו לא לפתוח את הטלפון עד 12. רק רבנים עושים מעשים כאלה, לא אדם כזה שהוא בעל מפעל."

איך קיבלתם את הבשורה?

גרשי: "לפני כל דבר אחר, אני לא האמנתי בכלל. התפללתי והתפללתי שהוא יצא בשלום. הלכתי באותו לילה, ליל ל"ג בעומר, להדלקה של הרבי מסקווירא, וכשהייתי שם, התחילו לדבר בסקווירא שמשוהו קרה לשרגי במירון, לא ידעו בדיוק. ידעו שהוא

סימן קריאה

"שבוע הספר" כבר כאן, ולכבודו, הצגנו אתגר עבור הסופרים המצליחים ביותר בציבור החרדי: **המליצו על ספר – אבל כזה של סופר אחר**. על מי חושב **חיים גרינבוים** שיש לו אוצר מילים רחב, מהו הספר שהשפיע על הסופרת **פנינה פקשר**, מה עושה **יאיר וינשטוק** בטיסות ארוכות ומדוע רכש **חיים ולדר** לא פחות מעשרה עותקים מספר חדש. **צאו איתנו למסע ספרותי בארץ שכולה דמיון ורגש**

יונתן ריגלר

החרדי, לספר לנו על ספר אחד שהם ממליצים עליו. זה יכול להיות ספר שהשפיע על ילדותם, ספר שקבע את סגנונם, ספר שקראו והשפיע על חייהם כיום, כל מה שיבחרו. ובלבד, שיהא זה ספר איכותי, המתאים לקהל הקוראים האיכותי והדורש, המבין והמבקר.

ואכן, הסופרים המובחרים בחרו להם הן ספרים נוסטלגיים שלא נס ליחס, והן ספרים חדשים שיצאו זה עתה והם כבר הספיקו לקרוא ולתת לאותם ספריו תו איכות. תמצאו כאן גם ספרים מיתולוגיים בעמוד הספרים החרדי, וגם ספרים שהשפיעו על סגנונם ועל כתיבתם של הסופרים השונים.

אז רגע לפני שאתם עוזבים את המגזין כדי לקרוא את אותם ספרים מומלצים, תתרווחו, תקראו, תיהנו - ותמליצו גם לאחרים... קריאה מהנה!

אין כמו ספר טוב. ספר קריאה טוב, יכול להוביל אותך ב־200 או 300 דפים, למסע של צחוק ודמעה, רגש, מתח ופחד, שמחה, אימה וחוזר חלילה - הישר אל הסוף הטוב והמחייב. ואם הוא ספר חרדי, בין דפים יהיו שתולים להם גם מסרים של יראת שמים, מידות טובות, כמעט הסללה של דעת הקורא עם איוז דמות עליו להזדהות, ועם איוז ממש לא.

מזה עשרות שנים נחגג לו "שבוע הספר העברי" בחודש זה, אולם בשנים האחרונות חדרה התופעה אלינו, לציבור החרדי, וסביב החודש הזה, שכבר הפך ל"חודש הספר התורני", נערכים מבצעים, הנחות וחגיגות שלמות סביב הספרים החרדים, המיועדים לעם הספר.

לכבוד שבוע הספר התורני תשפ"א, ביקשנו מהסופרים המובילים והמצליחים ביותר בציבור

חגיגה לשוחרי הספרות

רות רכפורט

מחברת: סדרת "עשרים ואחד בבית אחד",
"מקום לשתיים", "אין מקום לשתיים" ועוד
ממליצה על: "עת לקרוע ועת לתפור", רחל פומרנץ

אי אפשר, לדעתי, לקרוא את הספר "עת לקרוע ועת לתפור" של הסופרת רחל פומרנץ, ולא להישבות בקסמו. הוא לוקח אותך הכי רחוק שאפשר, לרבדים העמוקים ביותר בנפש, סוחף אותך לתענוג אינטלקטואלי מדהים. המקום האחר, הדמויות השונות, הקונפליקטים החריפים, הלכוחים מעולמם של אחרים - ועם זאת קרובים כל כך לאלו שלנו, מרתקים את הקורא מן הדף הראשון ועד לאחרון.

הלשון העשירה, ידע העולם, המעטפת היפהפייה בה מתרחש הסיפור - כל אלו הופכים את הספר לחגיגה אמיתית לשוחרי הספרות היפה.

ביחד עם בטי ולין, אחיות באמריקה של סוף שנות השישים,

המחונכות בהתאם לתקופה
לשים את המדע לפני כל
ערך אחר, עובר הקורא מסע
מרתק בארצות הברית של אז.
היהודים המנותקים מדת כליל,
ההתעוררות לתשובה, הדרך
הפתלתלה שעובר כל בעל
תשובה מן הרגע בו הוא מגלה
את האור ועד שהוא מצליח לנתב
אותו לחיים מעשיים.

באנושיות כנה, מביאה הסופרת
את מהות התורה ודרך היהדות
במלוא יפעתם, ולא מתעלמת
מכוחו הבלתי מבוטל של המדע
הריאלי, הסגידה לשכלתנות
ולידע.

התחברתי לספר, אהבתי את הדמויות, חוויתי איתן את הקשיים
שבחייהן ונהניתי לחלוק עמן את האינטלקט העמוק בו ניחנו. הן
קראו תגר על הליברליזם האמריקני: האם אותם אלו המכריזים
בלהט על שוויון ודמוקרטיה, ליברליזם ללא גבול והכלה בלי
מידה, מוכנים לקבל את הפנאט באותה התלהבות בה הם מקבלים
את כל שאר החריגים...?

ארצות הברית מול ירושלים, מדע מול דת, ואפילו הרצון האנושי
הבסיסי לרצות את ההורים מול השאיפה הכנה לחיים יהודיים
טהורים.

בטי ומאיר, לין ושמואל, ואפילו הוריהן הלא־דתיים - חותרים
ביחד לקראת חיים יפים יותר מאלו שהכירו.

סיפורי חיים צבעוניים

חיה הרצברג

מחברת: "כל יום מחדש", "מילים טובות" ועוד
ממליצה על: "הרים סביב לה", רחל פומרנץ

"הרים סביב לה" של רחל פומרנץ, הוא אחד המומלצים
שלי.

האמת, רציתי לכתוב על הספר 'שוב' של יעל רועי, הסופרת
האהובה עליי מאוד. 'שוב' הוא אחת מיצירות המופת שלה
בעיניי. אבל מאחר שאין להשיג אותו בחנויות כרגע (יעל,
מהדורה חדשה!) בחרתי לכתוב על 'הרים סביב לה'.

את רחל פומרנץ אני
מכירה עוד מהימים
הטובים בעיתון 'משפחה',
שם ראיתי אותה לרגל
'שבוע הספר' לפני חצי
יובל בערך. אז התוודעתי
לספריה, המתורגמים
כולם, והתחברתי אליהם
מיד.

כמו 'עת לקרוע ועת
לתפור', ושני הכרכים
'פרח בר' ו'פרחי קטטוס',
גם 'הרים סביב לה',
שתורגם וראה אור רק לפני
כשנתיים, כתוב באותו
סגנון ייחודי שלה, החביב עליי מאוד.

מצד אחד הוא אותנטי לגמרי, מדויק ואמיתי עד אחרון
הפרטים, כתוב הישר משדה ההתרחשות המוכר לכותבת
היטב, וחף מכל מלאכותיות. מצד שני, הוא מרתק. מציג
דמויות ססגוניות וסיפורי חיים צבעוניים להדהים.

ומצד שלישי - וזה הצד החשוב מכל בעיניי - הכתיבה
שלה לעולם איננה מתאמצת לרגש או להסעיר, לחדור או
לסחוף. היא נטולת מליצות ולא דרמטית, רק נעימה, נאמנה
לעצמה ומזמינה.

הקורא את הספר מזמן לטייל עם הגיבורים במשעולי
חייהם יוצאי הדופן, לעבור איתם את מסע הגיור או
התשובה, להתמודד עם החברה והמשפחה, לפגוש את
הדמויות שנקרות בדרכם, ובאופן כללי - להתאוורר מאוד
מהימומים המוכר לטובת טיול לא מלחיץ, לא סוחט רגש
ולא גובה שום מחיר נפשי, במקומות מרתקים ומרחיבים
את הדעת.

עזרה בקבלת מלגות ושכר לימוד לזכאים

אתה מוכן להצליח?

המכינה האקדמית של אוניברסיטת חיפה במכללת מבחר

הדרך שלך להגיע ללימודי התואר בזמן הקצר ביותר! ברמה הגבוהה ביותר! ובמסגרת האיכותית ביותר!

המכינה מיועדת לקראת לימודי תואר ראשון ב:

מדעי המחשב | אח אקדמי | עבודה סוציאלית

כל היתרונות במקום אחד!

ליני אישי לכל תלמיד	מעטפת חינוכית רחבת	הלימודים בבני ברק	הפרדה מוחלטת!
---------------------	--------------------	-------------------	---------------

שריין לעצמך מקום במכינה שנפתחת אי"ה בחודש תמוז!

03-5726104 לתאום פגישה

meet@mivchar.org.il צרו קשר:

קמפוס ראשי: רח' יהושע בן נון 2, ב"ב | קמפוס קונקורד: רח' בר-סבא 2, ב"ב

www.mivchar.org.il

רק תואר אוניברסיטאי במכללת מבחר בהשגחה!

מסגרת חרדית רוחני לאורך כל הדרך!

זה כן משנה באיזו מכללה!

מבחר מכללת בני ברק החרדית (טי"ז)

ניחוח קסום בין השורות

יאיר וינשטוק

מחבר: "בלתי הפיך", "קשר גורדי", "השעיר השלישי" ועוד

ממליץ על: "למעלה מן השמש", דוד זריצקי

יאיר וינשטוק עם חלק מספריו

בימי נעוריי מאוד אהבתי לקרוא את הסופרים החרדיים של פעם, הרב מאיר להמן (שקראתי את כל ספריו) ורבי שלמה כהן, שכתבו עלילות היסטוריות. גדלתי גם על ברכי ספריו של הסופר החרדי החסידי שיאריץ ימים, הרב אהרן סורסקי, שקולמוסו ספוג במאמרי חז"ל, בספרות תורנית ובספרות החסידית לדורותיה. רושם עצום עשו עליי ספריו של הסופר המיתולוגי הרב דוד זריצקי ז"ל, ובעיקר ספרו "למעלה מן השמש" המתאר את חיי בני הישיבות בליטא בשנים שלפני החורבן.

למעשה, בימי ילדותי הייתי "תולעת ספרים" וקראתי מאות ספרים עבי כרס במהירות עצומה, דבר שנפסק כמעט לחלוטין כשבגרתי ונכנסתי ללימוד בישיבה. אך גם אז, בשעות הפנאי אהבתי לקרוא סיפורת חסידית לשלל גווניה וצורותיה. למשל, את "ספר המעשיות" של מורדכי בן יחזקאל על ששת חלקיו.

סופרת חרדית איכותית שכותבת בקולמוס עדין ורגיש וידעה גם לכתוב ספרי מתח ערכיים, היא הגב' חוה רוזנברג שכמה מספריה קראתי מכריכה לכריכה והתענגתי על הניחוח הקסום העולה מבין השורות.

כיום אני נמצא במצב של "אידי דטריד למיפלט, לא בלע" - כלל הלכתי בהלכות איסור והיתר, שמשמעותו המושאלת היא כי מי שהוא עצמו טרוד לומר ולהביע, כמעט ואין לו את הזמן לקרוא דברים שכותבים אחרים. ובכל זאת, בשעות הפנאי המעטות שלי אני קורא ספרים, אבל הם כלל לא ספרי קריאה... אני מחזיק במקום נגיש ספרים כמו "כתר שם טוב", "שמעתי ממוורי", שני ספרים של תורת הבעל שם טוב. אני מעיין מדי פעם ב"כתבי רבי משה מידנר", בספר "מזקנים אתבונן" המלא בסיפורים חסידיים מעמיקים ואמינים, והספר האהוב עלי ביותר, ואתו אני יושב מדי ערב שבת ושבת, הוא ספרו ההגותי המעמיק של האדמו"ר הקדוש רבי שמואל מסוכטשוב זצ"ל "שם משמאל", שכל שורה שלו היא אוצר בלום של חכמה, ידע, וניתוח מעמיק של מחשבת ישראל בסגנון מהר"ל חסיד.

ספרי מתח בני דורנו? מוחכה ליום שיהיה לי זמן לקרוא... כלומר לטיסה הבאה לחו"ל. זהו אחד התענוגות הכמוסים: להתיישב על הכיסא במטוס, לפתוח בעמוד הראשון, ולסיים את הספר כאשר המטוס נוחת...

שפה עשירה, אוצר מילים רחב

חיים גרינבוים

מחבר: "צוואה", "תיק מקסיקו" ועוד
ממליץ על: "כל הילדים טובים", משה גוטמן

חיים גרינבוים

לא כל סופר ילדים יכול לכתוב ספר למבוגרים, ולא כל סופר למבוגרים יכול לכתוב ספר לילדים. הסופר משה גוטמן הוא אחד הנדירים שחולש במיומנות על שני התחומים הללו. סיפוריו רבי הרגש ועשירי השפה כבר קנו לעצמם מקום של כבוד בכותל המזרח של הספרות החרדית, אבל ברצוני להפנות זרקור לעבר סדרת ספריו לילדים - "כל הילדים טובים" - שבה הוא מתייחס לקורא הצעיר באותה רצינות ובאותו כבוד שהוא מתייחס לקורא הבוגר.

יש סופרי ילדים רבים וטובים אצלנו, אבל ייחודו של משה גוטמן בעיניי הוא שפתו העשירה, ורוחו של אוצר המילים שלו, שמפיק תיאורים קולעים ומדויקים של סיטואציות אנושיות. הוא אינו מנמיך את עצמו לרמה של הקורא הצעיר. הוא לא חושש לאתגר את הקורא מבחינה לשונית, ולא נמנע משימוש בביטויים "גבוהים". אבל שלא אפחיד אתכם: העלילה שוטפת וקולחת, העלילה זורמת והקריאה מהנה וכיפית. זו אינה שפה ארכאית ועתיקה, אחרי הכול לא מדובר כאן בספר של דוד זריצקי... ואיך אפשר בלי הדימויים הנפלאים של משה גוטמן, הפזורים במינון מדויק לאורך סיפוריו כמו פנינים המושחלות על שרשרת זהב יפה. קחו לדוגמה סצנה שבה הילד אהרל'ה קשה ההבנה מדבר עם אביו של חברו לכיתה, שגם הוא, אבי החבר, נטול כישרון לימוד. בליל שבועות, כשכולם לומדים תורה, השניים "פעלו גדולות ונצורות בחדר התה. מארגנים כיבוד ומפזרים בין השולחנות". אהרל'ה מספר בעצב לאביו של חברו שהוא לא מבין את הלימוד ולעולם לא יהיה תלמיד חכם, ו"סוף המשפט שלו הוטבל בעצב מיואש ותפל, כביסקוויט עתיק שמתפרך לתוך כוס תה מר"... זה דימוי יפהפה ו - הערה למתקדמים - שימו לב שהדימוי מתכתב להפליא עם מיקומה של הסצנה - חדר התה של בית הכנסת.

אז אם הילד שלכם מוכן לבוא לקראתכם - אחרי משא ומתן מפרך - ולקרוא ספר אחד "נורמלי" בין הררי הקומיקס השטוחים ודלילי המסר המציפים את השוק, עשו לו ולעצמכם טובה ותנו לו את "כל הילדים טובים". אראז יהיה אפשר להכתיר גם אתכם כ"הורים טובים"...

מורי הדרך שלי

פינה פקשר

מחברת: "כשהמוזיילים שותקים",
"פעמוני רוח" ועוד
ממליצה על: "צומת הדרורים",
חיה הרצברג

בגילאי הילדות הייתי קוראת שוב ושוב את סדרת 'כה עשו חכמינו'. כמה טוב שבימי לא היו קומיקסים, וככה יכולנו להתענג מספרות כה מופלאה... אהבתי מאד לקרוא ספורים על גדולי החסידות כמו הבעש"ט הק' או 'האחים הקדושים' (ר' אלימלך ור' זושא). הייתי קוראת בהם עשרות פעמים, ללא גוזמה, באותה התפעמות, ורישומם טבוע בי עד היום. מה חבל לי שילדינו היום, מול המדפים הכורעים מרוב קומיקסים, הרבה פחות נוגעים בהם.

אני מחפשת נוסחה להחזיר סיפורי צדיקים וחסידים למקום הראשון במדף הספרים.

כשבגרתי, ספריה של הסופרת חוה רוזנברג, "ותמיד לבחור", "על אש נמוכה" ועוד היו נר לידי. לא למדתי בנעוריי כתיבה יוצרת, הדבר לא היה מקובל. והלימוד הראשוני שלי היה בעיקר דרך קריאת סיפוריה בשקיקה. אני זוכרת את עצמי רושמת במוחי משפטים חכמים וקישוטים ספרותיים, ואוספת אותם בליבי כאספן בולים נלהב.

בהמשך, כתיבתה של הסופרת חיה הרצברג, ובמיוחד 'צומת הדרורים', העניקו לי השראה רבה.

"מחר השמש תזרח"
עוסק בהתמודדות של
אדם, משכחה וקבוצה
עם הפתעות החיים,
כמו גם עם הקשיים

לראות את העולם אחרת

חיים ולדר

מחבר: סדרות "אנשים מספרים על עצמם"
ו"ילדים מספרים על עצמם" ועוד
ממליץ על: "מחר השמש תזרח", דובי וינרוט

חיים ולדר ליד הארון ובו הספרים שכתב

הספר שבחרתי הוא ספרו של עורך הדין דובי וינרוט, "מחר השמש תזרח", שיוצא בימים אלה לאור (בהוצאת ידיעות אחרונות).

בחרתי בו כי מבחינתי הוא אחד הספרים הכי חשובים שיצאו כאן בעשור האחרון, גם בגלל הכיוון שהוא מוליך אליו וגם בגלל סגנון הכתיבה המרתק של וינרוט, המשלב באופן מעורר פליאה בין דעתנות לרגש, בין ציניות לתמימות, ובין צחוק לדמע.

דובי, איבד בשנה אחת את אשתו חני ע"ה (שכתבה שלושה רבי מכר שאחד מהם זכיתי להוציא לאור) ואת אביו עו"ד יעקב וינרוט, אחד האנשים הרהוטים המרתקים ובעלי כוח השכנוע שידע עולם המשפט הישראלי.

"מחר השמש תזרח" אינו עוסק כמעט באובדן הפרטי של וינרוט, אלא בהתמודדות של אדם, משפחה וקבוצה עם הפתעות החיים, כמו גם עם הקשיים.

בשפה רהוטה ומתוקה, ותוך שימוש בידע רחב ומרתק, מצליח וינרוט לשאוב את הקורא לעולם בלתי מוכר, עולם בו הקשיים מעצימים אותך ולא שוברים אותך. מקדמים אותך ולא מרחיקים אותך מהעולם האמיתי על שלל התמודדויותיו.

זכיתי לקרוא חלקים מהספר בעת כתיבתו. וכשיצא לאור, הזמנתי עשרה עותקים ממנו (בתשלום) כדי לחלקו לבני משפחתי ולמי שאני חפץ ביקרו.

"מחר השמש תזרח" אינו מיועד דווקא למי שחוה אובדן אלא לכל מי שרוצה לקרוא ספר טוב, כתיבה נדירה, ובאמצעותם לראות את העולם בצורה אחרת לגמרי מכפי שהתרגל.

את מוכנה? להצליח

המכינה האקדמית

של אוניברסיטת חיפה במכללת מבחר

הדרך שלך להגיע ללימודי התואר בזמן הקצר ביותר! ברמה הגבוהה ביותר! ובמסגרת האיכותית ביותר!

המכינה מיועדת לקראת לימודי תואר ראשון ב:

רפיו | סיעוד | הפרעות | עבודה
בעיסוק | אחיות | בתקשורת | סוציאלית

כל היתרונות במקום אחד!

ליווי אישי | מעטפת | הלימודים | הפרדה
לכל תלמידה | חינוכית רחנית | בבני ברק | מוחלטת!

בוגרת סמינר חסידי

שמעת על מכלול?

מכינה לבנות אנ"ש - בפיקוח הרבנית ל. פולק
לפרטים נוספים התקשרי: 052-7121134

03-5726104
meet@mivchar.org.il

קמפוס ראשי: רח' יהושע בן נון 2, ב"ב
קמפוס קונקורד: רח' בר-סבא 2, ב"ב
www.mivchar.org.il

מכללת בני ברק החרדית (ש"ר)

זה כן משנה
באיזו מכללה!

משה גוטמן

לא דומה ולא כמעט

משה גוטמן

מחבר: הסדרות "אנשים כן משתנים", "מעבדי העשתונות", "שוליים" ועוד ממליץ על: "שימקה", דוד זריצקי ז"ל

נרטטי. מיהרתי לרכוש את הספר ולבלוע את כל תכנו מכריכה לכריכה.

הקריאה הפחידה וריגשה, הסעירה והדמיעה, טלטלה וזעזעה. יכולתי להיבחן על הספר בעל פה.

הספר אבד ממני ברבות העיתים. את מהדורתו הנוכחית, השלישית בעיצובה, קיבלתי מילדי אשר ידעו שלכבוד יום הולדתו רוכשים לאבא ספר מספריו של זריצקי, עד שהשלימו לי את כל הסט.

אני יודע לספור ולספר כמה פעמים קראתי את הספר, כי רבות הן. ועודני חוזר אליו מעת לעת. להתמוגג שוב ושוב מהתיאור המדויק הניואנסי והחי שבו מתאר דוד זריצקי את האנשים שנקלעו לחיות או למות באחד האסונות הנוראיים של העם היהודי: השואה.

בעקיפין, תיאוריו קורעי הלב העניקו לי הצצה קלה למשא גבורתם הכבד של כלל ניצולי השואה באשר הם. למלחמת הקיום היומיומית שאליה נדרשו, כאשר כבר קמו מן האפר. עד נשימתם האחרונה.

ואני, הרי במושב שכל כולו ניצולי שואה גדלתי. ביניהם ובצל כנפיהם צמחתי והתעצבתי ועוצבה נפשי, והנה את בבואתם ראיתי פתאום נשקפת אלי בין דפי הספר, והנה היא הופכת להיות בבואתם של גיבורי רוח שהשתקמו בפרך, בשבילנו ולמעננו.

בפעם הראשונה שבה קראתי את הספר שימקה של הסופר האגדי רבי דוד זריצקי ז"ל, הוא היה ספר קטן קומה, עבה מאוד, ומלא אותיות זעירות בגודל עיני נמלים. רבבות נקודות שחורות.

ילד רך הייתי, בן תשע, מצאתי אותו בהיחבא בילקוטה של דודתי, שהיתה אז תלמידת סמינר וולף. לא ידעתי מי הוא זריצקי ומה זה שימקה. פתחתי וקראתי על ילד שמצא את אימו מתה. ביער. בשלג. וכשרבי דוד מתאר את המוות הרי המוות מתואר כמו מוות. לא כמו ולא כמעט. מורגש ומומחש.

זכורני את פעימות לבי הקט נרעדו ורצות, וזכורני את הרצון הטבעי לסגור מיד את הספר המפחיד, רצון שנכנע מול תשוקת הסקרנות לקרוא הלאה והלאה.

עד שתפסה אותי דודתי ולקחה ממני את הספר בגערה, הספקתי לבלוע ברעבתנות כמה עמודים ולהיכנס לתוך היער הקפוא, לדרוך על השלג, ולראות את הילד שימקה יושב ליד גופת אימו המתה ובוכה.

חלפו שנים, ואני בחור ישיבה הנכנס לחנות ספרים ונתקל במפתיע בספר ההוא. הפעם, בגודל טבעי. עטיפתו המחודשת צבועה בצבעי השלג ומעליו מתנוסס בגדול השם 'שימקה'.

הספר ש"נתקע" לי בראש

שרה פכטר

מחברת: "מה יגידו השכנים", "עוד תגיעי רחוק" ועוד ממליצה על: "הצוללת הפליגה בחצות", שמואל ארגמן

אבל יותר מכל, משום מה, אני זוכרת היטב עד היום דווקא את הספר "הצוללת הפליגה בחצות" שחיבר שמואל ארגמן, ספר שהצית את דמיוני והשפיע רבות על ילדותי. אני לא יודעת למה בדיוק, אבל דווקא הספר הזה "נתקע" לי בראש עד היום. אני זוכרת את העלילה שלו ואת המסרים בין שורותיו, והייתי אומרת שהמסרים הללו, בצורה הנהדרת בה נכתבו, גם השפיעו עליי כילדה וכנערה, וכנראה עד היום. הרצון העז שלי לכתוב ספרים, הגיע הרבה בזכות הספר הזה.

אני זוכרת שבגיל 12 ראיתי מודעה בעיתון, שמחפשים עורכת למדור הנשים בעיתון "יום השישי", ובמודעה ביקשו מהפונות לשלוח דוגמאות כתיבה. הייתי אז אחראית על גיליון בית הספר, אותו ערכתי אז, בכיתה ו' או ז'. אז קבעתי פגישה עם המזכירה של "יום השישי", ולקחתי איתי את כל ערימת העלונים שהוצאתי עד אז. הייתי רק בת 12 וחצי, וכבר הופעתי לראיון עבודה... בעיתון, כמובן, היו בהלם שכנסתי והסברתי למה

יש אנשים שנולדים עם כפית של זהב בפה, אבל אני נולדתי עם כפית של דיו. כבר בכיתה ב' הייתי שולחת שירים לעיתונים, כתבתי וכתבתי. כל מה שרציתי לעשות, זה לכתוב. הייתי מסתובבת עם פנקס ועט, מחפשת סיפורים מאנשים. כשהייתי ילדה, אבי קנה עבורנו את כל סדרת הספרים של הרב מאיר להמן, שלדעתי הם מופת של ספרות, שלצערי היום לא כל כך רואים עוד ספרים כמוהם. אני זוכרת גם את סדרת הספרים "כה עשו חכמינו", שגם אותם קראתי בילדותי.

הספרים שריגשו אותי

שמואל ארגמן

מחבר: "הצוללת הפליגה בחצות",

"הילדה שברחה מהמנזר" ועוד

ממליץ על: "השר מקוצי", הרב מאיר להמן ז"ל

שמואל ארגמן ועשרות מספריו

השפיעו עליי לימים, גם כאדם וגם בכתיבה, בהמשך. כמובן, קראתי את הספרים בהוצאה הישנה, כפי שנכתבו ופורסמו על ידי להמן עצמו. בילדותי, עדיין לא הייתה את סדרת הספרים המעודכנת, שעיבדה את שפתו ולשונו של להמן, והתאימה אותן לימינו אנו.

"אני זוכר לטובה, למשל, את ספרו 'השר מקוצי'. היו אלה ספרים מאד מרגשים, אמנם, הם לא היו עשויים בצורה מושכת, לפחות לא את דורנו, כך שנקל לומר שאם הם היו יוצאים היום באותה לשון של אז - הם לא היו מצליחים.

"כשאני הייתי ילד, עוד לא הייתה סיפורת חרדית רחבה כמו היום, וקראנו גם ספרות כללית שהיתה מתאימה לעין חרדית. היום, כמובן, כבר שום צורך לרעות בשדות זרים, כשיש לנו ברוך ה' כל כך הרבה ספרים שמקנים ידע וערכים ברוח יהודית".

בשנים האחרונות התמקד גם בכתיבת סיפורת למבוגרים, וספרו "השותפים", למשל, פורסם בהמשכים ב"מוסף שבת קודש" של העיתון "יתד נאמן". בשנים האחרונות אף הוציא מספר ספרים תורניים, מחידושי התורה שחידש במשך השנים.

כשהוא מתבקש להמליץ על ספר שקרא, הוא בוחר בספריו של הרב מאיר להמן, הסופר המיתולוגי (שנפטר לפני כ-130 שנה) שכתב סיפורי עלילה לנוער היהודי באירופה, של הימים ההם.

"את כל הספרים של ר' מאיר להמן קראתי", מספר ארגמן. "הם ריגשו אותי מאד, וגם

באתי. אז עוד לא הבנתי עד כמה זה מגוחך. מצד שני, הם מאד התלהבו מהביטחון העצמי שלי. אז נכון שלא הפכתי להיות עורכת שם, אבל הם כן נתנו לי לכתוב טור לגיל העשרה.

תקופה קצרה לאחר מכן, בגיל 16, הוצאתי את ספרי הראשון "פצוע קל", שנכתב אחרי שנפצעתי (באורח קל, אבל קשה בלב) בפיגוע במהלך האינתיפאדה הראשונה. שכנה שלי סיפרה לי אז על בעלה, גדליה בקר, שהיה טייס במלחמת ויאטנם וסובל מפוסט-טראומה. ישבתי אתו קיץ שלם, וכך נולד הספר "פצוע קל", שבימים אלה יוצא לאור במהדורה חדשה, 30 שנה אחרי, עם פרקים חדשים. 30 שנה לא ראיתי את בקר, וכעת, בעקבות מכתב שקיבלתי מחייל שלחם בלבנון וסובל גם הוא מפוסט טראומה, שסיפר לי שקרא את הספר והוא מאד עזר לו, פגשתי בשנית את בקר והוספתי חלקים חדשים לספר, שיוצא כעת מחדש תחת השם "ורטיגו".

מרים ישראלי היא התמלילנית
המוכרת והמצליחה ביותר
בציבור החרדי. מאחוריה להיטי
ענק כמו "יש תקווה" ו"מאמין
בניסים", וגם שיר שלא נשכח
אפילו אחרי 20 שנה: "אמא תגידי
לי" • כעת היא נזכרת בציות
לפסק ההלכתי שהניע את כל
הקריירה שלה מחדש, בויתור
שהביא להצלחה, ובשירים
שהפכו לתופעה • וגם: מה יש לה
לומר על הביקורת על הסגנון של
כתיבת השירים סטייל 2021?

פניה טייכמן

שמעון

"עברי אנוכי", "תדליק את האש", "יש תקווה", "הלואי", "מוכנים"... מאחורי כתיבתם של המגה להיטים הללו, עומדת מרים ישראלי, מי שהתגלתה בשנים האחרונות ככותבת מחוננת של להיטי ענק, שמתכתבים נהדר עם הסגנון העדכני של המוזיקה היהודית.

היא אמנם ידועה ככותבת ותמלילנית במוזיקה היהודית הפופולארית בערך בעשור האחרון, בו הספיק לכתוב מספר עצום של שירים ולהיטים, אך לא רבים יודעים שמאחוריה היסטוריה מוזיקלית ענפה מאד, כמובן בקרב נשים ונערות, שם היא מופיעה כזמרת, יוצרת ומלחינה שנים רבות, ואף ניהלה מקהלות מצליחות. ישראלי גם עומדת מאחורי הלחן והכתיבה של השיר שמושמע ברדיו החרדי עד היום בערבי שבתות, "אמא תגידי לי", אותו שר ילד הפלא דאז, אבי שרון.

"ההיסטוריה המוזיקלית שלי התחילה לפני יותר מ-40 שנה", מספרת ישראלי, "עוד בהיותי ילדה. צריך להפריד בין שני דברים מרכזיים שאני עושה. יש את הכתיבה והתמלילנות, שזה בעיקר מה שאני עושה היום עם כלל הזמרים, ויש את החלק המוזיקלי, קרי ההלחנה והשירה. באשר לכתיבה, את זה התחלתי כבר בגיל 11. גדלתי כילדה חסידיה, בת למשפחה של חסידי צאנז בבורו פארק, ברוקלין, והתחלתי לכתוב בחרוזים, בהשראה של מורה שהתלהבה מכל מיני דברים שכתבתי".

כך כתבה ישראלי הצעירה לעצמה במשך כמה שנים, ובהמשך הגיעה גם ההלחנה. "כנערה צעירה, הייתי מאזינה למוזיקה המון, כמובן למה שהיה אז, וכמעט ולא היה. היו קצת מקהלות 'פרחי' כמו 'פרחי' לונדון ודברים כאלה, לא יותר מזה. נהניתי גם להאזין בפטיפון לתקליטים של 'פרחי טורונטו', ומה שמאד ריתק אותי כילדה בנוסף לשירים, היתה העטיפה. הייתי נהנית לקרוא בעטיפה על מלחינים ויוצרים צעירים. קוראת את העטיפה שוב ושוב, מתפעמת מכך שכתוב שיש באלבום שיר שהולחן על ידי ילד בן 11. אגב, מי שהלחין באלבומי 'טורונטו' את רוב הלחנים היה לא אחר מאשר ירחמיאל ביגון, בהיותו בחור צעיר בן בערך 16-17".

ואז אמרת לעצמך: גם אני יכולה להלחין.

"עדיין לא. רק כשעליתי לסמינר וגיליתי שיש שם בנות שמלחינות שירים, הכתה בי בתת מודע ההכרה הזו, שאולי גם אני יכולה באמת לנסות להלחין. ואז התחלתי להלחין ויצאו לי כמה שירים שבעיניי היו טובים, אבל זה היה מתסכל, כי לא היה לי עם מי לחלוק את החומר שלי, לא מצאתי עבור השירים האלה את הכתובת המתאימה. כלומר, היו בסמינר את הנערות שכולם ידעו שהן 'מלחינות', ואני לא הייתי אחת מהן. ובכל זאת, המשכתי להלחין וליצור. זה היה דחף פנימי, ממש לא רציונלי, להמשיך ולעשות את זה. רק שנה שנתיים אחרי שהתחלתי להלחין, גיליתי

לחברה אחת שאני מלחינה שירים, אבל היא צחקה עליי, מה שעוד קצת הוריד לי את הרוח מהמפרשים. ועדיין - המשכתי להלחין לעצמי, אם כי לא חשפתי את השירים החוצה".

אז מתי זה נודע לסביבה שלך?

"רק אחרי שסיימתי את הלימודים, דלף איכשהו שאני כותבת שירים, ואז ביקשו ממני לכתוב שירים לבתי ספר שונים באר"ב. הפעם הראשונה בה שמעתי לחן שלי מושר על ידי מקהלת אחד מבתי הספר, עם עיבוד וקולות שניים והכל, היה מעין עולם הבא בשבילי".

ואז התחנתה, עלתה ארצה, "ואז גם מה שכבר התחיל טיפין טיפין הופסק, בעקבות המעבר", מספרת ישראלי. "זה כמובן היה מאוד מתסכל, כי כבר רציתי להוציא את המוזיקה שלי החוצה, אך לא מצאתי את הדרך לעשות זאת. אבל אז, בסוף, זה קרה, גם בארץ. איכשהו שמעו עליי, וביקשו ממני להלחין ולכתוב שיר עבור ערב שירה של 'מכון שרה שניר'. ערב שירה כזה לנשים בזמנו, לא היה כמו היום שכבר ישנם די הרבה ערבי שירה כאלה. כל ערב כזה היה מיוחד וחד פעמי, כיוון שלא נערכו הרבה כאלה. במכון רצו שאכתוב שיר על ארץ ישראל, וזה היה השיר הראשון שכתבתי בעברית. שנה לאחר מכן, ביקשו ממני שוב במכון שאכתוב שיר, לאירוע הבא, ואז כתבתי לאירוע ההוא את 'אמא תגידי לי', גם את הלחן וגם את המילים. זה היה לפני 31 שנים".

זה שיר שמרגש רבים, עד היום.

"ב"ה. לי היה מאוד קשה לכתוב אותו, למעשה אפילו הייתי חסרת שביעות רצון לגבי השיר, חשבתי שהוא לא מספיק טוב. אבל מסתבר היום שלא ידעתי אז להבין דברים לאשורם, כי עבור מאז 31 שנה, ואת יכולה לשאול בכל בית יעקב וגם בבתי ספר ובקהילות רבות, כמו חב"ד, ואין כמעט מקום שלא מכירים את השיר הזה ושרים אותו. ב"ה, הוא הפך לקלאסיקה, משהו שקיים כל הזמן, חי ונושם עד היום.

"השיר הזה, הוא ציון דרך מאד חשוב בקריירה שלי. הוא השיר שהיה 'המותג' שלי במשך המון שנים. היום, כמובן, כבר יש עוד, מהשנים האחרונות, אבל הוא היה חלק אינטגרלי מהמיתוג המוזיקלי שלי".

"אז היתה בערה פנימית"

המוזיקה היתה עדיין רק תחביב, אך העיסוק המרכזי של ישראלי בשנים ההן היה הוראה. היא שימשה כמורה לאנגלית ולמקצועות שונים במשך השנים, בין השאר ב"סמינר החדש" של הרב ליברמן. "אבל תוך כדי זה, המשכתי וכתבתי שירים. הייתי אמנם מורה, אבל רציתי מקום בו אוכל להוציא את המוזיקה שלי".

הלהיט הראשון. בני פרידמן

ממשיך את המורשת המוזיקלית. הבן, גרשי ישראלי

ואיך זה קרה בסוף?

"זה התחיל כשהתחלתי לנצח על מקהלות של מסיבות סיום, שתי מקהלות בשני בתי ספר שונים, ושם השתמשתי בשירים שלי. גם כשסיימתי לעבוד עם המקהלות הללו, המשכתי להלחין. כי היתה זו בערה פנימית שלא היתה לי שליטה עליה. הרי לכאורה, לא היתה לי סיבה רציונאלית להלחין, כי לא היתה כתובת לשירים האלה, מי שישיר, אבל המשכתי ויצרתי. ואז, כדי שיהיה ביטוי ממשי לשירים הללו, הקמתי מקהלה משל עצמי, בשם 'זה שיר'."

המקהלה זכתה להצלחה גדולה בתוך זמן קצר, והופיעה במשך לא פחות מ-15 שנים, בבמות הגדולות ובערבי הנשים ונערות המצליחים ביותר. "היא היתה הכלי שדרכו העברתי את המוזיקה שלי לעולם. הופענו בכל מיני מקומות בארץ, לאורך השנה. וזה מעניין מאוד, כי כשהתחלנו להופיע, אמרו לי: המקהלה לא תצליח, כי הקהל הישראלי לא אוהב שירה, רק הצגות. באמת, כשהתחלנו, ההצגות היו אלה ששלטו בכיפה ונערכו במקומות יוקרתיים כמו בנייני האומה. אבל אני לא הקשבתי לשכל, אלא לרגש, וארגנתי עוד ועוד מופעים, והסתבר לי מהר מאוד שהקהל הישראלי דווקא מאוד אוהב שירה ואת השירים ששרנו בהופעות האלה."

עם הצלחת המקהלה, החליטה ישראלית שהגיע הזמן להוציא אלבום משלה. "אף פעם לא הייתי אדם שיכול לנוח, אני תמיד צריכה לעשות עוד משהו. וגם אז, המקהלות לא הספיקו לי, ורציתי להוציא אלבום עם השירים שלי. למעשה, כבר היו לי כאמור מקהלות וכבר היו פלייבקים, וזה היה לכאורה מאוד פשוט ללכת כעת לאולפן, להקליט שירה, ולהוציא אלבום לנשים עם השירים."

"אבל לא רציתי לעשות זאת על דעת עצמי, ושלחתי לשאול בעניין את מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, אם זה נכון להוציא אלבום שמיועד לנשים. הרב אלישיב לא נתן לי תשובה והפנה אותי למשמרת הצניעות, והם בתורם הפנו אותי לבית הדין של מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל. שלחתי להם את השאלה הזו דרך הגרמ"ש קליין. הם שאלו אותי כמה שאלות לגבי הפצת החומר, ולאחר שבייררו, הורו לי שלא להוציא לאור את האלבום. כמובן שהיה קשה לקבל את ההוראה, והעברתי דרך בעלי את המסר שעל האלבום ייכתב: 'לנשים בלבד'. אני חייבת לומר שהרב היה מאוד סבלן, וחזר לבית הדין ושאל שוב, אבל אז חזר אליי עם תשובתם שהיתה: 'על זה נאמר, פרנסה בהיתר ולא באיסור'. אגב, הרבה שנים לאחר מכן שאלתי את הגרש"ז אולמן, חבר בית הדין, למה פסקו לי כך, והוא השיב שזה אכן לא עניין הלכתי אלא שזה בניגוד לדת יהודית."

אבל אנחנו רואים שיש זמרות חרדיות אחרות

שמוציאות שירים ואלבומים לנשים בלבד.

"אני מאמינה שלכל אחת מהן יש את הרב שלה. מי שמתייעצת עם הרבנים שלה, זה עולם אחר. בכל מקרה, מבחינתי לסיפור

האישי שלי יש מסר של שמירה על גבולות מסוימים, אבל אני חלילה לא אומרת לאף אחד אחר מה לעשות. אני חסידת צאנז, ואחרי אסון מירון שאלו את הרבי מצאנז מה צריך לתקן, והוא השיב: 'כל אחד צריך לתקן - את עצמו', ואולי זה התיקון הכי גדול. אם תהיה השראה מהסיפור שלי לאנשים אחרים, אני שמחה בכך, אבל אני לא אומרת שמישהו אחר היה צריך להתנהג אחרת ממה שהוא עושה. כמובן, יודגש שבינתיים גם הזמנים השתנו. ייתכן שאם הייתי שואלת היום, היו אומרים לי משהו אחר."

אז רעיון האלבום, עם שירת המקהלה שלה, כמעט ונגנז, אך אז נצץ במוחה רעיון אחר. "מאד התאכזבתי כמובן מאי קבלת האישור להוציא את האלבום לנשים, אבל כיוון שהמטרה העיקרית שלי בהוצאת האלבום היתה לחלוק עם העולם את השירים שלי, החלטתי שאני לא חייבת דווקא נשים שישירו, וגם אם יהיה מדובר בזמרים גברים, השירים יכולים לעבוד היטב. וכך היה. אבי ז"ל מימן את הפרויקט, ובשנת תשנ"ט הוצאנו את האלבום הזה, שכלל בעיקר זמרי מקהלה, אבל גם את דב הנדלר, מוטי קורנפלד ובנו שלמה, וילד הפלא אבי שרון ששר את 'אמא תגידי לי', שגם היה שם האלבום."

"אגב, אני נזכרת באנקדוטה מעניינת: שנים לאחר שכבר הייתי בתחום התמלילות מול זמרי הדור הנוכחי, ביקש ממני ברוך לויין מילים ללחן מסוים. ואז הוא סיפר לי, שכשעוד היה בחור בשיבת מיר, הוא שר בקולות הרקע באלבום שלי, כולל בשר 'אמא תגידי לי', זה מה שנתן לו לימים את ההשראה להלחין את השיר 'זוכני לגדל בנים'. זה מדהים!"

"ראיתי בחוש את יד ההשגחה"

אז אלבום אחד כבר יצא, אבל אז הצטברו חומרים נוספים. "הדחף הפנימי המשיך ולא נתן לי מנוח, ואחרי שעבר עשור מהאלבום הקודם, רציתי להוציא אלבום נוסף. את האלבום הזה הוצאתי בשותפות עם ג'ף הורביץ, אצלו הוקלט כל החומר שלי. הפעם שרו באלבום זמרים כמו ארי גולדוואג, אותו הכירה לי בת דודה שלו שהיתה במקהלה שלי, יהודה דים, וזמרים נוספים."

"אני מודה, לא יכולנו אז מבחינה כלכלית להשקיע יותר מידי בפרסום ובהפצה של האלבום, כך שנוותר לי החלום שהשירים האלה ייצאו יום אחד מחדש. לדעתי, יש להם מה לתת למאזינים. נכון שהם עם המוזיקה 'של פעם', אבל גם האופנה חוזרת בסופו של דבר. ואולי יום אחד יהיו ביצועים חדשים לשירים הללו, וגם לעוד שירים שהלחנתי וכתבתי ולא הוצאתי כלל. זה חלום בשבילי."

שירים גם באלבום החדש. יעקב שוואקי

"עברו מאז 31 שנה, ואת יכולה לשאול בכל בית יעקב וגם בבתי ספר ובקהילות רבות, כמו חב"ד ואין כמעט מקום שלא מכירים את השיר הזה"

התחיל את הכל. ארי גולדוואג

"באלבום האחרון של שוואקי, הייתי מוכתעת לגלות כשיצא האלבום, שהיו מספר שירים שכתבתי להם עוד בתים, שלא נכנסו לאלבום"

לשיר בשפה המדוברת

בואי נדבר קצת על הסגנון. יש שאומרים שסגנון הכתיבה של השירים ששולטים היום מאד פשטני, אולי אפילו ילדותי. לא עם מסרים עמוקים ומיוחדים.

"השאלה הזאת מסתעפת לכל מיני כיוונים. אם תראי שירים שכתבתי לפני שנים, תיווכחי שהרמה הספרותית שבהם היתה שונה לגמרי. 'אמא תגידי לי' היה השיר השני שכתבתי בעברית, ואחריו היו שירים עוד יותר מתוחכמים. אבל האמת היא, כמו שאמר פעם אחד האמנים לאיצי וולדנר, שמעבר לזה שאני אמנית, אני גם יודעת להיות מסחרית. אז כן, יש פה אלמנט של מסחריות. יש פה את צד הזמר ואת צד הקהל, וכשאני עובדת עם זמר אמריקאי, אני צריכה שהשיר יהיה 'שלו', חלק ממנו, מתאים לו. אם הכתיבה שלי תהיה עבורו קשה להבנה וזה לא יתחבר, השיר לא יעבוד. כבר קרה שכמה זמרים אמרו לי: תכתבי לנו משהו ברמה גבוהה, עמוק, ופשוט לא השתמשו בזה. גם מצד הקהל, יש משהו בזה שמדובר בשירים בשפה המדוברת.

"אני מסכימה שהסגנון בו נכתב 'מאמין בניסים', הוא ברמה של שפה מאד פשוטה. ואפילו אז, בהפקה של שוואקי אמרו שהמילים עדיין מורכבות מידי, ופישטתי עוד יותר את המילים, למילים שגם ילדים קטנים יכולים לשיר. אבל אני גם זמרת, ושרה בעצמי, אז אני רואה את השפעת השירים, ורואה שזה עובד, למרות שמדובר לכאורה במילים פשוטות מאד. אלו מילים שכל אחד משתמש בהן, ולכן יש למאזינים חיבור מאד עמוק לשיר. זה שגם ילדים קטנים יכולים לשיר את השירים האלה, ואכן שרים, הוא לא בהכרח חיסרון. ולגבי סלנג בשירים מסוימים, כמו 'אללה' או 'סבבה' (שכתבתי למאט דאב) וכדו', זה באמת לפי בקשה של הזמר. מבקשים ממני רוצים משהו מאד עדכני, ומביאים לי דוגמאות מזמרי פופ ישראליים מצליחים, אז אני עושה. אבל אני משתדלת בכל שיר להכניס תוכן יהודי, שלא יהיו אלה רק גיבובי מילים, אלא משהו לנשמה, גם אם הוא עטוף במילים כמו יאללה או סבבה".

אבל מההיכרות ההיא עם ארי גולדוואג, נוצרה פתאום קריירה חדשה לגמרי - והפעם של תמלילנית וכותבת שירים. "5'4" שנים אחרי שארי שר באלבום שלי, קיבלתי ממנו מייל בו הוא מספר לי שהוא כותב כעת שיר בעברית עבור בני פרידמן, והוא תקוע עם המילים, והוא ביקש ממני עזרה. היה זה השיר 'יש תקווה', שאכן כתבתי חלק גדול ממנו, חוץ מהבסיס אותו כתב ארי עצמו. השיר הזה גרם למהפכה במוזיקה שלנו. מאז שיצא, זמרים - גם ובעיקר אמריקאים - התחילו לשיר בעברית. אין לי הסבר להצלחה הזו, ובכל מקרה, 'יש תקווה' היה תופעה, לא שיר. הוא פתח כל מיני דלתות".

אחרי הצלחת "יש תקווה", פנתה ישראלי למפיק של יעקב שוואקי דאז, יוחי בריסקמן, וביקשה לכתוב שירים לשוואקי. "לשמחתי, יוחי הסכים. צריך להבין שאז זה היה תחום סגור. מי שכבר כתב - כתב, אבל לא כ"כ היה מקום לאנשים חדשים, במיוחד לא לנשים. אבל בעקבות 'יש תקווה' וההצלחה העצומה שלו, גם אמנים אחרים רצו שאכתוב עבורם שירים, וכך התחלתי לכתוב לשוואקי, שהשיר הראשון שכתבתי לו היה 'זה הקטן' באלבום 'קולות'. מכיוון שהעבודה היתה מול איצי וולדנר, כשהוא מלחין שירים ואני כותבת להם מילים, זה התגלגל הלאה והלאה, כי כל מי שאיצי הלחין עבורו שירים ורצה מילים מקוריות, איצי הפנה אליי.

"לכן, היום אני רואה בחוש את יד ההשגחה. כי אם הייתי מוציאה אלבומים לנשים, לא הייתי פוגשת את ארי גולדוואג ולא כותבת את 'יש תקווה', ולא הייתי איפה שאני נמצאת היום וגם לא הייתי מראיינת אותי... לכן, אחרי ההשתלשלות הזו, שהיא כל כך שמיימת וניסית, ברור שאין אף חרטה או צער או אפילו רצון לשאול שוב בעניין. כי הרגשתי שדווקא בגלל שנשמעתי לחלוטין בקול הרבנים בצורה הכי מחמירה, קיבלתי כאלה מתנות. ואל תחשבי, זה היה מאד קשה עבורי לעשות ויתור כזה. אבל היום, שאני כבר נמצאת במקום הזה, בוודאי שאני מבינה את המהלך השמימי".

בואי נד רגע לרזולוציה הטכנית: איך זה עובד עם הזמרים? קודם שולחים לך לחן ואת מחברת לו מילים, או הפוך, את כותבת מילים והם מחברים לו לחן?

"לרוב, אני מקבלת לחן וצריכה לשלב לו מילים. יש גם מקרים אחרים, כמו 'מאמין בניסים' של שוואקי ו'מחר' של מרדכי שפירא, שם השירים האלה כבר 'שכבו' אצלי כמה שנים קודם במגירה, ואז הגיע וולדנר והלחין את 'מאמין בניסים', והגיע שפירא והלחין את 'מחר'. אני זוכרת שאת המילים של 'מאמין בניסים' שלחתי זמן רב לפני שהגיע לשוואקי, לחברה טובה, הזמרת יעל כליפא מ'האחיות כליפא'. היא אמרה לי: וואו, זה יכול לעבוד. אבל רק אחרי שיצא 'יש תקווה' שהגיע לי את קריירת התמלילנות, הצליח גם 'מאמין בניסים' לצאת החוצה. רק אחרי שכבר היו לי שני שירים שכתבתי לשוואקי, יכולתי להציע לו אני רעיון ומילים משלי, את 'מאמין בניסים'. וב'ה, הוא מאד התלהב. זו היתה בדיוק התקופה בה ישב רובשקין בכלא, ושוואקי מאד התחבר למסר של השיר. עד היום, השיר מצליח מאד. זה שיר שיש בו המון כח".

מה לגבי לחנים שלך? הרי אין מניעה שזמרים ישירו אותם.

"כן, אבל אני כבר לא מלחינה כמעט שירים חדשים יותר, זה כבר הרבה יותר מסובך לי. אחרי שהבנתי שלהוציא בעצמי לא אוכל. אמנם, כן יש שני שירים שיצאו בלחן שלי בשנים האחרונות, אלו שני שירים באנגלית שכתבתי בהם גם את החלק הראשון של הלחן וגם את המילים, עבור 'בוני עולם'. את השירים האלה שרים בני פרידמן וברוך לוי. גם באלבום 'בני היכלא' של בני פרידמן יש לחן שלי, השיר 'גוט שאבעס', שהוא חידוש לשיר שלי מתוך 'אמא תגידי לי'".

עטיפת האלבום "אמא תגיד לי".
זמרים שרים משירי מרים ישראל

יש שירים כאלה שכתבת שאת אומרת: הייתי מעדיפה לא להיות חתומה עליהם?

"לא אכחש, היה דיון אצלי בבית על השיר 'סבבה', היו דעות לכאן או לכאן אם לעשות אותו או לא. אבל אני חושבת שכל עוד אני מביאה תוכן שהוא בסדר, אז זה יכול להיות גם בסדר להשתמש בסלנג, אם זה זמר שזה יכול להתאים לו. עבור מאט דאב, למשל - 'סבבה' זה הוא, וזה הסגנון שלו והקהל שלו. כל עוד אני לא מפיצה משהו שלילי בתוכן, אני אסכים לשלב סלנג, זאת העבודה שלי. ועדיין, אני רגישה למילים שפחות יש להן מקום בשיר חסידי. לדוגמה, איצי וולדנר לעתים מכניס מילה או שתיים משלו בשיר, מוסיף, ובשיר 'מוזיקה' של שוואקי הוא רצה להוסיף את המילה 'לזח', והסברתי לו שזאת מילה שפחות מתאימה לאוזן החרדית, והוא מיד הסכים והוריד. כי שנינו לא נעשה משהו שיש בו טעם לפגם. יש קהל שמשתמש בסלנג, ועבורו כן ניתן לשלב שירים עם מילים מהסלנג. בעיניי עדיף שישירו את זה, מאשר שירים של זמרים שאינם דתיים.

"בנוסף, אני חייבת לציין שהיום גם לא מסתכלים כל כך על דיוק בכתיבת השירים, וגם אני לעתים מוותרת, כי אני אומרת: אוקיי, זה בסדר, זה צריך להישמע כמו שמדברים. יש הרבה חשבונות שעושים בזמן כתיבת שירים, כי לפעמים יש משהו שיותר נכון לכתוב אותו, אבל המאזינים פחות יתחברו אליו, ונוותר".

במשך השנים, הגיעו למרים סיפורים מרגשים על ההשפעה של שירה. "יש סיפור ששמעתי מבחורת סמינר ששמעה אותי בהופעה בסמינר שלה, בחורה מחו"ל. היא סיפרה לי לימים שאביה נכנס לכלא בגלל עניין שקשור בכספים, ומה שעזר להם לשרוד את התקופה, היה השיר 'מאמין בניסים' אותו הדליקו כל לילה ושרו יחד, כל בני הבית. ממש לפני כמה ימים קיבלתי מייל מבחורה מחו"ל, בת 21. היא חולה ועוברת טיפולים קשים לסרטן, וסיפרה שהשיר 'יש תקווה' נותן לה את הכח להמשיך. יש לא מעט סיפורים כאלה".

יש שירים נוספים שלך שייצאו בקרוב?

"אנחנו עובדים כעת על כמה שירים לאלבום הקרוב של שוואקי.

כתבתי עבורו המון דברים, אם כי אני לא יודעת מה הולך להיכנס ומה לא. גם למרדכי שפירא ואורי דויד כתבתי שירים, שאולי ייצאו בקרוב, ויש עוד. אגב, באלבום האחרון של שוואקי, הייתי מופתעת לגלות כשיצא האלבום, שהיו מספר שירים שכתבתי להם עוד בתים, שלא נכנסו לאלבום. למשל, בשירים 'נצח ישראל', 'מוזיקה', ועוד".

לישראלי גם בן שעוסק בעולם המוזיקה, גרשי ישראלי. בעבר גרשי ניצח על מקהלה, והיום שר באירועים וגם הוציא סינגל משלו בתחילת השנה. בתה, שרי ישראלי, גם היא מוכשרת בתחום הכתיבה, וכבר כתבה שירים לארי גולדוואר, דוד לואי, חמרים נוספים.

מרים, מה החלום הבא שלך?

"יש לי שאיפה להתפרסם לקהלים נוספים. יש המון אנשים שלא נמנים על הציבור הדתי-חרדי, ויש שירים עם מסרים מדהימים שמוציאים היום גם זמרים שאינם דתיים, כמו 'אין עוד מלבדו' או 'אתה המלך', ואני חולמת להגיע דרכם לקהלים נוספים עם המסרים הקדושים. אני נמנעת משימוש במדיה, אז אני מקווה שתגענה בצורה אחרת ההזדמנויות להיחשף לעוד קהלים".

בשנה האחרונה, עורכת מרים ישראלי מידי שיש תכנית שירים משלה ברדיו "קול פליי", הזוכה להאזנה גבוהה. "אין לי קו מסוים בתכנית", היא מספרת, "אני פשוט מנסה לחבר בכל שבוע את השירים לנושא משותף, לתקופה. למשל, אחרי אסון מירון לקחתי שירים של אחדות ואמונה, שזה היה העניין. וכמובן, במסגרת התכנית אני מנסה להביא לקהל גם את השירים שכתבתי והלחנתי בעצמי, אלה שמוכרים יותר ואלה שפחות. זה מה שתמיד הנחה אותי, לשתף את הקהל עם החומר שלי, ולכן אני משמיעה ברדיו את האלבומים שלי, שיהיה מקום שבו הם עדיין 'חיים'".

לסיים, לאיזה מכל שיריך את מחוברת במיוחד?

"לאחרונה, יש שיר שפורסם על ידי דובי שפירא, בשם 'עידן חדש', שנכתב בעקבות הקורונה. אני מאד מזדהה עם השיר הזה, כי הוא מתאר שינוי פנימי שקרה בעקבות הקורונה, כשהכל בחוץ קרס והיינו חייבים להסתכל פנימה. זה שיר שבעיניי ממש עושה לנו הרגשה של להיות אדם חדש בתוך עולם חדש, כששום דבר לא זהה למה שהיה לפני, וכל חשבונות הנפש משתנים. זה שיר שאני מרגישה אליו חיבור מאד חזק, והייתי רוצה שעוד אנשים יכירו אותו".

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

שרולי גינסבערג

בעל מאפייה בלונדון

לזה גם לנגן בכל ערב. כאמור, גם את האלבום הפקתי לא במטרה להיות זמר להופעות. אף פעם לא רציתי להיות את חיי הזמרים, אלא להיות בבית עם ילדיי, לחנך, להיות איתם בשבתות, ולא להיות בכל שבת במקום אחר. אחרי 'עננו' הוצאתי עוד אלבום, ואחרי, אחרי כמעט 20 שנה בעולם המוזיקה, הרגשתי שאין 'תכל'ס' לנגינה שלי בחתונות, כי להתקדם משם אל הבמות הגדולות אני לא רוצה. רציתי גם לפתוח ביזנס ויותר זמן ללמוד תורה ושיעורים, ולכן עזבתי. אגב, היום אני שולח בכל שבוע וידאו עם ווארט קצר לפרשת השבוע, להרבה מאד אנשים המנויים על כך. זה נקרא 'ודיברת בם'. ובכל מקרה, היה לי מאד קשה לעבוד גם ביום וגם בלילה, אז עזבתי את החתונות."

היום גינסבערג הוא בעלים של שתי מאפיות כוסמין בסטמפורד היל, לונדון, "זוהר הרבה עבודה. ברור שהיה מאד קשה שגם תהיה לי מאפייה וגם אעסוק במוזיקה. חשבתי לעצמי: אני שר כבר 20 שנה, ולא אמשך כך לנצח, אז כנראה שהגיע הזמן להפסיק. אגב, להקליט ולהוציא שירים אני מאד אוהב גם היום, ואם יהיה מפק שירצה להשקיע, בשמחה אלך לאולפן ואקליט. אף פעם לא עזבתי את המוזיקה והשירה, אני שר כל הזמן לעצמי וכמובן גם בעל תפילה לעתים. אבל כעבודה, כבר לא. עסקתי בנגינה באירועים מספיק זמן."

מה השיר שלך שאתה הכי מחובר אליו, 'עננו'?

"כן ולא. אני עצמי הייתי מחובר דווקא להרבה שירים אחרים. לפעמים 'העולם' אוהב את הסגנון הזה ואתה יוצר את זה עבורם. כמובן, ודאי שאהבתי את 'עננו', ואגב, גם הלחנתי אותו בעצמי יחד עם פינקי. הייתי אצלו באמריקה, וחיפשנו מילים, וכשמצאנו, ופינקי ישב להלחין, עזרתי לו בקניטש פה ותנועה שם. היסוד של השיר שלו, אבל גם לי היה בו חלק. אותו דבר גם עם השיר 'המלאך' שהוא הלחין עבורי באלבום השני."

"ולשאלתך, מהאלבום הראשון אני מאד מחובר ל'למה תישן' של ישי לפידות. השירה שאתה שומע בשיר, זה הגייד (ההקלטה הראשונית) שעשיתי באולפן. אחי הרשי כתב את העיבודים אך לא יכול היה להגיע לארץ לנצח על הנגנים באולפן, ואת זה מונה רוננבלום עשה. הקלטתי כמה טיקים של שירה, ומונה אמר שדווקא הגייד היה הכי טוב... כל האלבום הזה נעשה בטייק שירה אחד. בגלל שהייתי שר בחתונות, שרתי באולפן באותו סגנון ששרתי בחתונות."

"היום, אני כבר שר לעתים רחוקות, באירועים של משפחה ומכרים פה ושם. אני מאמין לא לגעת בשדה שאתה לא ממש חי אותו היום."

אין תקופה נוגה, כמו למשל התקופה הזאת אחרי האסונות שידענו בחודש האחרון, בה השיר המיתולוגי 'עננו' של שרולי גינסבערג, בלחן של פינקי וובר, לא מושמע שוב ושוב. שרולי הוציא אמנם רק שני אלבומים משלו, 'עננו' ו'אז יבקע', בהם עבד עם טובי היוצרים (מונה רוננבלום, ישי לפידות, אלי לאופר, ר' הלל ונח פלאי ועוד) אך השתתף בלא מעט אלבומים אחרים כזמר אורח. בנוסף, התפרסם כאורגניסט וזמר מעולה בלונדון - אלא שאז נעלם. אלבומו השני 'אז יבקע' יצא כבר לפני כ-16 שנים, ומאז לא יצאו יותר שירים מקוריים שלו.

"אני כבר לא שר היום באירועים בכלל", מספר שרולי בשיחה מלונדון. "בעצם, אף פעם לא הייתי זמר בהופעות, רק זמר של חתונות ואירועים. בהתחלה רק נגינתי, ואחרי שעשיתי פיתוח קול, התחלתי גם לשיר. נגינתי כמה שנים בחתונות, עד שאמרתי לי: אתה שר יפה, למה אתה לא מוציא דיסק? היה לי ספונסר לאלבום, אז חיפשתי שירים והוצאתי את האלבום 'עננו', וזהו. הנגינה היתה העבודה העיקרית שלי, והאלבום היה יותר בשביל הכסף, כדי שאנשים ייהנו. גם אני נהניתי מאד להיות באולפן, להקליט. נסעתי לארץ לחפש שירים, הלכתי לישי, למונה וגם לפינקי וליפא שמעלצר, שהביאו לי כמה שירים, גם אני הלחנתי כמה, וכך יצא האלבום."

"אלא שהשיר 'עננו' - להפתעתי - הפך ללהיט גדול, והביא לי עוד אירועים, עד שהתחלתי לעבוד חמישה ערבים בשבוע. בכלל לא חשבתי שתהיה הצלחה כזאת. אגב, בתחילה בכלל חשבתי לקרוא לאלבום 'למה תישן', כשם השיר היפה שיש לפידות הלחין. ליפא שמעלצר המליץ לי לקרוא לאלבום 'הקיצה' (מאותו שיר), וכבר היה לו רעיון לעטיפה עם השם הזה... אבל אז מנדי ורדיגר מארה"ב יעץ לי להחליף את השם ל'עננו'. הוא אמר: אני חושב שזה שיר ענק, תקרא לאלבום כך. עדיין לא הייתי בדעה איתו, וחשבתי שגם אם נקרא לאלבום על השיר הזה, נקרא לו 'בעת רחמים'. אבל אז מנדי אמר לי שהוא רוצה את הזכויות של הפצת האלבום בארה"ב, אבל אני חייב להחליף השם ל'עננו', כי מילה אחת גדולה, תופסת יותר. ומסתבר שהוא צדק, לא חלמתי שהאלבום יצליח כמו שהוא הצליח. בתוך חודש מכרתי 20,000 עותקים, בארץ בלבד. קיבלתי על כך תעודה ב'טקס אנשי השנה'."

אז למה עזבת את התחום?

"כי הנגינה לא היתה העסק היחיד שלי. היה לי מקום אחר בו עבדתי בימים, וזה היה מאד מעייף בנוסף

« ת ח ד ש י ס

MORI.A

תמיד בשאלה

תכנית
חדשה

בהגשת: שמחה פרידמן

כל חמישי ◀ בשעה 16:00

KOL
PLAY

107.6 FM

קול פניי
תמיד צעיר

היוצר שכבש את המאזינים

עבר

אותם בצורה הכי טובה. זה באמת אף פעם לא שיקול של כסף, ואם יש זמר שרוצה שיר שלי אבל אני יודע שהוא לא יבצע אותו בצורה טובה ו"יהרוס" אותו, לא אתן לו לבצע אלא אשאיר את השיר אצלי, וזה דברים שקרו. כשאני מביא שיר שלי לזמר אחר, אני חייב שהשיר יושר בצורה בה אני רואה אותו. העניין האמנותי (נכון להיום...) הוא מעל הכסף.

למדתי בישיבות דרך חכמה ומיר, ושמעתי את כל סוגי המוזיקה, כך שבשירים שלי יש שילוב בין כל סוגי המוזיקה שהשפיעו אליי. אפשר לשים לב שהם לא לגמרי ישראלים - למרות שרובם עם מילים מקוריות - ויש משהו ישיבתי בסגנון של השירים. שילוב.

לפעמים שואלים אותי: אתה הרי במקור בחור ישיבה, אז למה אתה שר בעצם - שיר כמו "קרב יום" - נניח - בעברית ולא ב"עברית"? התשובה פשוטה: כשיצא ממני הלחן, באותו רגע התחבר לי לשיר בעברית, מבלי מחשבה מרובה. מאותו רגע, הרגשתי שאני יותר מתחבר בשירים שלי לשפה העברית, אם כי אני לא שולל עברית בעתיד.

למעשה, אני במוזיקה כבר מגיל 10. התחלתי לנגן בסביבות הגיל הזה על קלידים. את השיר "פליאה" שיצא לפני כשנה וחצי, הלחנתי בגיל 14. גם הבית

בו גדלתי מוזיקלי, והאחים מוזיקליים, כך שגדלתי לתוך זה. עד לפני כ-4 שנים עבדתי בכלל כמפתח תוכנה, ובשלב מסוים החלטתי לעזוב את עולם התוכנה ולהתמקד רק במוזיקה. המוזיקה תמיד היתה אצלי כאמור, אבל באש קטנה, ובנקודה הזו החלטתי להיכנס חזק יותר לעולם המוזיקה. ואז יצא "קרב יום" שב"ה תפס והושמע, ואפילו מלמדים אותו היום בבתי ספר למוזיקה. זה שיר עם מלודיה והתפתחות מעניינות.

לפני כן, לא עשיתי משהו מקצועי בתחום. לא שלחתי לחנים שלי לזמרים או משהו דומה. מבחינתי, עד היום, אני לא מלחין ש"מוכר לחנים", אלא יוצר שכותב ומלחין, אלא שיש שירים שלאחר שהולחנו אני רואה שהם אינם מתאימים לסגנון שלי, ואז אני חושב איזה זמר יבצע

הווה

אני שר ומופיע, וגם עושה הרבה חופות, דבר שנפתח אצלי בעיקר בחצי השנה האחרונה. בחופות, יש גם בקשות לשירים חסידיים לגמרי, ואז אני שר אותם ב"עברית", כפי מה שמתאים לשיר.

בכל מקרה, אני מלחין יותר שירים מקוריים עם מילים שלי, כי אני גם כותב הרבה, אבל לעתים יוצא לי לראות מילים מהמקורות שהן רלוונטיות בשבילי, ולהלחין אותן. אגב, בתחילת הדרך עבדתי עם

מפיקים מוזיקליים לא דתיים, ואז מטבע הדברים סגנון השירים שלי היה יותר ישראלי. בשירים האחרונים שלי אני כבר עובד עם אהרל'ה נחשוני המוכשר, שאמנם גם מביא את הטאץ' הישראלי, אבל נוטה לכיוון החסידי יותר.

אני מקבל כל הזמן פניות מזמרים לכתוב עבורם שירים, כי הזמרים שאינם יוצרים בעצמם, מחפשים לחדש, לעשות משהו קצת שונה. נכון, יש את הפלייליסט הרגיל, להיטי הרדיו, אבל כשזמר רוצה משהו שישאר לאורך זמן, לא להיט של שבועיים, הוא מחפש משהו ייחודי. וב"ה, אני כנראה זוכה לייצר שירים שהם קצת יותר מעניינים משירי הפלייליסט הרגילים שיוצאים כיום.

עד היום הוצאתי כבר 7 שירים. הייתי אמור לקיים בשנה שעברה מופעי השקה לאלבום החדש בפתח תקווה ועוד מקומות, וכמובן הכל התבטל בגלל הקורונה. כעת אנחנו עובדים על שורה של מופעים ייחודיים בהם אשיר משיריי, בשיתוף כמה אורחים מעניינים. למעשה, יש לנו כבר מספיק שירים מוכנים בשביל אלבום, אך לא בהכרח שהאלבום יודפס על פלסטיק, כמו פעם. ייתכן שייצא רק בצורה דיגיטלית.

השיר שזכה להצלחה הכי גדולה הוא "אותו היום", שיר שיצא קצת לפני פורים חכה לחשיפה גדולה. המעניין הוא שהוא נכתב בכלל בצורה מסוימת לזמר שביקש שאכתוב עבורו שיר, ובסופו של יום הוא לא לקח את השיר הזה אלא שיר אחר שלי. בסוף אמרתי שאולי "אותו היום" כן מתאים לי. ניסיתי לשיר אותו בעצמי, ראיתי שזה עובד, וב"ה, הוא השיר שהכי תפס עד היום.

כאמור, לרוב אני שר בעצמי את הלחנים, אבל יש כמה שירים שיידל ורדיגר לקח ממני, בהם גם עשיתי לו קולות, וכך גם לאברמי רוט. גם אברהם פריד שמע כמה מהלחנים, ויש עוד זמרים שלקחו ממני שירים ממש טובים שלדעתי הולכים להיות להיטים.

בתקופת הקורונה הוצאתי לרשתות סוג של קליפ עם שיר שלי, שלא יצא באופן רשמי, בשם "אחים". הוא הפך לויראלי וקיבלתי עליו אינספור פניות, כולל מזמרים לא דתיים, שרצו לבצע אותו. בסופו של יום, מסיבות טכניות, אני שומר את השיר אצלי.

בקיץ הקרוב, בעז"ה, ייצא שיר שלי שקצת חורג מהסגנון הרגיל שלי, קצת יותר פופי - ועדיין בטעם שלי, שיר שיפתח סבב של הופעות.

עתיד

107.6

מ ת ח ד ש י ם

MOR1.A

סגל על הפעל

בהגשת: שימי סגל

תכנית
חדשה

כל חמישי ◀ בשעה 8:00

KOL
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

דמות שמעניקה לך השראה?

בראש ובראשונה, כמוכן, מרן עטרת ראשנו פאר הדור והדרו הרב עובדיה יוסף זכותו תגן עלינו, מקים עולה של תורה. בנוסף, מאירה את דרכי דמותו של מור אבי, מרא דאתרא של כרמיאל, הגאון רבי אליהו מלכא שליט"א, אשר לאורו הגדול התחנכתי ובזכות דמותו הגדולה הפכתי למי שאני. הי יאריך ימיו ושנותיו בנעימים.

הישג שלך בתחום התרבות?

כשנכנסתי לתפקידי בשנת 2003, לא היה כלל תקציב תרבות תורנית בכרמיאל. לא היתה מודעות לזה בכלל ואיש לא העלה על דעתו לטפל בזה. לא אלאה אתכם בפרטים רק אגיד שהיום עומד תקציב התרבות בעיר על למעלה ממיליון שקלים, שזה מכובד לעיר בסדר גודל כזה, והתרבות בעיר פורחת בס"ד.

השאיפה הבאה שלך?

להצליח להביא את מורשת התרבות היהודית לכל בית בכרמיאל, להגיע למצב שהצלחתי לתת לכל תושב את מירב ומיטב התרבות היהודית המתאימה לו, בלי יוצא מן הכלל.

תחום התרבות האהוב עליך?

מוזיקה לכל סוגיה. לכל שיר יש את הרגע שלו בו הוא מצליח לכבוש את הלב. בכל ז'אנר יש את האלמנט המרגש המיוחד שלו. לכל סגנון יש את הרגש המיוחד שרק הוא יודע לתת, ויחד, כולם יוצרים הרמוניה מושלמת של מוזיקה החודרת את נבכי הנפש.

מה משמח אותך בתפקיד?

היכולת לגעת בכולם, להעניק לכל תושב את המגיע לו, והיכולת שיש לי כחבר מועצת העיר לסייע עד כמה שניתן, לקחת בעיה ולא להרפות ממנה עד לפתרון.

מי ניגן בחתונה שלך?

אהוב הקהל אבי בן ישראל ותזמורתו. הטעם הטוב שמור עד היום...

שיר שמושר אצלכם בקביעות בשולחן השבת?

עוד מילדותי בבית אבי שליט"א, יכ"א שמרה שבת היה השיר הראשון הכותח את שירי שולחן השבת. כך נהגתי גם בביתי והיום גם בניי שוח"י פותחים איתי עם השיר הזה, ומשם לוקחים אותי איתם לשירים העדכניים יותר שהם מביאים מהשיבות.

אירוע זכור במיוחד?

אירוע ענק שזכיתי לערוך לפני הקורונה, עבור 250 ילדים חולים במסגרת עזר מציון. הבאנו אז את הזמרים שלמה כהן, חיים ישראל וישי לפידות בניצוחו של המאסטר יואלי דיקמן. השמחה הרעידה את קירות האולם. עד היום עולה בי תחושת סיפוק עצומה כשאני זכר בחיוך של הילדים בסיום הערב.

זמר אהוב עליך במיוחד?

קשה לענות על זה בצורה חד משמעית. יש ב"ה לא מעט כישרונות ברוכים. אני יותר איש של שירים, וכחות איש של זמרים. אני מעריך מאוד אמנים מוכשרים היודעים לפרוט על מיתרי הלב.

שיר אהוב עליך במיוחד?

קשה להניח את האצבע על שיר אחד, אבל אני אוהב במיוחד שירי רגש ונשמה. השיר האחרון שתפס אותי מאוד היה 'חמול על עמרי' של שרגי גשטטר ז"ל שהתפרסם במיוחד אחרי שנספה במירון, לדאבון הלב.

אם לא היית בתחום, שאתה עוסק בו היום, במה היית עוסק?

יתכן והייתי מרצה. מאוד מאתגרת אותי המשימה לקחת רעיון, מסר ולפשט אותו, להעביר אותו בעזרת מילים לאוזנו של השומע. לשנות תודעה בעזרת רטוריקה זה משהו שמאוד מדבר אליי.

קולגה שאתה מעריך במיוחד?

ראש העיר כרמיאל מר משה קונינסקי, אשר רק נכנס לקדנציה ראשונה וכבר הגיע להישגים כשהוא דואג לשגשוג ופריחה בתרבות וביהדות בעיר, בתקופה מאתגרת כזאת.

הרב אוריאל מלכא

48. יו"ר ש"ס בכרמיאל, חבר הנהלת מועצת העיר

משרד התרבות

ישראל גולדמן

ערב התעוררות ורגש לאחר האסון

במסגרת התכנית "לילה מנצח" עם יואלי דיקמן, נערך בירושלים ערב שירי רגש והתעוררות למתנדבי "איחוד הצלה", לאחר האסון במירון. שרו: אריה היל, יוסף חיים שוואקי, משה דוד ויסמנדל, מוטי ויזל ואבי מילר, בליווי מוזיקלי של אשר גבאי

אברהם פריד ביום ירושלים

בעצרת ב"מרכז הרב" לרגל יום ירושלים, השתתפו: אברהם פריד (שרקד עם יונתן פולארד), יונתן רזאל, נפתלי קמפה, עקיבא מרגליות, ירון בר ותזמורת להבה. צילום: חיים טויטו

גדולי הזמר למען "הצלה"

באירוע התרומה למען ארגון "הצלה" שנערך בל"ג בעומר בניו יורק ועבר בשידור חי לכל העולם, השתתפו: מרדכי בן דוד, אברהם פריד, מוטי שטיינמץ, ישי ריבו, מרדכי שפירא, היום השמיני ובני אלבז. צילום: בערל מיינערס

ל"ג בעומר בבני ברק

אירוע ל"ג בעומר ענק של תלמידי תלמודי התורה "עטרת שלמה", נערך בבני ברק בהשתתפות אלפים, בראשם מרן שר התורה שליט"א. הנעימו את המעמד: בני שטיין ומקהלת "נשמה". הפקה: משה הלפרין. מולטימדיה: איציק דניאל. צילום: שוקי לרר

גיבוש לקראת זמן קיץ

רגע לפני תחילת זמן אייר, איחוד בני הישיבות הארצי כינס אלפי בני ישיבות לשלושה ימים של גיבוש וחילוף עצמות. מקהלת 'מלכות' הופיעה בהרכב מלא יחד עם ילד הפלא בנצי קלצקין

נמואל ואייל שימחו ברחובות

נמואל הרוש ואייל טויטו שימחו בהכנסת ספר תורה שנערכה ברחובות. הפקה: חברת צבעים הפקות. צילום: מענדי הכסמן

נמואל הרוש

אייל טויטו

דינר לכבוד הרב הבר זצ"ל

ישראל אדלר ומקהלת 'מלכות' הופיעו בדינר 'בית לשמי' שנערך לקראת בניית בית המדרש לשמו ולזכרו של הרב ישעיהו הבר זצ"ל

ועידת 'בוני עולם' בלונדון

החודש נערכה בלונדון ועידת 'בוני עולם', יחד עם מקהלת 'מלכות', ילד הפלא בנצי קלצקין והזמר חיים ישעיה וייל מלונדון

כך תעצבו נכון את חדר הרחצה

השתמשו ב"קוריאן", העדיפו אריחים בהירים בחדרים קטנים, והעדיפו להכניס את מכונת הכביסה לארון השירות. טיפים לעיצובי חדרי הרחצה

ואלסטי המאפשר לייצר משטחים משולבים בכיורים שקועים בכל גודל ובכל צורה, וכן, גם בגוונים שונים.

היתרון הגדול של החומר הזה הוא, שהוא מיתר את הצורך בחיבורים וב"תפרים" שונים שעם הזמן יכולים להיפתח, להיסדק ולצבור לכלוך. בנוסף, הקוריאן גם אוהב מאוד את האקונומיקה, כך שניקיונו הופך לקל וליעיל.

• תאורה בחדרי רחצה חייבת להיות תאורה שמתפזרת במרכז החלל, אך מעל המראה חשוב לייצר תאורה ממוקדת המגיעה מהתקרה - עבור המביטים במראה.

• בחדרי רחצה קטנים, נסו לייצר ארון שירות המכיל את מכונת הכביסה והייבוש בנוסף לחומרי הניקיון, מבלי ליצור מרפסת שירות נפרדת. כך תגדילו את החלל ותאפשרו את הטיפול היומיומי בכביסה במרווח.

• אם חשקה נפשכם ביציאת מים נפרדת לראש נוסף חוץ מהמזלף, העדיפו תמיד לבצע אינטרפון נפרד לכל יציאת מים (3 דרך) ולא אינטרפון כוללני של 4 דרך. כך תרוויחו אפשרות של הפעלת 2 יציאות המים בו זמנית, וגם הניראות של 2 יחידות נפרדות ועדינות, יפה יותר מיחידה אחת גדולה ומגושמת.

• הקפידו לייצר משטחי כיור רחבים וארוכים דיים. משטחים כאלו מהווים פתרון פרקטי מאוד עבור השימוש היומיומי בחדרי הרחצה.

• העדיפו כיור גדול ועמוק גם על חשבון מגירות או אחסנה בארון עצמו. היתרון של כיור כזה ברמה הפרקטית, גדול לאין ערוך מאשר מגירה נוספת.

• חדרי רחצה סטנדרטיים אינם גדולים במיוחד. העדיפו אריחים בהירים ועדינים בחדרים שאינם גדולים.

את האריחים הכהים והדרמטיים - תשאירו לחדרי רחצה גדולים ורחבי ידיים.

• בכל חיבורי הפינות בריצוף, הקפידו לדרוש מהרצף חיבור בגרונג. חיבור גרונג הוא חיבור של 45 מעלות בכל פינה בין אריח לאריח.

הנראות המוקפדת של חיבור כזה כדאית מאוד, ככל שמדובר בביצוע מקצועי. ככל שלא תבצעו חיבור פינות בגרונג, תאלצו להוסיף פינות אלומיניום בכל חיבורי פינה. הנראות המכוערת והגסה תותיר טעם רע מאוד לאחר ביצוע הריצוף והחיפוי.

• בחדרי רחצה של ילדים ונוער, אל תתפתו לעשות כיור מונח. העדיפו כיור "שקוע". כך תוכלו לשלוט בכללון המצטבר ובניקיון המשטחים.

• הכירו את החומר הנקרא - "קוריאן". מדובר בחומר פלסטיקי

107.6

מ ת ח ד ש י ם

MOR1.A

בגיל ופל

תכנית
חדשה

בהגשת: יוסי גיל

ימים א-ד ◀ בשעה 19:00

KOL
PLAY

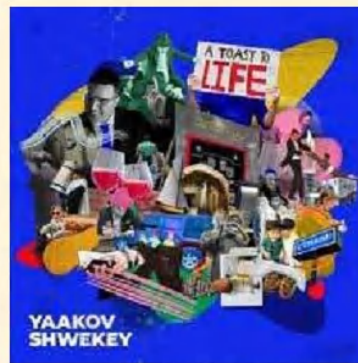
107.6 FM

קול פריי
תמיד צעיר

בתמונות: בן דוד, פריד ושטיינמץ בצילומי הפרזומ למקסיקו << מקהלת "מלכות" בלונדון >> בן דוד ושטיינמץ לפני מפעל ל"ג בעומר << שוואקי מקליט אצל נפתלי שניצלר >> מקהלת "מלכות" ובנצי

עטיפות האלבומים של שוואקי ושל יונגערליך

היסטוריה במקסיקו: לרגל הנחת אבן הפינה ל"עיר התורה" במקסיקו, יתקיים מופע היסטורי עם גדולי הזמר החסידי **מרדכי בן דוד, אברהם פריד, יעקב שוואקי ומוטי שטיינמץ**, בליווי תזמורת ענק בניצוחם של **רובי בנט ויובל סטופל**, וכן תזמורת **פריילעך ומקהלת שירה מארה"ב**. לרגל המופע אף נכתבו מספר שירים חדשים. המופע יועבר בשידור חי לכל העולם ביום ראשון י"תמוז. לכבוד מופע הענק אף צולם פרזומ מיוחד בכיכוב האמנים. למדור נודע כי באירוע ישירו הזמרים מספר שירים חדשים, אחד מהם, שהולחן על ידי **מרדכי בן דוד** ועובד על ידי **אלי קליין ואיצבי ברי**, אף יצא כסינגל לקראת האירוע.

אחרי שנה וחצי של ניתוק כפוי, חזר **אברהם פריד** לארץ לשורה של הופעות. הוא הספיק להופיע ביום ירושלים ב"מרכז הרב", לצדו של **יונתן פולארד**, אך אז החל המצב הביטחוני, והופעות שתוכננו ברחובות ובתל אביב בוטלו. בעז"ה, המופעים המתוכננים בבריכת הסולטן, בכ"א סיון, יתקיימו כמתוכנן.

כפי שדווח ונכתב במדורים הקודמים, האלבום ה'11 של **יעקב שוואקי** מתקדם בצעד ענק וכבר נשלח למאסטר, ואמור לנחות בארץ הקודש בתוך פחות משבועיים. האלבום נקרא "לחיים", והוא מכיל 13 שירים, בהשתתפות גדולי המוזיקאים. על הלחנים: **איצי וולדנר**, ר' **מרדכי דוד שוואקי, הרשי וינברגר ואהרן כהן**. על ההפקה המוזיקלית והעיבודים: **רביד קשת, אברומי ברק, מנדי הרשקוביץ, נפתלי שניצלר, דניאל קפלר, יאן פרייטור, ולאד אורזקובסקי ומשה לאופר**. למדור נודע כי שוואקי הקליט מעל 20 שירים, ובקרוב מאד, אולי אף בתוך השנה הקרובה, ייצא אלבום מקורי נוסף.

גם **שלומי גרטנר** עובד על אלבום חדש, ולצורך כך נפגש בניו יורק עם המלחין **הרשי וינברגר**.

רגע לפני ל"ג בעומר, **מנדי גירופי, אבישי אשל, משה דוויק, אלירן אלב, שמעון סיכוני ודוד שירי**, צילמו קליפ מיוחד בציונו של רשב"י.

נער הפלא **מוטי גרינבוים** הניח בשבועות האחרונים תפילין באירוע חגיגי בכותל המערבי, לקראת חגיגות בר המצווה שלו. מזל טוב!

אמרו מזל טוב גם ל**שלמה כהן** לרגל אירוסיו בננו. אותו כהן, הוציא השבוע סינגל בשם "והיו עיני" (בלחן ועיבוד של **אלי קליין ואיצבי ברי**), לכבוד חנוכת ההיכל החדש של ישיבת "אור

גאון" מיסודו של הגאון הרב **צבי פדידה**, שבעצת מרן שר התורה, ייקרא "היכל צבי".

גם **בני פרידמן** הצטרף לשיר האחדות של **שוקי סלומון** שיצא ערב חג השבועות, וכולל לא פחות מ-24 זמרים.

חשיפה: זמר צעיר ומוכר יעזוב בימים הקרובים את אמרגנו, שמיצג בין היתר זמר גדול מחו"ל.

אליהו חייט, היוצר הצעיר והמוכשר, יצא בקליפ חדש בשם "חסדו" שצולם בים המלח.

לשאלת רבים: אין מפקי מוזיקלי אחד לאלבום המתקרב של **משה קליין**, ולכל שיר הוא בחר מעבד אחר.

לשאלת רבים 2: הצילומים לקליפ החדש והמרהיב של **קובי גרינבוים** עם **אהרן רזאל**, "מי שאהב", נערכו בבית כנסת של עולי הקווקז "בית תנחום" בטירת הכרמל.

מוטי שטיינמץ נסע לנו יורק להופיע במופע "הצלה", ובחסדי שמנים ניצל יחד עם אמרגנו **רובי בנט** מתאונת דרכים כאשר נהג רכב שנסע לידם באחד הכבישים הראשיים איבד שליטה והתנגש ברכבם. אך למפיק ולזמר שלום.

מרדכי שפירא ישיר שיר חדש של המלחין והיוצר **איבי רוטנברג**, שעתיד לצאת בעוד מספר חודשים.

אותו רוטנברג עובד בימים אלה עם **שלמה שמחה וברוך לזין** על אלבום קונספט מיוחד.

ליפא שמעלצר הגיע לאולפן של **גרשי שווארץ** לעבוד על שיר חדש שכתב לאלבום של **מיכאל שניצלר**. האלבום החדש נקרא "לעבעדיגע ספרי תורה", השמיני בסדרת "נשמה

קלצקין בשדה"ת התי"ו בלודז' << לפידות וחיים ישראל בכותל >> גרטנר אצל הרשי וינברגר << מאיר אדלר ופנחס ביכלר מתכוננים לארה"ב

פני איינהורן עובד על סינגל קליפ חדש. יש למה לחכות.

הקלידן המוכשר איציק וינברגר יצא בשיר חדש בלחן שלו ובעיבוד של משה לאופר, בשם "התורה והשמחה".

אבי אילסון עובד על עוד להיט קיץ שיסחוף את הרחבות.

מחנאות האלבומים אנחנו מתבשרים על הצלחה עצומה לאלבום שהפיק יוחי בריסקמן, "פרויקט א", עם אלי מרקוס וארי היל. באלבום מיטב הלהיטים והקלאסיקות מכל הזמנים, בעיבודים מקפצים ובביצועים מיוחדים, בהפקה משובחת כמו שרק בריסקמן יודע להפיק.

יישוב טוב: הזמר עקיבא תורג'מן עקר מתל אביב לירושלים, יגור בסמוך לשיי ריבו.

בחתונת בת האדמו"ר רבי ישראל יעקב איפרגן (הרנטגן) בנס ציונה, הופיעו הזמרים מוטי שטיינמץ ויוסי ברגר, בליווי תזמורתו של יהודה גלילי.

זמרי החתונות אהרליה סאמט, מנדי וייס, יואלי דוידוביץ ואברמי מושקוביץ, מבשלים קליפ הרקדה מקפיץ וסוחף במיוחד, אותו ילווה המנצח הצעיר אפרים מרקוביץ ותזמורתו החדשה. כמקהלה, נוטלת חלק 'מלכות' של פנחס ביכלר, שעומד מאחורי הפלייליסט והפקת היוקרה.

שיתוף פעולה מעניין: הזמר מאיר גרין ודודו יהודה גרין, נכנסו לראשונה לאולפן ביחד, כאשר האחיינים הגיעו לארה"ב לצורך ההקלטות. התוצאה – בקרוב.

ישי לפידות, דודי קאליש, ארי היל ועוד, הופיעו במופע מיוחד למען אחד ממסדות הרשב"י במירון.

ולאחר שחשפנו כאן את רשימת המלחינים של האלבום החדש של יונגערליך, שיוצא בימים אלה, זה הזמן לספר כי האלבום ייקרא בשם המקורי "צאן קדשים".

לקראת פרויקט מוזיקלי חדש? הזמר איציק דדיה נצפה מקליט באולפן סינטי מיוזיק של עדי נתנאלי.

למדור נדע כי בימים אלה עובד יוחי בריסקמן על אלבום חדש לזמר בעל שם, ובו יכלל גם דואט מפתיע...

גם ליפא שמעלצר ויוסף ניוקומב עובדים על דואט חדש.

פלאם". באלבום 14 שירים בלחניהם של פינקי וובר, הרשי וינברגר, מוטי אילוביץ, יחזקי' וייס, נפתלי שניצלער, בנצי שטיין, אנשי פרידמן וכמובן ליפא. על העיבודים: הרשי גינסבערג ודייוויד טויב.

בהרכב של לא פחות משבעה חברים ובליווי ילד הפלא החדש בנצי קלצקין, יצאה מקהלת 'מלכות' לגיחה ללודז', להופיע בוועידה הגדולה של ארגון 'בני עולם'. מי שהפתיח את המקהלה באירוח כיד המלך הוא לא אחר מאשר הזמר הלודזי אברומי רוזנבוים שבביתו התארח כל החבורה. אחרי לודז' מגיעה תורה של ניו יורק, שם עתידה 'מלכות' להופיע כמה פעמים במהלך הקיץ. באחת החתונות הללו, בחרו בעלי השמחה בצוות מוזיקה שכולו ישראלי, בין היתר במלך הקלידינים מאיר אדלר. לצורך כך, נצפה פנחס ביכלר בקריית ויז'ניץ בבני ברק במשרדו של אדלר, כשהשניים מכינים פלייליסט ישראלית לחבריה מאמריקה.

באחד הימים לאחר פטירתו הטראגית של הזמר שרגי גשטטנר ז"ל באסון במירון, בעלי תזמורת וזמרים רבים, שרו באיחוד מרגש בכל החתונות בהן הופיעו באותו ערב את שירו "כרחם אב", בשעה 9 בדיוק. מארה"ב שמענו על יוזמה של כמה זמרים חסידיים, לחדש יחד את "כרחם אב" בביצוע מחודש. ועוד בעקבות האסון: יונתן שניפלד הלחין ושר שיר ראשון שיצא לזכר הרוגי מירון, בשם "נחם". מעט אחריו, יצא גם יעקב שוואקי בשיר חדש לזכר הרוגי מירון, בשם "ק'לי ק'לי".

חיים ישראל עובד על שיר שקט חדש, עם רמי רבא ושמואל יונה. אותו ישראל, יחד עם ישי לפידות, הופיע ביום ירושלים בכותל המערבי.

תכניות חדשות בקול פליי: שמחה פרידמן עלה בתכנית חדשה שמשודרת בכל חמישי מ-4 עד 6. שימי סגל ישדר גם הוא מידי חמישי מ-8 ועד 10 בבוקר, והשדרן החסידי האהוב יוסי גיל, ישדר מידי ערב ב-7.

מוטי גרינבוים מניח תפילין

קאליש, היל ולפידות במופע

הכרך היהודי הגדול ביותר בחו"ל

זודי רובינשטיין יועץ תיירות ומנהל "חו"ל מהודר"

תעודת זהות: ניו יורק | שפה: אנגלית | מטבע: דולר
חברות התעופה: אל על, דלתא, יונייטד, אמריקן איירליינס

רחובות וויליאמסבורג

בניין ה-770 בקראון הייטס

ה'13 אבניו בבורו פארק

עם כל הכבוד למנהטן - ויש כבוד! - אין ביקור בניו יורק בלי לבקר בבורו פארק, השכונה החרדית של ברוקלין.

לרגע תחשבו כאילו נקלעתם לבני ברק, אבל ביידיש... בתי כנסת, תלמודי תורה, חנויות עם שלטים באנגלית, ביידיש ובעברית. מלא מלא יהודים חרדים מסביבך, שלא כולם מבינים את שפתך ואת תרבותך היסודית...

אל תחמיצו שיטוט על השדרה המרכזית של השכונה, ה'13 אבניו, ה"רבי עקיבא" של בורו פארק. תכל'ס, זה רחוב די עלוב, אבל בו תנשמו את תמצית החיים של השכונה. חנויות בגדים, צעצועים, סלולר, שופינג בול, מסעדות ומזון מהיר בשפע כשר למהדרין. מלון כשר, ובקיצור כל מה שהתייר המהודר צריך.

אם אתם כבר שם, תיכנסו ל"שומרי שבת", בית הכנסת והשטיבלאך המפורסמים של ה'13 אבניו (פינת רחוב 53). מניינים, גמרות, שיעורים, גייעס, "משולחים", חברים מישראל, קפה ותה, מקווה... איצקוביץ', אבל בגדול, כמו שאמריקה יודעת.

770 בקראון הייטס

770 איסטון פארקווי, זו הכתובת שמרעידה לב של כל חב"דניק. הבית של הרבי! המקום ממנו מצודתו התפרסה על כל העולם. אין מישור שלא מכיר את התמונה של הבית. אבל לעמוד שם במקום, כשמסביבך מאות ואלפי חב"דניקים, כאילו שאתה בכפר חב"ד, עושה משהו בלב.

המקום תוסס ופעיל כל השנה, כל היום, וכל הזמן. תיכנסו לבית

ניו יורק, שם שמצלצל כבירת העולם. העיר החשובה בארצות הברית, "התפוח הגדול". עיר ללא הפסקה.

ניו יורק היא גם העיר בה גרים הכי הרבה יהודים מחוץ לישראל, וגם העיר שבה יש את הריכוז החרדי הכי משמעותי.

ניו יורק היא עיר מרכזית אליה יש טיסות ישירות ללא הפסקה מישראל, כ-10 טיסות ישירות ליום על הקו, עם אל על, דלתא, יונייטד ולאחרונה גם אמריקן איירליינס.

הציבור החרדי נמצא על הקו הזה בצורה משמעותית מעבר לחלקו היחסי באוכלוסייה, זאת בשל קשרי משפחות הענפים בין הארץ לניו יורק והנסיגות הרבות לשמחות ולאיירועים, או לחילופין הרצון להסתופף בצל החצרות הגדולות של האדמו"רים בניו יורק: ממלכות כמו סאטמר, סקווירא, באבוב, חב"ד ועוד ועוד.

לעולם לא תמצאו את עצמכם שם לבד, וגם לא בדרך לשם.

הפעם הראשונה בניו יורק - זה הלם תרבות! לגלות חיים יהודיים שלמים בכרך הגדול הזה, חיי תורה וחסידות וגמילות חסדים באנגלית וביידיש, מבורו פארק ועד מונסי, מפלטבוש ועד לייקווד, מווייליאמסבורג ועד מונרו. ולא רק בשכונות היהודיות המובהקות תמצאו חיי תורה, אלא גם במנהטן ובפייב טאונס היוקרתיות תמצאו קהילות אמריקאיות, עם יהודים שלא יוותרו על שיעור תורה יומי בבית הכנסת.

כתייר ישראלי שומר תורה ומצוות, זו עיר מושלמת לטיול. תמיד תמצאו שם אוכל כשר בשפע, מסעדות, סופרים, ובעיקר, לא מעט דוברי עברית.

נצא לדרך. הפעם ניגע בנקודות היהודיות המרכזיות, בטשולנט של ניו יורק.

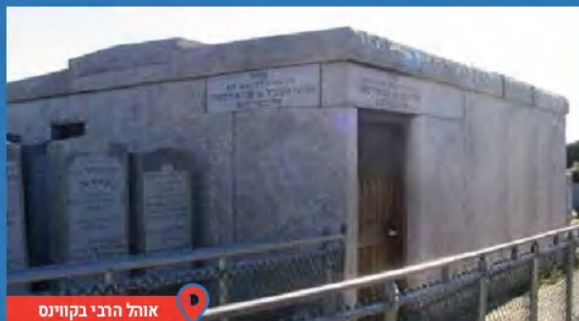

מוסדות סאטמר בויליאמסבורג

בית פארק

אוהל הרבי בקווינס

מנהטן

דומיט פארק

טיפ סודי של דודי – דומינו פארק

אם אתם כבר בויליאמסבורג גשו לדומינו פארק, הפארק החדש על נהר האיסט ריבר, למול מנהטן, מדשאות, מרפסת חצית, מתקנים לילדים ולכל המשפחה. טיילת יפהפייה מול קו הנוף של מנהטן וגשר וויליאמסבורג. הכניסה חינם, אבל אל תגלו לאף אחד על המקום הקסום הזה!...

טיפ של דודי – אוהל חב"ד ליובאוויטש

האוהל, בו טמונים שני האדמו"רים האחרונים מחב"ד, ממוקם בבית הקברות היהודי מונטיפיורי, כרבע שעה נסיעה מושדה התעופה קנדי. רוב הטיסות מישראל נוחתות בניו יורק לקראת שש בבוקר, כשהחדר בבית המלון עוד לא מוכן וכשעוד לא התפללתם שחרית.

המלצה שלי: קחו מוניט/אובר, וסעו לאוהל שפעיל כל היממה. יש שם חדרים לשחרית, יש קפה, תה וכיבוד קל בשפע, והעיקר - תוכלו לשפוך את צקון לחשכם ולבקש על הכלל ועל הפרט, וגם שהמסע הפרטי שלכם לארה"ב יצליח.

שימו לב להוראות ולמנהגים כיצד נכנסים לאוהל, וכבדו את המקום.

"מה נזרם המקום הזה! אין זה כי אם בית אלקים, וזה שער השמים!"

טיסה נעימה.

ליצירת קשר: dudirubi@gmail.com

המדרש, ותרמו מניינים, שיעורים והתועדויות סביב השעון. גם חדר הלימוד מלאים.

ובסמוך לבית המדרש, החדר של הרבי, מפעל ההקלטות והפצת השיחות, ומרכז המבקרים של 770. בניין תוסס ומלא חיים, המשלב עבר, הווה ועתיד.

הסתובבו ברחובות השכונה הישנה והמעורבת בתוכה נמצא ה-770, "קראון הייטס". ושוב, הרבה מסעדות ובתי קפה כשרים למהדרין. תנסו את רחוב קינגסטון המפורסם באווירת השבת המתקרבת, מידי שישי, ואל תחמיצו ביקור במוזיאון הילדים היהודי המושקע. ופרצת!

ממלכת סאטמר בויליאמסבורג

אחרי שכבר התגלגלתם לבורו פארק, סעו לויליאמסבורג, עוד שכונה עתיקה בברוקלין. חפשו את רחובות לי, בדפורד, פלושינג, רודני. לא תבינו אם הגעתם לניו יורק, למאה שערים או לבית שמש רמה ב'... ההבדל הוא שכאן לא ידברו איתכם בעברית. בממלכת סאטמר בארה"ב, נאר אידיש! אל תחמיצו.

בהפוך על הפוך, וויליאמסבורג נהפכת גם לשכונה של ה"היפים" הצעירים של ניו יורק, סטייל פלורנטין בתל אביב. ככל שתתקרבו לנהר, לאיסט ריבר, תגלו בתי קפה בוהמיים, מסעדות אופנתיות (טריפה כמוכן) של צעירי ניו יורק, וחנויות אופנה טרנדיות. וגר זאב עם כבש...

תעודת זהות

ירין אמירה

גיל: 30, נשוי ואב ל-2.
עיר מוצא: מושב יציץ, כיום תושב גדרה.
אם לא היית גר בגדרה, איפה היית גר?
"ישוב בצפון".

יצאנו לאכול

יוסי אטינגר & אלי הלמן

עולם של טעמים מדויקים

מה הזיכרון הראשון שלך מהמטבח?

"יום שישי, ריח של שום ופלפל חריף (בית טריפוליטאי) בכל הבית. אמא מבשלת ואני לא יכול שלא לעזור לה עם ריחות כאלה".

כמה שנים אתה כבר בתחום האוכל?

"מגיל 15 יצאתי לעבוד, והעבודה היחידה שהייתה זה או מלצר או טבח. בסוף, לא מפתיע שבחרתי במטבח".

מהו חומר הגלם האהוב עליך במיוחד?

"בצק! יש לו חיים משלו וכל בצק לא דומה לקודמו".

מהו סוג האוכל שמאפיין אותך?

"ישראלי ים תיכוני עם כבוד לירקות המקומיים".

מה מרגש אותך בעבודה עם אוכל?

"מחקר ולמידה אין סופיים".

איך התמודדת עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שווא גרם לענף המסעדות?

"לצער, למרות הביקוש העצום למסעדה מצד הלקוחות, יש מחסור משמעותי בכוח אדם, דבר שגורם לשחיקה אצל העובדים שכן נשארו".

לסיום טיפ למבשל/אופה:

"לא להתפשר על חומרי הגלם. לקנות את הירקות הכי יפים וטובים, את הבשר הכי משויש שתמצאו ואת הדג הכי טרי שיש. ככה הסיכוי שייצא לכם אוכל טעים בלי הרבה מאמץ, הוא הרבה יותר גבוה".

הכותבים הם מנהלי "דחלישם", קהילת הקולינריה הכשרה הגדולה בישראל

את השף ירין אמירה הכרנו מהשתיקה החייכנית שלו, שתיקה ענוותנית שתמיד מלווה בחיוך קטן וביישני. כזה הוא ירין, ילד בן 30 עם כישרון ענק ובעיקר שאיפה גדולה למצוינות ללא פשרות. רובנו מכיר את עולם המסעדות בעיקר מהכיוון הנחמד והנעים של האירוח. מארח נחמד, מלצרים מיומנים ואדיבים, ובעיקר חוויה של רוגע ושלווה, כזו שתשתלב עם ארוחה טובה שתסגור לנו את הפינה של בילוי טעים ונעים.

אבל מה קורה מעבר לדלתות המטבח? ובכן, לא צריך לנחש שמדובר באספמיה אחרת, כזו הרחוקה שנות אור מהאווירה הנעימה של חלל המסעדה. במטבח, הבוער והאפוף אדי לחץ, לא מספיק לדעת להכין אוכל. נדרשים כישורים רבים, ובעיקר רצון ותשוקה כדי להיות שם, בחום הלוהט ובתפקיד התובעני.

מפה גם השתרש המיתוס שהחבר'ה מאחורי הסירים, הם חבר'ה עם יכולת עמידה בתנאי לחץ בלתי אפשריים, ומכאן לא צריך מעוף רחוק כדי לדמיין שף עם מבט ברזל וזעוף הזורק פקודות לכל עבר, ורודה בצוות שלו בצורה קיצונית.

ואז בא ירין, האמון בשנתיים האחרונות על המטבח של מסעדה נינה באינכה, מסעדה חלבית ודגים מהטובות בארץ. מסעדה לא וותיקה, אבל בשנים המועטות שהיא פועלת, היא משאירה חותם של איכות ומצוינות ללא פשרות. כזו שבכל עונה ושינוי תפריט, הסועדים מגלים בה עולם חדש של טעמים מיוחדים ומדויקים שמשאירים אותם בפה פעור עם תשוקה ורצון שכל הטוב הזה לא ייגמר לעולם.

פינת המחנכון

סיגר ממולא גבינות

מצרכים

1 חב' עלי סיגר

50 גר' בצק ו-50 מ"ל מים (ליצירת "דבק")

לתערובת הגבינות:

250 גר' ריקוטה

50 גר' פטה

50 גר' מוצרלה

20 גר' פיסטוקים קלויים וקלויים

10 גר' (כפית) זעטר

מלח ופלפל לפי הטעם (יש לקחת בחשבון שגבינת הפטה מלוחה)

10 גר' (כפית) קורנפלור

אופן ההכנה

מערבבים את כל חומרי המלית למסה אחידה. פורסים את עלי הסיגר על משטח עבודה, מניחים במרכז כל עלה מן התערובת ומגלגלים. יוצרים מהבצק והמים "דבק", ומברישים בכל פינות הסיגר. מהדקים קלות על מנת למנוע בריחה של הגבינות מתוך הסיגר. מטגנים בשמן עמוק עד להזהבה.

ארי גוטלהף
arigprod@gmail.com

אז איך מתחברים לשתיית יין?

זו התשובה שלי כשאני שומע מישהו שמספר לי כמה הוא לא אוהב יין. אלכוהול בכלל ויין בפרט, הם טעמים נרכשים. עולם היין עשיר בכל כך הרבה סוגים וסגנונות, וכל מה שצריך הוא למצוא את היין הנכון שיהווה סף כניסה אל העולם הזה. אל תיגשו לכל יין כאילו הוא דומה לשני. לכן אני ממליץ לקנות את היין בחנויות יין מקצועיות שבהן לרוב יש טעימות שיעזרו לכם להחליט אם היין מתאים לפני הקניה, וחשוב מכך, יש שם אנשי יין מקצועיים שיידעו לשאול את השאלות הנכונות ולהתאים לכם את היין שתתחברו אליו. אל תירתעו כשהמוכר ניגש אליכם ואל תתביישו להראות את חוסר הידע שלכם. גם למי ששותה יין במשך שנים יש מה ללמוד.

אם אתם לא רגילים לשותות ואתם ניגשים לקנות יין, חישבו על הטעמים שאתם מתחברים אליהם יותר. לדוגמא, אם אתם אוהבים מתוק, תנסו להתחיל עם יינות קינוח או יין חצי יבש, ומשם תוכלו להתקדם ליינות יבשים בשלים ומעט מתקתקים. או אם אתם אוהבים חמיצות גבוהה, כדאי להתחיל דווקא ביינות לבנים קלילים שיקלו עליכם, וכך הלאה. בנוסף, כדאי להתחיל ביינות בעלי אחוז אלכוהול גבוה שבהם טעמי היינות מחפפים על הצריבה האלכוהולית. בזמן שתיית היין, תנסו לשים לב מה בדיוק מפריע לכם - היובש, האלכוהול, החמיצות או העפיצות, וכך מוכר היין יוכל להבין מכם מה להתאים לכם ומה לא. ולסיום, אם הכמיהה לשותות נכון באמת בוערת בכם, תשאלו בחנויות היין על סדנאות יין או ערבי ייגנים שמתקיימים בהמוניהם, ובהם תוכלו לראות, ללמוד ולהבין איך ולמה לשותות נכון, והכי חשוב - אל תתביישו לשאול.

את המדור הקודם חתמתי בכך שאני מבקש מהקוראים הנכבדים לחסוך לי זמן ולכם כאב ראש, ובמקום שבכל פעם אתלכט על מה לכתוב, תכתבו לי אתם על מה תרצו לקרוא וכך נהנה כולנו מהמילים שאני כותב...

יום לפני הדד ליין להגשת המדור, נחתה בתיבת המייל שלי ההודעה שהכי פחות ציפיתי לה, ואני מצטט: "שלום, מאוד נהנינו מהמאמר במגזין קול פליי. וכמו שביקשת, הנה המלצות למדור הבא: אשמח מאוד אם תוכל לתת לקוראים מידע בסיסי והתחלתי איך להתחיל לאהוב לשותות יין. רבות ניסיתי במשך השנים להתרגל, אבל אני לא מצליח להכניס לפה יותר מחצי לגימה, ואני מוצא את עצמי רק מסתחרר או כמעט מקיא (ושמעתי מרבים שקשה להם כמוני). ואולי גם המלצה נוספת: הרבה שותים יין ומשתכרים בפורים ומקיאים (וכך גם אני). כמובן שזה מכוח אי הבנה בסיסי באופן השתייה הנכון והיין הנכון, ויש לנו כמיהה לדעת לשותות יין נכון. אשמח אם תרחיב על כך".

נפגעת קצת מכך שבהודעה הזאת, המילה "קיא" נכתבה יותר פעמים מהמילה יין... אבל השורה האחרונה היתה עוצמתית בשבילי, וידעתי שאצטרך להגיב לה: "הכמיהה לשותות יין נכון"... ישי ריבו לא היה כותב את זה יותר טוב.

כי יין לא סתם שותים. יין זה לא רק מיץ ענבים עם אלכוהול. תרבות היין היא תרבות בפני עצמה שליוותה לאורך ההיסטוריה כמעט כל תרבות בעולם למעט האיסלם. ובמיוחד, בדת היהודית יש ליין מקום של כבוד מיוחד, ולכן הכמיהה לשותות נכון מוצדקת.

יין שותים קודם כל כדי ליהנות, לא כדי להשתכר, ולכן, ראשית שימו לב לכמויות שאתם שותים. אם אתם מרגישים את האלכוהול בגוף אל תתביישו להפסיק לשותות גם אם אחרים ממשיכים. האלכוהול משפיע על כל אדם בצורה שונה ובכמות שונה. במידה ואתם יודעים שאתם הולכים לשותות בכמות גדולה (פורים וכדומה) תכינו את הגוף שלכם מראש למה שהוא הולך לעבור, וכך תקלו על עצמכם.

1. שתו המון מים באותו יום, הרבה לפני שאתם מתחילים לשותות. 2. אל תשתו על קיבה ריקה. רפדו את הקיבה שלכם באוכל שומני שיספוג את האלכוהול. יש שממליצים לשותות כוסית של שמן זית לפני השתייה. 3. שתו לאט בלגימות קטנות, ותנו לגוף שלכם לפרק את האלכוהול בקצב נכון. כך, גם אם תשתכרו, לגוף שלכם יהיה מספיק כוח ונוזלים כדי לטפל בעצמו.

אין אדם שלא אוהב יין - יש אדם שעוד לא מצא את היין שהוא אוהב.

מה שתיתי השבוע?

גרוס אוניקס רוזה 2020

רוזה העשוי מענבי מרסלאן שנסחטו כאשכולות שלמים והעניקו ליין צבע סלמון מעט כהה. באף, אפרסק בוסרי ומעט תבלינים. בפה, מינרליות עדינה, חומציות נהדרת וסיומת קצרה מאוד, שהופכת את היין למעט משעמם מצד אחד, ומצד שני קלילות שמאשרת לשותות בקבוק בלי להרגיש.

יין שיתאים לצד מאכלים מלוחים או מתוקים עם מרקם שומני, כמו עוגות גבינה.

אתר יינות הבוטיק של ישראל

kiddush.co.il

055-7246084

קידוש

Boutique Wine

לא סתם עוד יין

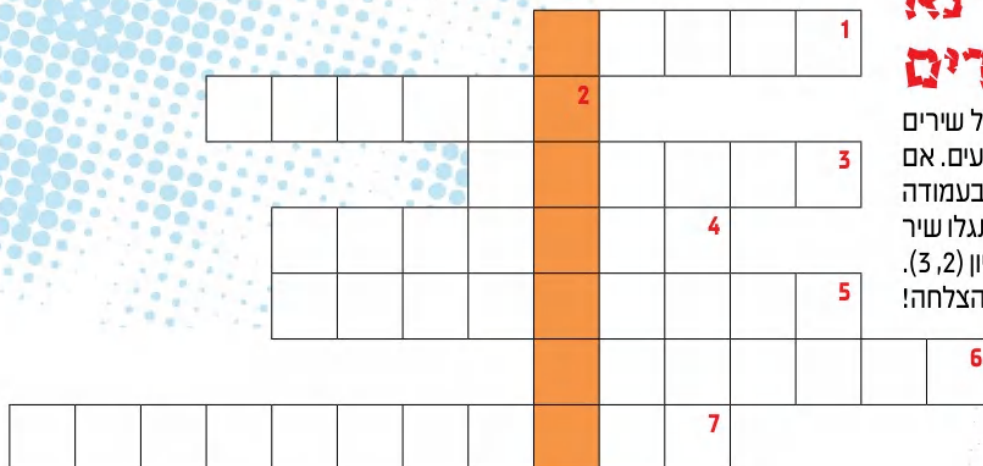

תשכבי קוליק

שבץ נא שירים

לפניכם הגדרות של שירים ואלבומים ידועים. אם תפתרו נכונה, בעמודה המודגשת תגלו שיר שקשור לחודש סיון (2, 3). בהצלחה!

1. להיט גדול של אלי הרצליך, שאת מילותיו כתב החזן אי"ש
2. שיר מפורסם בסגנון הורה שהלחין יוסי גרין לאברהם פריד
3. אחד מהלהיטים שפרסמו את חיים ישראל, שהלחין שמואל יונה
4. שיר מפורסם של יונתן שינפלד
5. אחד מאלבומי הראשונים של אלי פרידמן
6. אחד מלהיטיו האחרונים של גד אלבז
7. אחד מאלבומיו המצליחים ביותר של מרדכי בן דוד

הלחן האחרון

יואל צליק הלחין להיטים רבים לאברומי פלאם ולעוד זמרים. מהו השיר האחרון שפורסם מלחניו של יואל צליק, לפני מספר שנים?

פתרונות מגיליון שעבר:

תפוזת אלבומי יעקב שוואקי: שמעתי, לבי במזרח, לייב פארק, היו זמנים, בהתעוררות, בשמחה, ידיד, לשם שמים, מאמין בניסים, מוזיקה, עד בלי די, קולות, בקיסריה.

השיר היחודי: השיר היחיד אותו הלחין יואל דיקמן אך לא עיבד, הוא "מי מי" ששר שמחה ליינר, אותו עיבד יענקי בריסקמן.

מדור לדור: את השיר "בני" מתוך האלבום יידל 4, שרים ארבעה דורות: הסבא ר' דוד ורדיגר ז"ל, האבא מרדכי בן דוד, הנכד יידל ורדיגר והנן חיים אליעזר.

הזוכים:

מיכאל קליין, ירושלים; שרי רובינשטיין, ביתר עילית

בקיאות במגזין

איזה זמר סיפר בראיון למגזין "קול פליי", כי האלבום עליו עבד נגנב מרכבו ואבד לעצת, בעת שאכל מנה פלאפל?

@

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il

דוליק בולש

דוליק מאתר עבודות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

השיר "מהר יקדמונו" מהאלבום "בוטחים בקב"ה", אותו הלחין הרב יהושע קנל, יצא במקור באלבום הראשון של מחנה "בני תורה" משנת תשמ"א. אגב, באלבום ההוא מופיע הלחן הראשון של הרב עקיבא המניק.

עוד מחיים: אפרופו הכתבה עם יגאל צליק מהגיליון הקודם, האלבום האחרון של "פרחי לונדון" יצא בארץ תחת השם "ויעש ברכה", ואילו בארה"ב הוא פורסם דווקא תחת השם "מאמא" (mama).

הידעתם? "פרחי אגודת ישראל", הם כנראה מקהלת הילדים הראשונה שהוציאה אלבום. אלבום המקהלה, "ויבנה המקדש", תחת ניצוחו של אלי ליפסקר, יצא כבר בשנת 1964 ובכך הפך לאלבום הראשון של מקהלת ילדים במוזיקה החסידית.

מי עיבד את האלבום של אהרן רזאל "הסנה בוער"? (לאה) ובכן, את האלבום הזה – השני באלבומיו של רזאל – כמו את שאר האלבומים שלו, עיבד לא אחר מאשר אהרן רזאל בעצמו. חוץ משירים ספציפיים בודדים בחלק מאלבומיו – את כל הלחנים, העיבודים וההפקה המוזיקלית עושה אהרן רזאל בעצמו.

מה השיר הראשון ששר מרדכי בן דוד מלחני יוסי גרין? (איתמר) השיר הראשון הראשון ששר בן דוד מלחני גרין, הוא השיר "יהי החודש" בהופעה חיה בניו יורק, שיצא בתקליט בעל אותו השם ("מרדכי בן דוד בהופעה חיה"). ושר במקור מאיר שרמן. באלבום הזה, אגב, שר בן דוד לראשונה את השיר "מן המיצר" (שחידש לימים יידל באלבום "לב אחד") לרפואת אמו, שהיתה חולה באותם ימים. אחרי שרמן ובן דוד, חידש דדי גראוכר את "יהי החודש" של גרין באלבום "אמנם".

הידעתם? הלחן הראשון של ירחמיאל ביגון, לימים המלחין והמנצח של מקהלת הילדים "פרחי מיאמי", הופיע בשנת 1973, באלבום השני של להקה קנדית ישנה בשם "שמחה טון", שהוציאה בסך הכל שני תקליטים. השיר עונה לשם "אתה אחד".

הידעתם? השיר המפורסם "ענונים", שמופיע באלבום "התו השמיני" של יוסי גרין, בדואט משותף שלו עם מרדכי בן דוד, הוקלט על ידי בן דוד כבר שנים לפני כן ואף היה אמור להופיע באלבום "לולי תורתך" כשיר הנושא של האלבום, שהיה אמור להיקרא "הגיע זמן". סיבות שונות עיכבו את הוצאת השיר (שבוצע בינתיים במופע 25 שנה למרדכי בן דוד), עד ש"ענונים" הופיע לבסוף, בעיבוד מודרני ומתקדם יותר, באלבום של גרין.

הידעתם? באלבום "לשנה הבאה" של מקהלת הילדים "עדה חמד" (בו מופיע, בין השאר, השיר המפורסם "עץ חיים"), מופיעים סולנים רבים, ובהם שני זמרים לעתיד, אברומי פלאם ואברומי פרידמן (אברהם פריד בשבילכם). גם "אחת שאלתי", שחידש לאחר מכן מרדכי בן דוד, מופיע באלבום הזה.

הידעתם? המפיק האגדי שייע מנדלוביץ, אמנם ידוע כמפיק מופעים ואלבומים, אך גם הלחין מספר שירים שזכו להצלחה מרובה. את הלחן המפורסם ביותר שלו, אתם שרים בכל שמחה משפחתית: זהו השיר "סימן טוב" שמבצעת מקהלת חסידי בעלזא באלבום "ששון ושמחה ימצא בה". איך הגיע השיר של המפיק הליטאי, לאלבום החסידי? למעבד האלבום, מונה רוזנבלום, הפתרונים.

רציתי לדעת מי הלחין את השיר 'מובדלים' של מב"ד מהדיסק 'אפשר לתקן'? (צביקי) את השיר הלחין כמובן אלי לאופר, מי שגם הפיק מוזיקלית ועיבד את אותו אלבום.

נשמח מאוד אם תגלו עבורנו, מה היה השיר שהתנגן כפתיח של 'מצעד הפזמונים' של רשת א' של קול ישראל בשנות ה-80, 'בהנחיית נחום עיזו' (יונתן) ובכן, היה זה השיר "ויקטורי אנטבה", מהאלבום הראשון של פרחי מיאמי תחת אותו שם, שיצא אחרי הצלחת מבצע אנטבה. הפתיח לתכניתו הנספכת של עידו ששודרה באותה תחנה, היה "ק"ל ההודאות" של אברהם פריד.

בשיר 'חסד ומשפט' של אברהם פריד יש בסוף סולן אחר, מי זה? (רפאל) ראשית, שאפו על השמיעה המוזיקלית הנהדרת. שנית, מי ששר באמצע השיר קטע קטן הוא לא אחר מאשר מלחין ומפיק השיר, אלי גרסטנר.

הקורא חיים כותב: אלי פרידמן הלחין לעצמו את כל שיריו, חוץ משיר אחד

שואלים את דוליק יש לכם עובדה לא ידועה על המוזיקה היהודית? שאלות בנושאי מוזיקה? מעוניינים לדעת מי הלחין שיר נשכח? איפה מרדכי בן דוד ביצע את השיר ההוא, ומי עיבד את השיר הזה והזה של חיים ישראל? דוליק יעלוש עבורכם יענה בשמחה. שאלות, בקשות והתקלות, יתקבלו בתיבת המיל שלנו (לציון: עבור מזור "דוליק בולש"), ודוליק יענה על הנבחרות שבהן בע"ה במדור הבא

magazine@kol-play.co.il

שפע רב

מגוון מוצרי עלית בכשרות מהודרת
בכל העולמות

בולטון פוטנציאל

ועכשיו חדש למהדרין!
עד חצות ביסקוויט שוקולד טעים במיוחד

שימו לב לחותמת הכשרות ע"ה הארצות

לרשימת המוצרים המלאה www.strauss-group.co.il